

ژنان

گوڤاری یه کیه تیی ژنانی دیموکراتی کوردستان

ئازادی بو ژن، بهختیاری بو کومه ل

خه زمانانی ۱۳۹۹ - September 2020

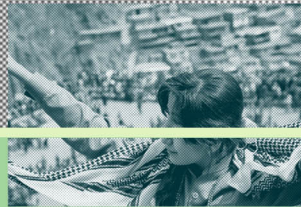
دریژهی ریگهی نه سرین و
سوهه یلا له زیندان دا

خه باتی ژنان له پهراویزی
خه باتی نه ته وه بی دا

بزوو تنه وهی مه ده نی و
خه باتی چه کداری ژنان

بنکه ی سه ره کیی حیزی
دیموکرات، دلی گه لی کورد
له روژه لاتی کوردستانه

...ژنان در آینهی قیام ملت کرد
..به ره سه ته کانی پریگای ئازادی و یه کسانی
ژنان به گشتی و ژنی کورد به تاییه تی
...خه زمانان مانگی خه م و خوین و زامان
...ژنیک له په گه زی خوڤراگری

پېرسټ

۱۷۱ خرمانون و دوو ناستیره گهشکته ناسمانی نیمة	۱. ل -
دریژهای ریگهی نسرین و سوهیلا له زیندان دا	۳. ل -
دریژهای ریگهی نسرین و سوهیلا له زیندان دا	۳. ل -
خباتی ژنان له پراویژی خباتی نتهووییدا	۵. ل -
بنکهی سهرکی حیزبی دیموکرات دلی گهلی کورد له رۆژهلای کوردستانه	۷. ل -
بزوتنهوهی مهدنی و خباتی چهکداریی ژنان!	۹. ل -
ژنیک له رهگهزی خوراگری	۱۱. ل -
بهربهستهکانی ریگهی نازادی و بهکسانی ژنان به گشتی و ژنی کورد به تایبهتی	۱۳. ل -
نامهیهکی سهروانالی بهکیهتیی ژنانی دیموکراتی کوردستان	۱۷. ل
بۆ ریخراوهکانی مافی مروّف له نتهوویهکرتووکان	
نهدبی	۱۹. ل
زنان در آینهی قیام ملت کرد	۲۴. ل
تجاوز در بستر زناشوویی	۲۶. ل
ههوان	۲۸. ل
چالاک	۳۳. ل

دهستهی بهرپوهبهیری بهشی راگه یاندنی بهکیهتیی ژنان

دیزاینی گوڤار:
نهرین یوسفزاده
بهرگ:
ئه یوب شههابی راد

بۆ پپوهندی کردن
به بهکیهتیی ژنانی
دیموکراتی کوردستان:
y.jnan.dk@gmail.com

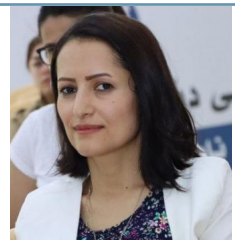
ژماره ۵۰ هی گوڤاری ژنان
نۆرگانی بهکیهتیی ژنانی
دیموکراتی کوردستان

009647518770093

سهرۆتار

۱۷ای خه‌رمانان و

دوو ئەستیره گه‌شه‌که‌ی ئاسمانی ئیمه

شلیڕ مه‌حمودی

له‌و جۆره‌ کاره‌ساتانه‌ ده‌بینین چونکه‌ مه‌علومه‌ له‌گه‌ڵ دوژمنیکی درنده‌ به‌ره‌و رووین و دژ به‌ئیمه‌ ده‌ست له‌هیچ تاوانیک ناپاریزیت، به‌لام ئیمه‌ی ژن زۆرباش ئه‌وه‌مان به‌ گوێچکه‌دا چرپاندوه‌ که‌ خه‌یالیان خاوه‌ و پیره‌وانی ئه‌و خه‌باته‌ به‌کجار زۆرن و خه‌باتی شه‌هیدانیان ئاودان راگرتوه‌ و تاوه‌دیها‌تانی ئامانجه‌کانیشمان ده‌ست هه‌لناگرین. بیگومان ئیمه‌ نابێ رۆل و کاریگه‌ری حیزبی دیموکرات له‌یاد بکه‌ین که‌ هه‌میشه‌ حیزبکی مۆدێرن بووه‌ و ئیستفاده‌ی له‌ریگای جۆراو جۆر وه‌رگرتوه‌ بۆ هه‌تانه‌ مه‌یدانی زیاتری ژنان بۆ ریزه‌کانی خه‌بات هه‌ر وه‌ک له‌میژووی خۆی دا به‌روونی ده‌بینی، به‌لام ژنانیش به‌وه‌رو ئیراده‌ی پۆلاینه‌وه‌ هاتۆته‌ مه‌یدان و تا ئیستاش رۆلێکی به‌رچاو ده‌بینن له‌ پیه‌ری حیزب دا، له‌ ۱۷ای خه‌رمانانیش دا به‌ پشتیوانی حیزب به‌ هه‌مه‌تی ژنانه‌مان به‌ که‌مترین زه‌مان خۆمان له‌ بواری سیاسی و سنفییه‌وه‌ رێک خسته‌وه‌و ده‌ستمان به‌کار وچالاکێ کردوه‌، لێره‌ دا ناکرێ رۆلی ژانمان له‌ده‌ره‌وه‌ی ولات نه‌بینی و ئه‌وانیش به‌شیوازی کاری ئه‌وی که‌ ئیمه‌ پیمانوايه‌ باشترین کار له‌وی ده‌کرێ، چونکه‌ له‌وی باشتر ده‌توانن ده‌نگی ئیمه‌ بکه‌یه‌نن به‌ ریکخراوه‌کانی مافی مرۆف و ریکخراوه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کانی دیکه‌ی جیهانی، بۆیه‌ ئه‌وان له‌و پێوه‌ندیه‌دا کاری خۆیان کردوه‌، که‌واته‌ به‌ هه‌موومان توانیمان ریکخراوه‌یه‌ک بنیات بنه‌ینه‌وه‌ که‌ له‌هه‌موو روویه‌که‌وه‌ زه‌ره‌ری زۆری به‌رکه‌وت و توانیمان کۆنگره‌ی ریکخراو له‌ کات و ساتی خۆی دا بگرین و به‌سه‌رکه‌وتوانه‌ کۆتایی به‌کاره‌کانی خۆی هه‌تا که‌ نیوه‌رۆکیکی سیاسی باشی هه‌بوو که‌ له‌راپۆرتی سیاسی دا گونجینرا بوو وه‌ هه‌روه‌ها له‌ بریارنامه‌ و گه‌لاله‌ نامه‌ی خۆیدا پلانی کار و تیکۆشانی بۆ داها‌توو به‌تایبه‌ت له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان دیاری کردبوو که‌ له‌ ئیستادا کاری پێ ده‌کرێ. به‌خۆشحالیه‌وه‌ ده‌توانم بڵیم ریکخراوه‌که‌مان به‌هه‌مه‌تی ژنانی تیکۆشه‌ر و پشتیوانی گه‌وه‌ره‌ و هه‌میشه‌یی که‌ حیزبی دیموکراته‌ له‌ ئیستادا یه‌کیکه‌ له‌ ریکخراوه‌ هه‌ره‌ چالاکه‌کانی رۆژه‌لات و بۆ وه‌دییه‌تانی ئامانجه‌ سنفی و سیاسیه‌کانی خۆی له‌ ریگای ناوه‌ندی ژنانی رۆژه‌لات دا و له‌ریگای ته‌شکیلاتی خۆمان له‌ نیوخۆی ولات هه‌ستیار و ئاکیقیه‌ سه‌باره‌ت به‌ هه‌موو پرسه‌کانی تایبه‌ت به‌ژنان له‌ رۆژه‌لات. له‌ کۆتایی دا به‌رز و به‌ریز بی‌ت یادی شه‌هیدانی ۱۷ای خه‌رمانان و به‌تایبه‌ت یادی شه‌هیدان نه‌سرین و سوه‌ه‌یلا که‌ بۆه‌میشه‌ بوون به‌ ئەستیره‌یه‌کی گه‌ش بۆ ئیمه‌ی پیره‌وانیان.

دوو سال‌ تیه‌ر ده‌بیته‌ به‌سه‌ر کاره‌ساتی ۱۷ای خه‌رمانان دا، که‌ له‌و کاره‌ساته‌دا دوو له‌ ریه‌به‌ر و مامۆستای ئیمه‌ و یرای هاوسه‌نگه‌رانیان شه‌هید بوون و چونه‌ ریزی کاروانی نه‌مراوه‌. باس له‌ چۆنیه‌تی روودانی کاره‌ساته‌که‌ ناکه‌م چونکه‌ هه‌م دوو سال‌ تیه‌ر بووه‌ و هه‌م زۆرمان باس لێ کردوه‌... کاره‌ساتی ۱۷ای خه‌رمانان کاره‌ساتیکی جه‌رگ بر بوو چونکه‌ پۆلیک له‌ خۆشه‌ویستانی لیستاندین که‌ ته‌واوی ژیان و ته‌مه‌نی خۆیان بۆ خه‌بات له‌پیناو نیشتمان دا ته‌رخان کردبوو. بۆیه‌ که‌ لێتیکه‌ گه‌وره‌ی له‌ بزوتنه‌وه‌ی رزگاری خوازیمان له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان خست. نه‌سرین و سوه‌ه‌یلا ئه‌و دوو مامۆستایه‌ بوون که‌ عه‌ودالی سه‌وداسه‌ری ئازادی بوون و هه‌موو رۆژیک وان‌ه‌ی ئازادی و ئازایه‌تیان به‌ گوێچکه‌ی ئیمه‌ی خۆیندکار و پیره‌وانیان دا ده‌چرپاند و له‌خه‌بات و تیکۆشان دا هه‌ولێ په‌روه‌رده‌ و پینگه‌یاندنیان ده‌داین بۆیه‌ له‌ده‌ست دانی ئه‌وان بۆ ئیمه‌ سه‌خت و دژوار بوو. ئه‌وان له‌ ۱۷ای خه‌رمانان دا شه‌هید بوون و بوون به‌ دوو ئەستیره‌ی گه‌ش به‌ ئاسمانی ئیمه‌وه‌، ئیمه‌ دوای شه‌هید بوونیان نه‌ک نه‌که‌وتین به‌لکوو به‌ زووترین کات هه‌ر له‌ نیوخۆی نیشتمان را ده‌ستمان کردوه‌ به‌ خه‌بات و تیکۆشان، ژنانی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان وه‌ک هه‌میشه‌ بویرانه‌ هاتنه‌ مه‌یدان و وینه‌ی شه‌هیدانیان له‌ زۆربه‌ی شاره‌کانی کوردستان بلاو کردوه‌ و ناره‌زایه‌تی خۆیان دژی ئه‌و تاوانه‌ گه‌وره‌یه‌ی کۆماری ئیسلامی ده‌رپه‌ری ، باشترین به‌لگه‌ش بۆ ئه‌مه‌ ۲۱ی خه‌رمانان بوو که‌ من به‌ جۆریک له‌ خه‌باتی داده‌نیم له‌دژی کۆماری ئیسلامی، ژنان جگه‌ له‌وه‌ی له‌و مانگرتنه‌ سه‌رتاسه‌رییه‌ به‌شدار بوون وه‌ک چاودیریش ده‌گه‌ران بۆ ئه‌وه‌ی که‌ بزانی کێ دوکان و بازاری کردۆته‌وه‌ و پینان داده‌خستن. رهنگه‌ به‌چاو ئیمه‌ ئه‌و هه‌لوێسته‌ی ژنان به‌ ئاسایی وه‌رگرین به‌لام که‌ ده‌چینه‌ نیوناخی ئه‌و ژنانه‌ هه‌ست پێ ده‌که‌ین که‌ چ هه‌یزێکی پالنه‌ر هه‌یه‌ چ باوه‌ریکی قایم له‌ پشت ئه‌و هه‌یزه‌وه‌ هه‌یه‌ یا چ رقیکی پیره‌و له‌ناخی ئه‌و ژنانه‌ هه‌یه‌، بۆیه‌ که‌ کۆماری ئیسلامی تاوانیکی قیزه‌ونی له‌و شیوه‌یه‌ ئه‌نجام ده‌دا ده‌بی بزانی که‌ ئیراده‌و هه‌یزی ئیمه‌ له‌ نیوخۆی ولاته‌. هه‌ر بۆیه‌ هه‌یز و پشتیوانی ئه‌وان له‌ رۆژه‌لات پالنه‌ریکی به‌هه‌یز بوو بۆ ئیمه‌ له‌مه‌یدانی خه‌بات دا، دیاره‌ ده‌بی بڵیم که‌ له‌و جۆره‌ کاره‌ساتانه‌ هه‌ر هه‌بووه‌، حیزبی دیموکراتی کوردستان نه‌ یه‌که‌م جاریه‌تی و نه‌ ئاخ‌ر جاریشی ده‌بی لێر جۆره‌ کاره‌ساتانه‌ به‌خۆوه‌ ده‌بینی ، چونکه‌ تا کۆماری ئیسلامی هه‌بی و حیزب له‌ مه‌یدانی خه‌بات دابی

دریژهای ریگهی نهسرین و سوهه‌یلا له زیندان دا

حسین حاتمی

(۲۰۲۰)

۴۴ وهکیلی هاوسینف و بهخه‌می ستوده، له نامه‌یهک دا، داویان له خاتوو نهسرین و هاومانگرتوه‌کانیان کرده‌وه، مانه‌که‌یان بشکین و بۆ خه‌باتی دژی سه‌ره‌رۆیی پیویسته زیندوو بن. ئه‌وه وهکیلانه له به‌شیک له نامه‌که‌یان دا، ده‌نووسن: "به‌پرسان دهنکه ماف خوازه‌کان نه ده‌بیسن و نه گوییان بۆ راده‌گرن، تکایه سلامه‌تی خوتان له مه‌ترسیی ماوین... هه‌روه‌ها، ده‌نووسن: نه‌سرینی ستوده و زندانییه‌کانی سیاسی دیکه، له مانگرتن له خواردن وهک دوا‌یین وه‌سیله که‌لک وه‌رده‌گرن. چونکه له زیندانه‌کانی کوماری ئیسلامی دا، ریگه‌یه‌کی دیکه بۆ وه‌دیها‌نتی مافی له ده‌ستچوویی خه‌لک و خویان شک نابن."

– سایت ایران پرس نیوز، پنجشنبه ۶ شهریور ۱۳۹۹ (۲۷) –
۰۸ – (۲۰۲۰).

ئه‌وه له حالیک دایه که ره‌زا خه‌ندانی مه‌هابادی – دانیش‌تووی تاران- و هاوژین (میردی) خاتوو نه‌سرینی ستوده، چالاکیی فه‌ره‌ه‌نگیی و ئه‌ندامی هه‌یه‌تی ده‌بیرونی ناوه‌ندی نووسه‌رانی ئیران- له لاپه‌ره‌یی فه‌یسبووکه‌کی دا، ده‌نووسی: به‌دریژه‌کیشانی مانگرتن له خواردن، نه‌سرین گیانی له مه‌ترسی دایه، به‌تایبه‌تی دوا‌یی ئه‌وه‌ی میهراره‌ی خه‌ندانی – لای کچمان- که له ریگه‌وتی ۲۷ ی گه‌لو‌یژ له مالی ده‌ستگیر کرا و بۆ دادسه‌رای زیندانی ئه‌وینی تاران برا، دایکی به‌وه کرده‌وه نامرۆفانه‌یه ئه‌وه‌نده ناره‌حت بوو، که بۆ ئاسان نییه، بیر له دوا‌یی هینان به مانگرتنه‌که‌ی بکاته‌وه. نامه‌که‌ی نه‌سرینی ستوده که پیش مانگرتنه‌که‌ی نووسی جیگای سه‌رنجه، ئه‌وه زینداییه بو‌یرو تیکۆشه‌ره گه‌وره‌یه – مافناس، وهکیلی دادگۆسته‌ری، روژنامه‌ نووس، ئه‌ندامی که‌مپه‌ینی یه‌ک میلیۆن ئیمزا، ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی پشتیوانی له مافی مندالان، وهکیلی چالاکانی مافی مرۆف و چالاکانی سیاسی و قوربانیه‌کانی دوا‌ی هه‌لبژاردنی ۸۸، که خه‌لاتی ساخارۆف بۆ ئازادیی را ده‌ربه‌پین و خه‌لاتی مافی مرۆفی ئی‌تالیایی و... پیدراوه، ده‌نووسی: "له نیو قه‌یرانی کورۆنا که ئیران و جیهانی ته‌نیوه، وه‌زعی زندانیانی سیاسی سه‌خت و دژوار بوه. دریژه‌ی ماوه‌ی زیندان له وه‌ومه‌رجه زالمانه دا، نامووکینه. په‌روه‌نده‌ی حوکم درانی سیاسییه‌کان به تاوانی ناچه‌جیی جاسووسی، "افساد فیالارض (تاوانکاران له ژبان)", هه‌ولدان بۆ تیکدانی ئه‌منیه‌تی نه‌ته‌وه‌یی، گه‌نده‌لیی و خه‌راپه‌یی و دامه‌زراندنی گروپ گه‌لیی نایاسایی تیگرا‌می – که ده‌توانی ۱۰ سال زیندانی یا حوکمی ئیعدامی به‌دوا‌وه بی- دروست ده‌کرئ. زۆربه‌ی تۆمه‌ت بۆ هه‌له‌سه‌رتراوه‌کان، له سه‌ره‌تایی دروستکردنی په‌روه‌نده‌که‌یان تا حوکم پیدانیان، له بوونی وهکیلی سه‌ره‌به‌خۆ یا پیوه‌ندی ئازادانه له‌گه‌ل وه‌کیله‌کانیان

له به‌ره‌به‌ری دوو‌یه‌مین سالی کاره‌ساتی ۱۷ ی خه‌رمان، له زیندانه‌کانی ریژی می سه‌ره‌رۆیی ئیسلامی سیاسی دا، نزیکه‌ی ۲۰ روژه، مانگرتنی ژماره‌یه‌ک له زیندانییه سیاسییه‌کان و تیکۆشانی نیو زیندان بۆ "ئازادی هه‌موو زیندانییه سیاسییه‌کان" له ئارا دایه، له‌وه مانگرتنه دا، دوو ژنی زۆر بو‌یتر و تیکۆشه‌ر و هیللی سوور شکینی تیدایه که قسه و وته و کرده‌وه‌کانیان، له سه‌رانسه‌ری ئیران و جیهان ده‌نگی داوه‌ته‌وه. هه‌وه دوو که‌سه به‌رێزان نه‌سرینی ستوده و سوهه‌یلا ی حجابی سووره بی (بید سرخی) ن. هاوناوی ئه‌وه دوو ته‌واره زیندانییه له‌گه‌ل نه‌سرین هه‌داد و سوهیلا ی قادری – ته‌واره‌کانی دیموکرات- ریککه‌وتیکی فره مه‌زنه بۆ میژوو سازی ئازادخوازی گه‌لانی ئارایی له ئیران دا، و پیکه‌وه گریدراوی خه‌بات و به‌رده‌وامیی چالاکیه‌کان له به‌رانبه‌ر ریژی می سه‌ره‌رۆ و دژی گه‌لیی کوماری ئیسلامی دا، بۆ وه‌دیها‌نتی ئازادی و مافی ئینسانی و یه‌کسانی. نه‌سرینی ستوده – که چه‌ند جارگیراوه و زیندانی کراوه- ئیستا سه‌رجه‌م ۳۸ سال زیندان و ۱۴۸ قامچی لیدانی به‌سه‌ر داسه‌پاوی له‌کارنامه‌ی خه‌بات و بو‌یری ده‌روه و نیو زیندان دا، هه‌یه. ۱۲ سال له‌وه زیندانییه بریاره ئیجرا‌یی کرئ. ستوده، وهکیلی به‌رجه‌سته‌ی یاسایی و پارێزگاری له مافی ئینسان له گیراوه‌کان کرده‌وه و دژی ئیعدام له ئیران دایه. له ۱۷ مین روژی مانگرتنی نه‌سرین دا، به‌داخه‌وه ۶ کیلو له کیشی به‌ده‌نی – که ۵۳ کیلو بوو- دابه‌زیوه. هاوچۆی فشار و به‌تایبه‌تی میزانی قه‌ندی خوینی له‌سه‌رییه. حاله‌تی هیلنج ئیزنی نادا به شیوه‌ی پیویست له ئاو و قه‌ند که‌لک وه‌رگرئ که دریژه‌ی ژبانی زۆر جیی مه‌ترسییه. وه‌زعی گشتیی باش نییه.

سایت ایران امروز، پنجشنبه ۶ شهریور ۱۳۹۹ (۲۷) آگوست

توکی سهری و خستنی و راکیشانی به سهر ئیسفاله تی شه قام دا، بریندار و زامداریان کرد. بی گوره ویی و کهوش بۆ زیندانی قهرچه کیی وهرامینان برد. به وتی سوهیلا: جگه له هه ره شهی کوشتن له لایهن بازجووی یهک که خوی به شه فیعی ناساندبوو، هوشداریی پیدرا ئه گهر واز له بیروبوچوونه کهی نه هیینی، تومه تیی هه بوونی چه کیشی به پهروهنده کهی زیاد ده کری. له ۱۵ ی جۆزهردانی ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) دا، سوهیلا به بلاوکرده وهی نامه یهک له نیو زیندان را، به گله یی له وه زعی خراپی زیندان، سه بارهت به نا پاکوخواینی، خاوین نه بوونی ئاوی خواردنه وه، و به ندرانی له گهل زیندانیان ناسیاسی و تاوان قورسهکان که له نیوان دا، به داخه وه، گێروده به ویرووسی کۆرۆناشیان تیندایه، دوابوو. چوار رۆژ دواي بلابوونه وهی نامه کهی سوهیلا، دایک و خوشک و براکه ی گیران و بۆ دادسه رای زیندانی ئه وین به ری کران. دواي لیپرسین دایک و خوشکیان ئازاد کرد و مه جیدی حجابیان بۆ شوینکی نادیار راگوست. دواتر سوهیلا له ۲۷ ی جۆزهردانی ۹۹ دا، له ناره زایه تیی به راگیرانی له زیندانی قهرچهک و نهاردنی بۆ زیندانی ئه وین، و گوشارهکانی ئه منیه تیی بۆ بنه ماله که یی و ئازاد بوونی براکه ی مانی له خواردن گرت. له پووشپه ری ۹۹ دا، ریکخراوی مافی مروق له هه والیک دا، دهنگیی گێروده بوونی، زینبب جه لایان - که به داخه وه، نزیک ۱۰ ساله له زیندان دایه - نیرگسی محهمه دی و سوهیلا یی حجابی بلاوکرده وه. ریکخراوی لیپوردنی نیونه ته وه بییش داوایی له کاربه ده ستانی کوماری ئیسلامی کرد، خزمه تی درمانی بۆ ئه و ئه و زیندانییه سیاسیانه یه، دابین بکه ن. سوهیلا له زیندان را فالیکی دهنگی زور گرینگ و بویرانه ی بلاو کرده وه. له ۱۶ ی گه لاویژی ۹۹ دا، به شووشه ی شکاو له نیو زیندان را هیرشی پیکرا، و به داخه وه، به توندی بریندار کرا. سوهیلا سووره بیی له به شیک له قسهکانی دا، وتی: "زولم بهردهوام نابی. کوماریی ئیسلامی و دهسه لاتیی خامنه یی مه شرووعیه تی نییه. ئه و دهسه لاته ئیرانی نه بوه و نییه و به هیزهکانی گهل لاده بری. باشترین رۆلهکانی ئه و ولاته، ئه و خاکه پاکه ئازاد ده که ن." ئه و به گه لانی ئارایی له ئیران و هیزهکانی ئو پوزیسیونی گوت: هیزی کومه لایه تیی خوتان به که م مه گرن. ناکوکیهکانی سیاسی، مه سه له کی و ئیدئولوژیی به لاره بنین و به رانه بر به دوژمنی هاوباش، که کوماریی ئیسلامیه، به که گرن.

- گووگل دانیشنامه ی ئازاد -

بیهه ده کرین. قازیهکانی دادگای شوپش بی سلکرده وهی بهردهوام، به گیراوانی سیاسی ده لین: که ته نیا به پیی راپورتی نه یاده ئیتلاعاتی و ئه منیه تییهکان حوکم ده درین. بازجووهکان له سه ره تای گیرانی تومه تبارهکان حوکمه که بیان پی ده لین. وه کیلهکان ده که ونه بهر توپه یی توندی قازیهکانی دادگای شوپش و زیندانی ده کرین. بۆ تومه تبارانیکی که به نا عادلانه له گهل تومه تیکی قورس به ره پرو ده بن، زورترین راده ی سزا (اشد مجازات) و پتریش حوکم ده درین. پاشان زیندانییه سیاسییهکان حوکمی له و چه شنیان بۆ ده برنه وه، که به سه رسوورمانه به ئومیده ی ریگه ی یاسایی ده بن. دادگای پیدچاونه وه، ئازایی به مه رج، هه لپه ساردنی سزا، گورینی ئیجرا ی حوکمی یاسای نوئ - که پیدگریی لانی که می سزاکانه - بازجوویهکان به هه لسوکه وتی سه رووی یاسایی، حوکمهکان جۆریک لیده که ن که دواين ده رگاگان له سه ر زیندانییه سیاسییهکان داخه ن. زوربه ی زیندانییه سیاسییهکان به پیی ئازادی به مه رج و یاسای نوئ، ده بی ئازاد بکرین. به لام جۆریکیان له گهل رهفتار ده کری، وهک هیج یاسایهک نه بی و ئه وان هیج رووناکییه کی یاسایان نه مینی. نامه و نووسراوهکانی زیندانییهکان بۆ ریگهکانی پشووی یاسایی بی ولام ماونه وه. له بهر بی ولام مانه وهی هه موو نامه و نووسراوهکان و بۆ داخوازیی ئازادیی زیندانییه سیاسییهکان، مان له خواردن ده گرم. به ئومیدی دامه زرانی عدالهت له ولاته که م، ئیران نه سرینی ستووده / ۲۱ ی گه لاویژی ۱۳۹۹ / بهندی زیندانی ژنانی ئه وین. تهواره که ی دیکه ی هاوانای شه هید سوهیلا یی حیزبی دیموکرات، درێژه ده ریی ری ئازادی و مافی ئینسانی و نه ته وه ییه. ئه و کوردی ئازای خه لکی کرماشان و سوهیلا یی حجابی سووره بی (بید سرخی) یه. ناوبراو وه کیل، چالاکی مافی مروق، چالاکی سیاسی و مه ده نی، موخالیفی نیزامی کوماری ئیسلامی و موخالیفی رووپووشی زوره ملی (حجاب اجباری) یه. سوهیلا، له سالی ۱۳۹۷ را، به هوی ره خه گریی و تیکۆشانی سیاسی و مه ده نی به دژی نیزامی کوماریی ئیسلامی، چه ند جار گیرا. به لام سنی جار حوکمی زیندانی به سه ردا سه پا. جاری یه که م له به رفانباری ۹۷ له شیراز گیرا و بۆ ماوه ی پینج مانگ له بهندی ژنان زیندانی کرا. جاریی دوویه م له جۆزهردانی ۹۸ گیرا و له بهندی ژنانی ئه وین زیندانی کرا. دواي ۸ مانگ به دانانی سه نه دی بارتهمی ۳ میلیارده ته نی به شیوه ی کاتیی ئازاد کرا. جاریی سینیهم ۴ رۆژ دواي ئازاکرانی، به تومه تی "ته بلیغات دژی ریژیم"، "کۆبوونه وه و دامه زرانی گرووپ بۆ به رگریی له مافی ژنان"، "کیشه سازکردن بۆ تیکدانی وه زعی گشتی له ریگه یی گیریشیوینی" و "داخوازیی به ریوه چوونی راپرسی و گورانی یاسای بنچینه یی" به ۱۸ سال زیندان مه حکووم درا. ئه و حوکمه له بنکه ی ۸ ی دادگای شوپش تاران به به رپرسایه تی "محمد مقیسه" درا، و به په سندی دادگایی پیدچاونه وه گه شت و پینج سالی ئه و حوکمه ده که ویته خانه ی ئیجرا. سوهیلا حجاب، له ۳ ی جۆزهردانی ۹۸، له لایهن سه رکوتکارانی ساس (سازمان اطلاعات سپاه)، گیرا و له گرتووخانه ی قهرچه کی وهرامین زیندانی کرا. ناوبراو به بلاوکرده وهی فالیکی دهنگی له نیو زیندان دا، روونی کرده وه که به سووران به بی هیج قسه و باسیک، به لیدان و کیشانی

خهباتی ژنان له پهراوړزی خهباتی نهتهوهیدا

عيسمهت نستانى

حکومه تاندا به يک له پڼوره کانی گه شه سهندووی و لاتان داده نری. له راستیدا گه شه سهندووی کومه لگایه ک به ستر او ته وه به وهی چنده دتوانری کوی توانا کانی کومه لگا به چین و تویره جیاوازه کانه وه، به ژن و پیاووه بخریته گهر بؤ پیشکوتن. هتا ئه و کاته ی ژنان له دخی نایه کساندا بن و ههست به نازادی و یه کسانی نه کن، ناتوانن توانا کانیان وه به ربینن و په ریان پیدهن. کاتیک پشتکردن له ویست و داخوازه کانی کومه لگا به هم مو چین و تویره کانیه وه به بیانوی ئه وله وییه تی سروروی نه ته وهی ده بیته ریچک هی سیاست کردن و، ده سلاتی سیاسی به ردهوام به دواى که مرنگ کردن وه یانه، نیمه ده بی گومان له خودی بزوتنه وه شورشگری به که تا چنده ره گه زه کانی شورشگری تیدا به دی ده کری. واته شورش تهنیا به واتای رزگار کردنی نیشتمان نییه له داگیرکار، به لکوو له ئه ساسدا شورش گه راندنه وهی شکوی نه ته وهییه بؤ خوشبژیو کردنی تاکه کانی نه ته وه به هم مو لایه نه کانیه وه. شورش به واتای نه هیشتنی هه ژاری و سته می چینایه تی و ره گه زییه، شورش بؤ وه دیه تانی کومه لگایه کی دوور له دیارده دزیوه کومه لایه تیه کانه. شورشیک که نازادی ژن له کویله یی ره گه زی لی نه که ویتنه وه، شورش نییه و به ره مه تاننه وهی شینوازیکی دیکه یه له داگیرکاری رزگاریی ژن هرگیز هاوته ریب نییه له گه ل رزگاریی نیشتمان، ئه گهر بی توو بزوتنه وهی رزگاریخواز کیشه ی یه کسانیاخوازی ره گه زی نه خاته ئه وله وییه تی خه بات و به رنامه سیاسی و کومه لایه تیه کانیه وه. خه باتی گه له که مان هاوکات ده بی هه م بؤ رزگاریی نیشتمان بی و هه م بؤ رزگاریی ژن. هه ر شورشیک خو له خه باتی یه کسانیاخوازی ژنان بدزیتنه وه به بیانوی ئه وله وییه تی نیشتمان، ئه وه نایه وهی مافه کانی ژنان به دی بینن. ئه گهر ژنان به شیک نه بن له و خه باته سیاسی و نه ته وه ییه ی ئیستا له ئارا دایه، ئه گهر ژنان پرسه کانی خو یان نه که نه به شیک له و شورشه، ناتوانن هیوادار بن به داهاتووی شورش، ناتوانن بینه هیزیکی کاریگر له پوه تی شورشدا و سه رنجام بزوتنه وه، به شیک گه وهره له هیزی خو ی له ده ست دها. پیویسته ژنی کورد له ئیستادا پرورژی رزگاریی ره گه زی هه بی و نه که ویتنه ئه و داوهی که زوریک له بزوتنه وه رزگاریخوازه کان بؤ ژنانیان ناوته وه. چونکه بزوتنه وه یه ک که له قوناعی خه باتی نه ته وه ییدا هه ول بؤ

یه ک له و مشتومرانه ی به ردهوام له نیو گلانی ژیرده سته دا که خاوه نی بزوتنه وهی رزگاریخوازن له ئارا دایه، بریتیه له وهردانه وهی ئه و پرسیاره جه وه رییه ی که ئایا له سه رده می خه باتی رزگاریخوازیدا، چاره نووسی خه باتی یه کسانیاخوازی ره گه زی به چ ئاقاریکدا ده روا؟ واته خه باتی ژنان ده که ویتنه چ پیگه یه که وه له ئاست خه باتی نه ته وه ییدا؟ ئایا له پڼاو رزگاریی نه ته وه ییدا پیویسته هه موو پوتانسیه له کان به ژنانیسه وه تهنیا به ئاراسته ی خه باته نه ته وه ییه که دا بجو لئین؟ ولامدانه وه به و پرسیاره پیویستی به تیگه یشتن له واتای رزگاری هه یه. رزگاریی نه ته وه یی یان نیشتمانی له وانه یه به دوو ئاراسته ی جیاوازا بروا. یان ئه وهی نیشتمان و نه ته وهی رزگارکراو له ده ستی داگیرکر، ده بیته خاوه نی سروروی و ده سه لاتیکی خو مالی به بی ره چاو کردنی به ها سیاسی و کومه لایه تیه کانی دیکه ی وه ک دیموکراسی و دادپه روهی و ئاسایشی تاک و کومه لگا. لیره دا به ره می شورشی رزگاریخوازی زیاتر مه عنه ویه و که متر بایه خ دهریته ژیان و گوزهران و نازادیه سیاسی و کومه لایه تیه کانی تاکه کان و هه روه ها چین و تویره کانی کومه لگا. زوریک له و ولاتانه ی له نیوهی دووه می سه ده ی بیستم له چنگی ئیستعمار رزگاریان بوو و بوونه خاوه نی ده سه لاتی نه ته وه یی خو یان، ده که ونه ئه و گروو په وه. له و ولاتانه دا بایه خه کانی نازادی و دیموکراسی و دادپه روهی ون کراون و شه رییه تی شورشگری بیانوی یه که م و سه ره کی بیبه ش کردنی تاک و کومه لگایه له گوزهران و خوشبژیوی و نازادی و دادپه روهی کومه لایه تی و ره گه زی. رزگاری له واتای دووه مدا بریتیه له ره خساندن دهره فته بؤ چاره سه ری هه موو کیشه کانی کومه لگا له په نا رزگاریی نیشتمانی دا. لیره دا پرسه کومه لایه تی، ئابووری، کولتورییه کان وه ک هه لاواردنی ره گه زی به قه د رزگاریی نیشتمانی به های پیده دری و پی به پی هه موو کیشه کومه لایه تیه کانی دیکه هه ولی بؤ ددری. ناکری نه ته وه یه ک رزگار بی به بی ئه وهی ژنانی رزگار بن. ئه زمونی ولاتانی روژئاوا که تیایاندا ژنان به ئاستیکی به رز له مافه کانیان گیشتون ئه و راستیه مان بؤ دهره خا که پیشکوتنی کومه لگا پڼوه ندییه کی راسته وخوی هه یه به پیگه ی ژنان له لالاکیه سیاسی و کومه لایه تیه جیاوازه کاندا. له خورا

کردنه‌وهی کولتووری پوژئاوایی بوو بهر له‌وهی بروبوون
بئ به مافی ژنان) حیزبی دیموکرات به کردنه‌وهی مه‌دره‌سه‌ی
کچانه له‌چوارچیوهی ده‌سه‌لاتی کوماری کوردستاندا
و هاندانی ژنان بو به‌شداری له‌چالاکیی کومه‌لایه‌تی
و ریکخراوه‌یی و سه‌ره‌نجام له‌قوناغه‌کانی دواتردا
مه‌یداندان به ژنان بو حوزوور له‌ده‌زگای به‌رپوه‌به‌ری و
بریاردانی حیزبدا، ناسۆیه‌کی پوونی به‌ره‌و چاره‌سه‌ری
پرسی ژن له‌داهاتووی کومه‌لگای کوردیدا کردۆته‌وه.
لقه‌ جوړاو‌جوړه‌کانی بزوتنه‌وهی کورد هه‌نگاو‌یک
پیش نه‌ته‌وه‌کانی ده‌وروبه‌ر، ده‌رگای کاروباری
سیاسییان بو ژنان کردۆته‌وه‌و ته‌نانه‌ت له‌خه‌باتی
چه‌کداری حیزبه‌کانی پوژه‌لاتی کوردستان که‌م نین
ئو ژنانه‌ی له‌پیزی پیشه‌وه‌ی ئو خه‌باته‌دا به‌شدار
بوون و گیانی خویان به‌ختی ئامانجه‌کانیان کردووه.
له‌کاره‌ساتی مووشه‌کبارانی قه‌لای دیموکرات
له‌ ۱۷ خه‌رمانانی ۹۷ی هه‌تاویدا دوو له
ژنانی ربه‌ری حیزبی دیموکراتی کوردستان،
نه‌سرین هه‌داد و سو‌یلا قادری شه‌هید بوون.
هه‌موو ئو راستیانه‌ ئه‌وه‌مان بو ده‌سه‌لمینن که‌ بزوتنه‌وه‌ی
کورد و به‌تایه‌ت حیزبی دیموکراتی کوردستان پرسى ژنانی
نه‌ته‌نیا فه‌رامۆش نه‌کردوه، به‌لکو له‌سه‌ر ئو باوه‌رپه‌یه
به‌بئ رزگاری ژنان نه‌ته‌وه‌ رزگار نابئ. ته‌نانه‌ت پنی وایه
خه‌باتی یه‌کسانبخوازی ژنان خه‌باتیکی به‌رده‌وامه‌ بو
هه‌موو قوناغه‌کان، چ له‌سه‌رده‌می خه‌باتی شو‌رشگیزانه‌ی
نه‌ته‌وه‌ییدا و چ له‌قوناغی رزگاری نیشتمانی دایه.

به‌دیه‌ینانی مافه‌کانی ژنان نه‌دا، بیگومان له‌دوای رزگارییشدا
ژنان پشتگۆی ده‌خا و مافه‌کانیان زه‌وت ده‌کا. به‌شداری
چالاک و کارای ژنان له‌پروسه‌ی بریاردان له‌نیو حیزبه
سیاسییه‌کاندا ده‌توانی کاریگه‌ری گه‌وره‌ له‌سه‌ر داهاتووی
پرسی ژن له‌کوردستان دابنئ. تینه‌گه‌یشتن له‌گرینگی
یه‌کسانی ره‌گه‌زی یه‌کیک له‌به‌ره‌سته‌کانی به‌رده‌م
گه‌شه‌ی نه‌ته‌وه‌یی و سه‌ره‌نجام رزگاری نه‌ته‌وه‌ییشه.
گه‌لی کورد له‌ئیراندا که‌خاوه‌نی بزوتنه‌وه‌یه‌کی
نه‌ته‌وه‌یی و رزگاریخوازی میژوویی و ریشه‌داره، سه‌ره‌پای
کومه‌لنک کیشه‌و گرفت که‌له‌ره‌وتی بزوتنه‌وه‌دا سه‌بارت
به‌پرسی ژنان هه‌یه‌تی و له‌هه‌مان کاتدا ده‌سپانه‌گه‌یشتنی
ئیداری و پلاندانان بو پرسى ژنان له‌پوژه‌لاتی
کوردستان (جگه‌له‌چه‌ند قوناغیکی کورت نه‌بئ)، لانیکه‌م
له‌سه‌رده‌می کوماری کوردستانه‌وه‌و له‌چوارچیوه‌ی
میژوودارترین حیزبی کوردیدا واته‌ حیزبی دیموکراتی
کوردستان، ده‌رکی به‌گرینگی پرسى ژن و کاریگه‌ری
ئو پرسه‌له‌سه‌ر رزگاری نه‌ته‌وه‌یی کردووه‌و چ له‌ئاستی
بیروباوه‌ر و چ له‌مه‌یدانی کرده‌وه‌دا هه‌نگاوی بو ناوه.
دامه‌زرانی یه‌که‌م ریکخراوی ژنانی کورد له‌پوژه‌لاتی
کوردستان له‌لایه‌ن پیشه‌وا قازی محه‌مه‌د سه‌روک
کوماری کوردستان و هه‌روه‌ها ربه‌ری حیزبی دیموکراتی
کوردستانه‌وه، به‌لگه‌یه‌کی گرینگه‌له‌سه‌ر مکوربوونی ئو
بزوتنه‌وه‌یه‌ له‌ئاست پرسیکی کومه‌لایه‌تی گرینگ و له
هه‌مان کاتدا چاره‌نووسسازی کومه‌لگا. کاتیک ژنان له
ناوچه‌جیاوازه‌کانی ئیران له‌گه‌ل بئ مافی و هه‌لاواردنیک
سیاسییه‌تی به‌ره‌وروو بوون، (ته‌نانه‌ت هه‌وله‌کانی رژیمی
پاشایه‌تی بو مه‌یداندانی ژنان له‌ئیراندا ته‌نیا لاسایی

شهونم همزهیی

بنکە ی سەرەکی حیزبی دیموکرات دلی گەلی کورد له پوژه لاتی کوردستانه

شویین: قەلای دیموکرات، ریکهوت: ۱۷ خەرمانانی ۱۳۹۷ سی هتاوی، کات: ۱۰:۴۵، بابەت: هیرشی مووشەکی سپای پاسداران، شههید، بریندار، کومیتە ی ناوهندی، ژن و مندال و ... ئەم کلبە وشانە هەتا چەند پوژ دوی ئەو ریکهوتە ی له سەرەوه هاتوه، بەر دەوام بەر گوی دەکەوت. دەنگی تەقینەوه یەکی سامناک، خرمە ی شووشە ی دەوروبەرمان و هات و هاوار و قیژە ی مندالان گوی کپ کردین، هەلات هەلات و ئاسمانیک له دووکەل چاومانی داپوشیبوو، بونی بارووت و خوین گیزی کردبووین؛ کەسانیک له خۆبوردووش کایەیان بە گیانیان دەکرد و گیانی هاوریانیان له مەرگ رزگار دەکرد. ئەمە بە کورتی و بە خیرایی وینە و پیناسە یە کە له میتشکی مندا ماو تەوه لهو پوژە نگریسه. له ئاکامی ئەم هیرشه درندانەدا ۱۶ کەس شههید بوون کە ۶ کەسیان ئەندامی کومیتە ی ناوهندی حیزب بوون و زیاتر له ۵۰ کەسیش بریندار بوون، کە لهو نیوهدا ژمارە یەک لهوان ژن و مندال بوون. سپای پاسداران له راگە یە ندرای فەرمی خۆیدا ئاماژە ی بەوه دا، ئەم هیرشە ی له ئاکامی هیرشی پیناسەرگەکانی ئەم حیزبە بۆ سەر پایە گایە کە له مەریوان کردوه! و هەر هەوا قەلای دیموکراتی وەک شویتیک نیزامی پیناسە کردبوو. هەر دوو ئیدیعاکە هەر له بنه رەتدا درق بوون؛ ئە ی ئەم هیرشه بە چ مەبەستیک کرا؟ بزوتنە وه ی کوردستان و بە تاییەت حیزبی دیموکرات هەر له پوژی یە کەمی هاتنە سەرکاری کۆماری ئیسلامیەوه، جیگە ی ترس و دلە راوکی ئەم ریزیمە بووه. سەرەرای هەموو هەولیک ی کۆماری ئیسلامی بۆ سەرکوت و تیکشکاندن ئەم بزوتنە وه یە، گیانبازی کردوه، بەرخۆدانی کردوه، لەسەر پی ماو تەوه و بەر دەوام وەک سەرە کترین هیزی ئۆپوزیسیۆن سەر کراره و ریزیمیش له پیناو له نیو بردنیدا تیچووی زوری داوه. له تیروری دوو ریبەری کاریزما و کاریگەری ئەم حیزبە وه هەتا دەگاتە زیاتر له پینچ هەزار شههیدی هەر ئەم حیزبە. بە پینچەوانە ی ئیدیعا و پرۆپاگانداکانی کۆماری ئیسلامی و سپای پاسداران، لەم سالانە ی داویدا کە بە هۆکارگەلیکی زۆر شیوه ی خەباتی چەکارانە گۆرانی بەسەردا هاتوه و ئەو دەر فەت و دۆخە لەبارە بۆ بەر یۆه بردنی ئەم شیوه یە له خەبات له بەر دەستدا نەماوه، حیزبی دیموکراتی کوردستان، بە راگرتن و بە چاوی ریز سەر کردنی هەموو رەهەندەکانی خەبات، جەختیک ی زیاتری له سەر گوتاریکی نویتەر له خەبات کردوه تەوه. ئەم حیزبە بە گرینگیەکی زۆر تره وه دەروانتە خەباتی مەدەنی و لەم پیناوشدا هەنگاوی زۆر کراباری باشی هەلیناوه تەوه و؛ کاریگەری قوولیشی لەسەر بیرواری گشتی نیوخوی ولات داناه. ئەم باوه رە ی

جیگیر کردوه کە ئیمە دەتوانین له هەر جیگە و پینگە یە کدا پاریزەری نیشتمان بین و هەول بەدین ئەو مافانە ی لیمان زهوت کراره بە دەستیان بینین. ئەم بارساتیە له پینوهندی دوو لایەنە ی هیزیکی سیاسی تاراوگە نشین لەگەل خەلی ولاتە کە ی خوی، سەرەدای رق و بیزار ی و له هەمان کاتدا سەر سوورمانی کۆماری ئیسلامی له هیزی بەهیزی حیزبی دیموکراتی کوردستانه. بە واتایەکی دیکە دەکر ی بلین حیزبی دیموکرات تانیویەتی وشیاری نەتەوه یی له کوردستاندا بە ئاستیک له گەشه بگە یەنی کە دوژمان و داگیرکە رانی خاکی کوردستان وەک گەورەترین لەمپەری بەر دەم خویان بیینن. وەک باس کرا، کۆماری ئیسلامی دوی هیرشه کە ئیدیعا کرد بنکە نیزامیەکانی حیزبی دیموکراتی کردوه تە ئامانج، ئەوه له کاتیکدا بوو کە ئەم قەلایە شوینی کاروباری ئیداری حیزبی دیموکراتە و شوینی شکلگرتن و بلا بوونە وه ی بیر و ئەندیشە ی ئەم حیزبە و ریکخراوه مەدەنیەکانی وەک ژنان، لاوان و مندالانە کە کاروباری پوژانە یان له قەلا بەر یۆه دەبەن. هەر هەوا شویتیکە بۆ پەر وه رده و پینگە یاندنی ئەم چین و تویتزانە و دروست کردنی پینوهندیان لەگەل خەلی خویان له پوژە لاتی کوردستان. لەم پینوهندیەدا شههید بوونی دوو سکر تیزی ریکخراوی ژنان و چەند ئەندامیک ی لاوان هەر هەوا بریندار بوونی چەند ژن و مندالیک، دەر خەری ئەو راستیە بوون کە بۆ جاریکی تر کۆماری ئیسلامی بە بیانوی بیتنە ما هەموو ریکهوتن و کۆنواسیۆنەکانی مافی مروقی پینشیل کرد. شههیدان و بریندارانی ئەم پروداوه کەسانیک بوون کە له دەست زۆلم و ستەم و چەوسانە وه راپە ریبوون، ئەو ستەم نەتەوا یەتی، رەگەزی و کۆمە لایەتی و هتەدی کە بە دیریایی میژوو له نەتەوه کە یان وەک کورد و له خویان کراره. ئەوان بەدەر له ناو و عینوانیان مروقگەلیک بوون کە بۆ گە یشتن بە ئامانج و خولیاکانیان واتە رزگاری نەتەوه کە یان هەولیان دەدا. چالاک یی سیاسی و مەدەنی ژنانی کورد تاییەت بە ئەمرق و دوینی نییە و هەر له سەر دەمی کۆماری کوردستاندا ئەم بزوتنە وه یە بیچم دەگر ی و بە دامە زرانی ریکخراوه ی ژنان و کاری پەر وه رده یی و فیرکاری و سیاسی، قوناغیک ی دی له خەبات و ژانی سیاسی ژنان دەست پی دەکا. له برگە یەکی دیکە ی میژوویدا و دوی شۆرشی گەلانی ئیران و تا گە یشتن بە ئیستا له نیو ریزەکانی حیزبی دیموکراتدا خەبات و تیکوشانی سیاسی و مەدەنی و مافخووانە ی ژنی کورد شیوانیک ی نو ی له خەباتی وەرگرتوه. شوینی چالاک ی ئیستای ئەم ریکخراوه یە هەمان ئەو قەلایە ی دیموکراتە کە کرایە ئامانجی مووشە کەکانی کۆماری ئیسلامی ئیران. لەم نیوهدا دوو ژنی لیهاتوو، «سووهیلا و نەسرین» کە

پیشمه‌رگه‌ی حیزبی دیموکرات بوون، هاوکات به دوو که‌سی دیاری بزووتنه‌وه‌ی ژنانی کوردستانیش ده‌ژمیردران، له کۆبوونه‌وه‌ی کومیته‌ی ناوه‌ندییدا بوونه قوربانایی درنده‌یی کوماری ئیسلامی. پۆلیک له لاوان و مندالانیس له کاتیکدا که وهک هه‌ر پۆژیکی ئاسایی بۆ راپه‌راندنی ئه‌رکه پین سپی‌دراوه‌کانیان له چوارچیوه‌ی رێخکراوی تایبته به خۆیان خه‌ریکی کارو چالاکی بوون کرانه ئامانجی ئه‌م هیزشه بینه‌زه‌ییانه. ئاستی به‌رزی کاریگه‌ری ئه‌م که‌سایه‌تیانه له‌سه‌ر هاوبیره‌کانیان له نیوخۆی ولات و کردنه‌وه‌ی کانالیکه‌ی به‌رینی ته‌شکیلاتی به مه‌به‌ستی هاوفکری و ئاراسته‌ پیدان و ئاراسته‌ وه‌رگرتن و، به‌ربلاوی ئه‌م پیوه‌ندییه دوو لایه‌نه هۆکاری سه‌ره‌کی ترس و دل‌ه‌راوکی کوماری ئیسلامی له حیزبی دیموکرات بوو و هه‌شه. ئه‌و ترس و دل‌ه‌راوکییه‌ی که بویری ئه‌وه‌ی به‌م رێژیمه دا ده‌ست بداته کاریکی وا پرمه‌ترسی و پرتیچوو. له لایه‌کی تریشه‌وه به ئاماژه‌دان به کار و چالاکییه مه‌ده‌نییه‌کان له پۆژه‌لاتی کوردستان له هه‌موو بواره جۆراوجۆره‌کان و گوشاری به‌رده‌وامی ناوه‌نده ئه‌منیه‌تییه‌کانی ئه‌و رێژیمه و سه‌رکوت و گرتنی چالاکوانان، ده‌توانین راستیی ئه‌وه بسه‌لمینین که کوماری ئیسلامی بێگۆی دانه هیچ یاسا و رێسایه‌کی مافی مرۆف و بێجیاوازی دانان له نیوان ژن و مندال و هیزیکی نیزامی هه‌ولی له نیو بردنی کورد و به تایبته جیا‌بیرانی ئه‌و رێژیمه ده‌دا. نموونه له‌م باره‌وه زۆرن ئاماژه به ناوی دوو ژنه کۆلنه‌ده‌ری وهک زارا محه‌مه‌دی، مامۆستای زمان و ئه‌ده‌بیاتی کوردی و فاتمه داوه‌ند، چالاکی مه‌ده‌نی و سیاسی زیندانی له زیندانی ورمی؛ ده‌توانی نوینه‌رایه‌تی ژنانی چالاکی پرسه نه‌ته‌وه‌یی له کوردستاندا بکا. به‌لام هه‌موو ئه‌م هه‌ولانه‌ی رێژیم کاردانه‌وه‌ی پیچه‌وانه‌ی هه‌بووه، ئه‌گه‌ریش توانییتی له باری نیزامیه‌وه -به له به‌رچاو گرتنی ئه‌و هه‌مووه هیز و پیداو‌یستییه‌ی که هه‌یه‌تی- هه‌تا راده‌یه‌ک سه‌رکه‌وتن به ده‌ست بیتی؛ ئه‌وه له باری سیاسییه‌وه ده‌زانین کێ له گۆره‌پانی سیاسی رۆژه‌لاتی کوردستاندا ته‌راتین ده‌کا و براوه‌ی ئه‌و مه‌یدانه‌یه.

حیزبی دیموکرات به مانه‌وه و خۆپاگه‌ری خۆی کولتووری به‌رخۆدانیکه‌ی هزری و سیستماتیکی له نیو که‌سایه‌تی کورددا خولقاندوه. هه‌ر وهک ده‌شبینین سه‌ره‌رای هه‌موو زه‌بر و زه‌نگه‌کان، ئه‌م‌پۆکه ژنان، لاوان و ته‌نانته مندالانیس له هه‌موو نافه‌رمانیه‌کان، کایه سیاسی و مه‌ده‌نییه‌کان، چالاکییه ئه‌ده‌بی و ژینگه‌پارێزییه‌کان و ناره‌زایه‌تییه‌کان به‌شدارن و له سه‌نگه‌ری پیشه‌وه‌ی ئه‌م خه‌باته نه‌ته‌وايه‌تییه‌دان. هه‌رچه‌ند حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌م پۆژه‌دا گه‌وره‌ترین زه‌بری لی که‌وت، به‌لام دوا‌ی ئه‌و پووداوه‌ش هه‌ر وا له خه‌بات و تیکۆشانی له بواره جۆراوجۆره‌کاندا به‌رده‌وامه. خه‌لگیش به کاریگه‌ری وه‌رگرتن له‌م خه‌باته بپێسان و بپراوه‌ستانه‌ی حیزبه‌که‌یان، له پیشوو راشکاوانه‌تر بۆ داوکۆی له مافه‌کانی خۆیان، بۆ به‌رگری له شوناسی خۆیان له مه‌یداندان و له‌و لاشه‌وه ماهیه‌تی ۴۰ ساله‌ی ده‌سه‌لاتی کوماری ئیسلامی و درنده‌یی پتری به‌رامبه‌ر به هیزه به‌ره‌له‌ستکاره‌کانی پتر له پیشوو‌تر ده‌ر که‌وتوه. مانگرتنی به شکۆی ۲۱-ی خه‌رمانان له‌سه‌ر داواکاری حیزبه سیاسییه‌کانی کوردستان و به تایبه‌تی بریندارترین حیزب واته حیزبی دیموکرات و، به‌رده‌وامی په‌هه‌نده جیا‌وازه‌کانی خه‌بات له نیو پۆژه‌لات په‌یامیک بوو بۆ سه‌لماندنی پیوه‌ندی به‌هیزی نیوان خه‌لکی کوردستان و بزووتنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌یی و ئازادیخوازی خۆیان له چوارچیوه‌ی حیزبه سیاسییه‌کانی پۆژه‌لاتی کوردستاندا و؛ هه‌روه‌ها ده‌رکه‌وتنی ئه‌م راستیه‌ش که نه‌بزی ژنانی سیاسی پۆژه‌لاتی کوردستان هیشتا که‌ش له ده‌ست حیزبه نه‌ته‌وه‌یه‌یه‌کاندا. کوماری ئیسلامی به ریکه‌وت ئه‌م هه‌مووه زه‌بره‌ی له حیزبی دیموکرات نه‌داوه، له تیرۆری رێبه‌رانییه‌وه بگه‌ر هه‌تا کوشتن و ئیعدامی سه‌دان و هه‌زاران لایه‌نگر و ئه‌ندامی ئه‌م حیزبه و، هیزشی هه‌مه‌جۆره و هه‌میشه‌یی بۆ سه‌ر بنکه و باره‌گاکانی، ده‌ر خه‌ری یه‌ک راستیه‌ی و ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که حیزبی دیموکراتی کوردستان خاوه‌نی پێگه‌یه‌کی میژووبیه، له کوردستان به‌رده‌نگی به‌ربلاوی هه‌یه، خاوه‌نی کاریگه‌ری بزوتنه‌ره، قورسایه‌کی زۆری هه‌یه؛ که ئه‌مانه‌ش به کوماری ئیسلامی ته‌حه‌ممول ناکرێ.

بزووتنه‌وهی مه‌دهنی و خه‌باتی چه‌کداریی ژنان!

مه‌حبوبه ره‌حیمی

په‌نگه زۆریک له‌و ژنانه‌ی ئه‌و سه‌رده‌م که هه‌ولیان داوه له‌ هه‌ر پێگه‌یه‌ک که بۆیان گونجاوه کار بۆ ئازادی و مافی ژنان بکه‌ن، سه‌ر به‌ هیچ حیزب و لایه‌نیکی سیاسی نه‌بووین، به‌لام له‌ پێگای جۆراوجۆره‌وه ئاماده‌ بوون خزمه‌ت به‌ ژن و نه‌ته‌وه‌که‌یان بکه‌ن. له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا به‌داخه‌وه له‌ زۆر جێگه‌ وه‌ک پشت‌گۆی خستنی‌ک می‌ژوو‌نوسان یان ئه‌و که‌سانه‌ی که هه‌ولیان داوه می‌ژووی

ئه‌گه‌ر به‌ سه‌رنجه‌وه بپرواینه‌ می‌ژووی بزووتنه‌وه‌ی ژنان له‌ کوردستان و ئاو‌پێک له‌ دۆخی سیاسی و ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی ئه‌و کاتی کۆمه‌لگه‌ی کوردی بده‌ینه‌وه و خۆینده‌وه‌یه‌کی ورد و واقعیی بۆ بکه‌ین، نه‌ک هه‌ر له‌ سه‌رده‌می کۆماری کوردستان، بگره‌ پێش له‌و کاتیش ژنان به‌ پێی ده‌رفه‌ت و بارودۆخی ناوچه‌که له‌ خه‌بات بۆ پرزگاریی نه‌ته‌وه‌یی و گه‌یشتن به‌ ماف

کورد و بزووتنه‌وه‌ سیاسییه‌کان بنوسنه‌وه، که‌م‌تر نه‌خش و رۆلی ژنانیان له‌ خه‌باتدا به‌رجه‌سته کردۆته‌وه. هه‌ر وه‌ک ئیستاش ده‌بینین ژنانی رۆژه‌لاتی کوردستان له‌ هه‌ر ده‌رفه‌تیک که‌لک وه‌ر ده‌گرن بۆ ئه‌وه‌ی به‌ ماف و ئازادییه‌کانیان بکه‌ن و له‌و پێناوه‌شدا قوربانیه‌کی زۆریان داوه و هیچ زه‌خت و فشاریک نه‌ی‌توانیوه له‌ ویسته‌کانی خۆیان پاشگه‌زیان بکاته‌وه. له‌و راستابه‌دا ئه‌گه‌ر بمانه‌وێ هه‌لسه‌نگاندنیکی راست بۆ خه‌باتی ژنان یان بزووتنه‌وه‌ی ژنان له‌و سه‌رده‌م و

و داخواییه‌کانی گه‌لی کورد به‌شدار بوونه و ئه‌گه‌ر به‌ هۆی دابونه‌ریتی باو و زال به‌ سه‌ر کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌یان نه‌بووبی یان پێگه‌ی ئه‌وه‌یان پێ نه‌درابیی شان به‌ شانی پیاوان تیکه‌ل به‌ خه‌باتی چه‌کداری بن و نه‌یان‌توانیی راسته‌وخۆ له‌ بزووتنه‌وه‌ سیاسییه‌کاندا ده‌وری سه‌ره‌کی بگێرن، ئه‌وا هه‌میشه‌ وه‌ک پشتی جبه‌یه‌ک و هیزیکی به‌هیزی پشتیوان له‌ سه‌رنگه‌ری به‌رگرییدا بوون و شوێن په‌نجه‌یان دیار بووه و به‌ ده‌ست هه‌تانی ماف و ئازادییه‌کان تی‌کوشاون.

دریژهای ریگه‌ی نه‌سیرین و سوه‌یلا

له‌ زیندان دا

به‌ پیی‌ هه‌والنیرانی بی‌ سنوور له‌ به‌یانیه‌کی که‌ روژی‌ هه‌یینی ۳۱ ی‌ گه‌لاویژر بلاوکرایه‌وه، سه‌بارته‌ به‌ سلامه‌تی و ده‌ستراگه‌یشته‌تی نه‌سیرینی ستووده و ۱۹ روژنامه‌نووس و شاروومه‌ند هه‌والنیر که‌ له‌ زیندان دان، به‌ تایه‌تیی نیگه‌رانیی خویمان ده‌ربری. هه‌روه‌ها، داوا له‌ جاوید ره‌حمان - که‌ هه‌والنیری مافی مروفت له‌ئیرانه- کرا که‌ هه‌ول بدا سه‌ردانیی زیندانه‌کان له‌ ئیران بکا، و وه‌زعی زینداییه‌ سیاسییه‌کان له‌ نزیکه‌وه‌ تاوتوئی بکا. ئه‌و داوايه‌ له‌ لایه‌ن کاربه‌ده‌ستانی قه‌زایی کوماریی ئیسلامی تا ئیستا، بی‌ ولام ماوه‌ته‌وه. له‌ گه‌ل ئه‌وه‌ی له‌ ۲۰ شوینی کریکاریی و سه‌نعه‌تیی نه‌وت و گاز - هه‌تا نووسینی ئه‌م دیرانه- مانگرتن له‌ ئارا دایه؛ ۷۲ که‌س له‌ زیندانییه‌کانی نارازیی گرینگی گه‌لاپیزان (خه‌زه‌لوهری) ی ۹۸، مانیان له‌ خواردن گرتوه. ئومید زوره‌ نارهبازییه‌کان ببنه‌ گشتیی و سه‌رانسه‌ریی له‌ ئیران دا. ئه‌گه‌ر ریژیم پیی‌ وابوو به‌ مووشه‌ک باران به‌ یارمه‌تیی فرۆکه‌ی بی‌ فرۆکه‌وان، ریگه‌ی خه‌باتی ئازادبخوازیی و مافیی نه‌ته‌وه‌یی پرمه‌ترسیی تر و بیتوانا ده‌کا، هه‌له‌یه‌کیی گه‌وره‌یی کرد. خه‌باتیی فره‌ره‌ه‌ندیی - که‌ تیزیکی گرینگی بزوتنه‌وه‌یی ئازادبخوازیی و مافخوازیی نیوخو و ده‌ره‌وه‌ی ئیرانه- و پیره‌نگترین ئادره‌سه‌که‌شی حیزبی دیموکراته‌، دوایی کاره‌ساتی ۱۷ ی خه‌رمانان پردیکی گرینگی له‌ ۲۱ خه‌رمانان دا، له‌ روژه‌لاتی کوردستان لی‌ دروست بوو. لایه‌نیکی ئه‌و خه‌باته‌ فره‌ ره‌ه‌ندییه‌، له‌ هه‌ناوی کومه‌لگه‌ و ماوه‌یه‌که‌ به‌رتر له‌ پیتشو له‌نیو ئیراده و بویری زیندانه‌ سیاسییه‌کان زایل‌که‌ی ده‌بیسری. له‌نیو ده‌یان که‌س له‌ مانگرتووکان دا، زایه‌له‌ی نه‌سیرینی ستووده و سوه‌یلا حیجابی سوور بییه. ئه‌و هاوار و بانگ و خه‌باته‌ی به‌ مووشکی زولم و غه‌در و سه‌پوویی دینی خویناویی کرا، به‌ خوینده‌وه‌ی من ره‌گه‌یه‌ک له‌ "ته‌ناسوخی سیاسی" و جه‌ساره‌تی تیکوشانی پتری به‌ نه‌سیرینی ستووده و سوه‌یلابی حیجابی- ته‌واره‌کانی به‌ند کراوی سیاسی- به‌خشیه‌وه. بۆ ئه‌مگناسی پتر بۆ زیندانه‌یه‌یه‌کانی بویری ژنان و کچانی نه‌ته‌وکانی ئارایی له‌ ئیران دا، ژماره‌یه‌کیان که‌ له‌ زیندان دا، بوون یا هه‌ن ده‌نوووسین. به‌پیزان: زینه‌بی جه‌لالیان، نیرگیسه‌مه‌دی، ئاتینای دایمی، زارای محهمه‌دی، یاسه‌مینی ئاریایی، فاته‌مه‌ی سپه‌ری، نه‌دا ئاشتیانی، راحیله‌ی ئه‌حمه‌دی، مریه‌می ئه‌کبه‌ریی موفه‌رید، له‌یلای حوسین زاده، سپیده‌ی فره‌هان، منیره‌ی عه‌ره‌بشاهی، سه‌بای کورد ئه‌فشاری، نه‌دای ناجی، سه‌مانه‌ی نه‌رووزی، سپمای ئینتیساری، ئه‌ره‌سی ئه‌میری، مه‌رزیه‌یی ئه‌میر قه‌فه‌ره‌سی، نازه‌بینیی زاغه‌ریی، زارای زه‌نباچی، فاته‌مه‌ی زبایی، نه‌گینی قه‌ده‌میان، فرشته‌ی محهمه‌دی، فره‌نگیسه‌ی مه‌زلووم، مؤژگانی که‌شاه‌رز، سه‌مینی مه‌قسوودی، په‌روینی محهمه‌دی، ئانیشای ئه‌سه‌دوللاهی، زارای ئه‌سه‌د پوور و... هه‌ولدان بۆ ئازادیی زیندانییه‌ سیاسییه‌کان، پپیوسته‌ روژانه و به‌رده‌وام باسی بکری، و وه‌ک هه‌ولیکی گرینگی خه‌بات و تیکوشان له‌ هه‌موو جیهان، ببته‌ سه‌ردیپ و مانشیتی داخواییه‌کان.

بارودوخی ئه‌و کاتی کوردستان بکه‌ین، ده‌کری بلین ژنان ئه‌وه‌نده‌ی بۆ ویسته‌ نه‌ته‌وه‌یه‌یه‌کان هه‌ولیان داوه‌ و شان به‌ شانی پیاوان خه‌باتیان کردوه، ئه‌وه‌نده‌ نه‌پروانه‌ته‌ سه‌ر هه‌ول‌دان بۆ ده‌سته‌به‌ر کردنی مافی په‌گه‌زی و وه‌دی‌هاتنی خه‌ون و ئاره‌زووه‌کانی خویمان. چونکه‌ ئه‌و فه‌زا ئازاده‌ی که‌ بۆ پیاوان په‌خسا بوو، به‌ هوئی دواکه‌وتوویی کومه‌لگه‌ بۆ ژنان نه‌په‌خسا بوو، به‌لام هه‌ر به‌ دوی پروخانی ریژییمی پاشایه‌تی، کومه‌لگه‌ی ئیران نسه‌بت به‌ ژنان به‌ گشتی و ژنی کورد به‌ تایه‌تی گۆرا. هه‌ر ئه‌و هوئی بوو له‌ سالانی شه‌ستی هه‌تاوییدا، ژنان راسته‌وخو ده‌ستیان دایه‌ خه‌باتی چه‌کداری و پۆل پۆل تیکه‌ل به‌ پیزه‌کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و لایه‌نه‌ سیاسییه‌کانی دیکه‌ بوون، چونکه‌ ژنی کورد له‌ دوو لاه‌ زولم و سه‌تمی لی‌ ده‌کرا و ده‌کری. یه‌که‌م وه‌ک نه‌ته‌وه‌ له‌ لایه‌ن نیزامیکی ده‌سه‌لاتداری دایلوسته‌ری وه‌ک کوماری ئیسلامی ئیرانه‌وه‌ ده‌چه‌وستیندریته‌وه‌ و دووه‌م وه‌ک په‌گه‌ز له‌ لایه‌ن کومه‌لگه‌وه‌؛ به‌ واتایه‌کی دیکه‌ له‌ لایه‌ک وه‌ک کورد و له‌ لایه‌کی تریشه‌وه‌ وه‌ک ژن هه‌موو ده‌رفه‌ته‌کانی لی‌ وه‌رگیراوه‌ته‌وه‌. له‌ دنیای ئه‌م‌رودا ده‌بینین که‌ ژنان چۆن له‌ هه‌ر ده‌رفه‌تیکی گونجاو که‌ بویان هه‌ل ده‌که‌وئ که‌لک وه‌ر ده‌گرن و شانیان داوه‌ته‌ به‌ر خه‌باتیکی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ ده‌کری بلین به‌ خووشییه‌وه‌ چیگه‌ و پیگه‌ی ژن له‌ نیو حیزبی دیموکراتی کوردستاندا تا راده‌یه‌کی باش جیی گرتوه. ژنان له‌ هه‌موو ئورگان و به‌شه‌کانی ئه‌م حیزبه‌دا حوزووریان هه‌یه‌ و توانیویانه‌ له‌ ریبه‌ریی حیزبدا چیگه‌ و پیگه‌ی خویمان بکه‌نه‌وه‌ و هیز و توانا و لی‌هاتوویی خویمان به‌ کرده‌وه‌ سه‌لمینن. هه‌ر وه‌ک دیتمان له‌ کاره‌ساتی مووشه‌ک‌بارانی قه‌لای دیموکرات له‌ لایه‌ن کوماری ئیسلامی ئیرانه‌وه‌، دوو ژنی ماندوویی نه‌ناس و به‌ توانای ریبه‌ری، شه‌هید «نه‌سیرین هه‌داد» و شه‌هید «سوه‌یلا قادری» گیانی خویمان به‌ نیشتمان به‌خشی، که‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای ژانیانه‌وه‌ له‌و حیزبه‌دا بوون و به‌ هه‌ولی به‌رده‌وام و خه‌بات و تیکوشانی بی‌پسانه‌وه‌یان ببوون به‌ ئه‌ندامی کومیته‌ی ناوه‌ندیی حیزب و سه‌کرته‌ری یه‌کیه‌تیی ژنان. ۱۷ ی خه‌رمانان له‌ گه‌ل ئه‌وه‌ی کاره‌ساتیکی دل‌ته‌زین و خه‌ساریکی قورس بوو بۆ حیزبی دیموکراتی کوردستان و یه‌کیه‌تیی ژنانی دیموکراتی کوردستان و برین و که‌لینیکی گه‌وره‌ی لی‌ که‌وته‌وه‌، به‌لام بۆ دریژه‌ دان به‌ ریگای خه‌باتیان، هه‌ر به‌ دوی ئه‌و کاره‌ساته‌ دل‌ته‌زینه‌دا ده‌یان کچی خوین‌گه‌رم په‌یوه‌ست به‌ پیزه‌کانی هیزی پینشمه‌رگه‌ بوون و پینان وا بوو مافی هه‌ر ژنیکه‌ که‌ وه‌ک پیاو له‌ خه‌بات و تیکوشاندا حوزووری هه‌بی و، ریپازه‌ پیرۆزه‌که‌ی شه‌هیدان نه‌سیرین هه‌داد و سوه‌یلا قادری دریژه‌ پی‌ بدری.

ژنيک له په گهزي خوراگري

نسرین یوسفزاده

هیندیك هوكار وهك ههست كردن به نه هامة تی و دهردی نه ته وه كه مان و ههست به مهسئولیهت كردن له به رابهر خاك و ولاته كه مان بوته هوكاری ئه وهی كه پوژ له گه ل پوژ كوپان و كچانی پوژ هه لات ریگای پیشمه رگایه تی بگرنه بهر و چه کی پیشمه رگه له شان بکه ن. له نیو ئه واندا كه سانیک هه ن كه بیجگه له وهی كه خویان عه شقی ئه و ری بازه یان له دلی دابووه، بوونه ته میراتگری چهك و سه نگره ی خۆشه و یستیکی بنه ماله كه یان و یهك له وان خاتوونی نیو پیزه كانی حیزب و یه كه تی ئانه من بو ئه مه گناسی چوومه لای و هوكاری ئه وهی كه چون بوو به پیشمه رگه م لی پرسى و هه رچی ئه و باسی كردم نووسییه وه

ئه گه رچی مندا ل بووم به لام شه هید بوونی چوكی به من دانه دا و به لكوو دواى چهند سالیک بریارمدا ریپازی پیروزی براکه م دريژه بدهم و چه کی ئه و له شان بکه م. له هه له وه مه رچیکی ئه وتو دا بۆ من زور سهخت و دژوار بوو بریاریکی ئه وتو بدهم، بویه هه موو شتیکی دیکه م وه لا نا بۆ ئه وهی ساتیک له ریپازی شه هید توفیق كه سه ری بۆ دانا لینی دور نه كه ومه وه، هه رئه وان هه بوونه هوی ئه وه پیوه ندی ته شكیلاتی له گه ل كومیته ی شارستانی سه قز بگرم و وهك ئه ندامی نه هیئی حیزب له ناو خوی كوردستان كار و تیکوشانی سیاسیم دهست پیکرد. ماوه یه کی زور و به تاییه تی به هاوکاری دایکم وهك ئه ندامیکی چالاکی حیزب له و ناوچه یه هه رچی له توانام دابوو به ریووم برد له راستی دا وهك موبه لیفی حیزب تا چهند

خاتوو گولاله محه ممه دزاده ده لی:
ئه و كه سانه ی روو ده كه نه ریزی تیکوشه رانی دیموكرات و دهبه نه پیشمه رگه، هوكاری جوراو جوری هه یه ئه وى منی هاندا و هوكاری سه ره کی بوو كه بتوانم ئه و حیزبه و شانازی ئه ندامی حیزبی دیموكراتم به نسیب بى دایکم بوو ئه و وهك یه كه م كه س ئه و دهرقه ته ی بۆ ره خساندم. چونكى ئه و وهك شیره ژنيك كه به رده وام یارمه تیده ری پیشمه رگه و خۆبه خشانه له پیناو ئامانجی كوره كه ی كه شه هید بوو خه باتی كرد. له یه كه م پوژه كانی ژیانمه وه كه ده ورووبه ری خۆم ناسی ههستم به زوردارى كرد پیته كانی كوردایه تی به زمانیکی پاراو له دایكمه وه فیر بووم. دایکم پیش ئه وهی برایه كه م به ناوی «توفیق محه ممه دزاده» شه هید بى شانی بهر كاری حیزبی دابوو چونكى هه ر كات كادره كانی ناوچه، تیمی ته شكیلاتی و برینداری پیشمه رگه له و ناوچه یه بوایه ن یه كه م پشت و په نا دایکم بووه و به چهن دین جار بۆ پاراستنی تیکوشه رانی دیموكرات گیانی خوی له مه ترسی هاویشت، ده لپن دهستی قه دهر به زه یی به كه س دانا یه و گه رووی دایكمی گرت، ژنيکی به توانا و به هیز به شه هید بوونی كوره كه ی كه هیشتا زوری له ته مه نی نه رویشبوو پشتی چه ماوه. به لام له كاتیکدا به چاوی پرله ئه سرینه وه له ته رمی كوره شه هیده كه ی دهروانی به و ته به نرخه كانی له نیو ئاپورای خه لك به دهنگی شیرانه گوتی "به رخی نیر بۆ سه ربری نه". داستانی شه هیدبوونی لاپه ره یه کی زیرینه له قاره مانه تی پیشمه رگه ی دیموكرات، سالی ۱۳۶۰ بوو كه شه هید ته و فیق له ده رگی ریه کی قورس و شه ریکی قاره مانانه دا له "تهخت و ته مه ربه گ" هاوړی له گه ل چه ند هاوسه نگره ی دیکه ی شه هید بوون و رووحی پاكیان پیشكه ش به نیشتمان كرد. كات براكه م شه هید بوو تازه رووم له قوتابخانه كرده بوو به نه كانی دایکم بووم دهر كه وت كوچی براكه م هه تا هه تاییه،

ژنه پيشمه‌رگه‌يه‌كه جا ئيتر نه‌گهر ئه‌و ژنه پيشمه‌رگه‌يه خوځي پيشمه‌رگه بي ئه‌وه چند به‌رابره ده‌بي. به‌لام له مالي ئيمه و له نيوان من و برايم دا تنيا من ئه‌و خسله‌تم نيبه و ئه‌ويش به وه‌فاترين و نه‌مه‌گناسترين هاوسه‌ره بؤ من و له هه‌مانكات دا هه‌ست به مه‌سئولييه‌تي له به‌رابره كاري حيزبي دا يه‌كجار زوره، نمونه‌يه‌كي ديار ئه‌ويه‌كه له مووشه‌كباراني روژي ۱۷ي خه‌زماناني قه‌لاي ديموكرات ئيمه هه‌ردووكمان بريندار بووين دروسته كه برينه‌كاني من زور ديارتر و به‌رچاوتر بوون به‌لام زامه‌كاني ئه‌و له هي من كه‌متر نه‌بوون ته‌نانه‌ت بؤ هينديك جياگاي پي باش نه‌بوو كه هاوسه‌نگه‌راني بزانه برينداره، هه‌ميشه له‌زروفيكي ئه‌وتودا باسي وره‌دان به‌پيشمه‌رگه‌ي ده‌كرد... ئه‌و ته‌نانه‌ت سه‌عاتيكيش له نه‌خوشخانه نه‌ما. پاشان له نه‌خوشخانه ئيجازه‌ي ئه‌وهم پندرا كه بيمه‌وه مالي دل‌سوزانه زامه‌كاني جه‌سته‌ي مني ساړيژ ده‌كرد و له هه‌موو بوواريكدا تا برينه‌كانم باش بوونه‌وه له نزيك برايم ئيخاساسي ناراحه‌تيم نه‌كرد. ئه‌وه‌ي جبي سه‌رنجه و پيمخوشه ئاماژه‌ي پي بكمه ئه‌ويه كه برايم له‌گه‌ل ئه‌وه‌ي كه گوتم هيشتا برينه‌كاني ساړيژ نه‌بوون به مه‌حزي ئه‌وه‌ي من له نه‌خوشخانه هاتمه‌وه مالي و كه‌ميك حالم باشتر بوو دووباره به‌و حاله‌ش چوه سه‌ر كاري حيزبي و ئيدامه‌ي به كاره‌كاني دا كه هه‌لبه‌ت پيش ئه‌وه‌ش هه‌ر له كار و ئه‌ركه‌كاني دانه‌برابوو و پنيه‌كي له قه‌لا بوو و پنيه‌كي لاي من و له نه‌خوشخانه بوو.

كو‌تايي

له‌گه‌ل ئه‌وه‌ي هاوسه‌ري به‌وه‌فاي و منداله به‌ئمه‌گ و مه‌سئوله‌كاني توانيويانه جوابي هه‌موو ماندووويه‌تي ئه‌و خاتونه پيشمه‌رگه ماندوو نه‌ناسه بده‌نه‌وه. نه‌گه‌ر بمه‌ه‌وي باس له نه‌هامه‌تي و خه‌ساره‌كاني ژياني پيشمه‌رگانه بكمه‌وه ده‌بي به‌كتيبي له‌سه‌ر بنووسري و خه‌ساره‌كاني ژياني گولاله محمه‌دزاده ئه‌وه‌نده زور بووه كه ده‌كري بكرته تويي كتيبيك.

ساليك كاري نه‌هينيم كرد پاشان بريارم دا خزمه‌تي زياتر به نيشتمان بكمه ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر گيانيش بي به‌ختي بكمه. له راستيدا وه‌ك موبه‌لغيكي حيزب كارم ده‌كرد هه‌تا چند سال ئه‌و كارم ئيدامه دا تا ئه‌وه‌ي به يه‌جاري برياري ئه‌وهم دا بيمه ده‌ري و به يه‌كجاري له نيو سه‌في شو‌رشدا ئه‌و ريبازه بگرمه‌ به‌ر. هاركات پيشمه‌رگه رووي له‌و ناوچه‌يه كرابيه‌و به هوي ئه‌وه‌ي ئيمه مالي شه‌هيد بوو و دايكم وه‌ك ئاماژه‌ي پيكره پشت و په‌ناي ديري پيشمه‌رگه بوو هه‌موو جاريك ده‌هاتن و سه‌ريان ليده‌داين و بؤ حه‌سانه‌وه وچانكيان له مالي ئيمه ده‌دا. هيزي مه‌لبه‌ندي دوو و مام ره‌حمان ئاگه‌ندي كادري ناسراوي ئه‌و ناوچه‌يه ميواني هه‌موو ساليكي مالي ئيمه بوون سالي ۱۳۷۱ي هه‌تاوي كوريكيان له‌گه‌ل هات كه بؤ يه‌كهم جار كه چاو م پي كه‌وت شتيكي سه‌ره‌تايي له نيوانمان دا دروست بوو پاش چند جار هاتن تواني دلم به‌ده‌ست بيئي. برايم چووكه‌لي م كه ئيستا هاوسه‌ر و هاوژيانمه، هه‌ر له‌وساله‌وه ناسي و له‌گه‌لي ئاشنا بووم و بريارم دا كه ژيانم له‌گه‌ل ئه‌و كه يه‌ك له هاوسه‌نگه‌راني برا شه‌هيده‌كهم بوو ئيدامه بده‌م و هاوري له‌گه‌ل ئه‌و فه‌رمانده قاره‌مانه‌ي كه خه‌لكيش و حيزبش شانازي پيوه‌ده‌كرد بيمه پيشمه‌رگه و دريژه‌ده‌ري ئه‌و ريبازه پيروزه بم. ئيستا ماوه‌ي چندين ساله كه ناوي پيروزي پيشمه‌رگه له‌سه‌ره و بي‌جگه له پيشمه‌رگه بوونم به پي تواناي خوم توانيومه هاوسه‌ريكي نه‌مه‌گناس و دايكيكي مه‌سئول بؤ منداله‌كانيش بم كه به خوځشييه‌وه هه‌رسيك سه‌مه‌ره‌ي ژياني من و برايم چووكه‌لي هاوسه‌ر و خوځشه‌ويستم، له هه‌موو بواره‌كاني ژياناندا سه‌رکه‌وتوو و جبي شانازي بوون و نه‌گه‌ر من و بابيان ده‌ستمان داوه‌ته چه‌ك و ريبازي نه‌مرانمان دريژه داوه، ئه‌وانيش به چه‌كي زانايي و هه‌ولدان بؤ ئه‌وه‌ي كه داها‌توويه‌كي گه‌ش بوخويان و ميله‌ته‌كيان ده‌سته‌به‌ر بكن و قه‌له‌ميان و فكر و هزيان چقل بي بؤ چاوي نه‌ياراني گه‌له‌كيان كوليان نه‌داوه. ژياني ئيسان به‌خوشي و ناخوشييه‌كانيه‌وه ميژوويه‌كي لي دروست ده‌بي كه‌وابوو هه‌موو ئينسانيك ئه‌و ده‌ورانه ده‌پيوي. مينش له‌و ناخوشيانه بي به‌ري نه‌بووم وه‌ك گوتم ژيان پره له ئازار و ناخوشي و دلته‌نگو چه‌له‌مه‌ي روژگار، له نيو ئه‌و هه‌موو ناخوشيانه ده‌مه‌ه‌وي باسي ناخوشترين ئازاري ژيانيشم بكمه ئه‌ويش شه‌هيدبووني براي چكوله‌م ماموستاي شه‌هيد، شه‌هيد ره‌سوول محمه‌دزاده‌يه. ره‌سوول دوو سال له‌من چووكتر و چند سال دوي من هاته نيو ريزه‌كاني تيگوشه‌راني حيزبي ديموكراته‌وه به‌داخه‌وه چوار سال پيش، له‌سالي ۱۳۹۵ له كاتي پووجه‌ل كرده‌وه‌ي ميني چينراوي داعش، به‌هوي ته‌قينه‌وه‌ي مينه‌كه گياني عازيزي پيشكه‌ش به‌نيشتمان كرد. ئه‌وه خه‌ساريكي قه‌ره‌بوونه‌كراو بووه له ژياني من هه‌تا هه‌تابيه و ئه‌و برينه له دلدا ساړيژ نابي. رهنه‌كه كه‌سيك نه‌گه‌ر ريگايه‌كي دروستي به‌تابيه‌تي به ئاگاييه‌وه هه‌لي بژيري وه‌نگاوي بؤ ده‌ني هه‌ست به‌و مه‌ترسيانه ده‌كا و من و براكه‌شم له‌روژه‌كاني يه‌كه‌مه‌وه به‌باشي هه‌ستمان به‌و روژه ناخوشانه ده‌كرد به‌مجوره ئيستا خوشكي دوو براي شه‌هيدم. له خوځشورويي و فيداكاري و نه‌مه‌گناسي، خسله‌تي هه‌ر

سومهیه خزری

بهره‌سته‌کانی ریځای نازادی و په‌کسانی ژنان به‌گشتی و ژنی کورد به‌تایبه‌تی

پرسی نازادی، پرسى نایین و مه‌زه‌ب و داب‌ونه‌ریته‌کان له هەر کومه‌لگه‌یه‌کدا سه‌رخان (روبنای) ئه‌و کومه‌لگه‌یه پیک دینى و به‌چوونه پيش و گه‌شهی ژیرینا (پنوهندی و نامرازه‌کانی به‌ره‌مه‌هینان) سه‌رخانی کومه‌لگه واته نازادی، دین و نایین و داب‌ونه‌ریته‌ش پى به‌پنى ئه‌وه گوران‌کاریان به‌سه‌ردا دى. له راستییدا به‌چوونه پيشی چه‌رخه‌کانی پيشه‌سازى و تیکنولولۆژى و له‌ئاکامدا پيشکه‌وتنى نامرازه‌کانی به‌ره‌مه‌هینان کومه‌لگه له‌گه‌ل دوو ئال‌وگۆږى گرنگ ږوو به‌ږوو ده‌بى. په‌که‌م، کارى سه‌خت و تاقه‌ت ږوو کین جیگه‌ی خوى ده‌دا به‌کاریک که له‌ږوى جه‌سته‌بیه‌وه ئاسان‌تره. دووه‌م، به‌هوى ئه‌وه‌ی کارى سه‌خت و فیزیکی که‌م ده‌بیته‌وه، مه‌جال بۆ هاتنه‌نیو کایه‌ی کار بۆ ژنان دروست ده‌بى و له‌ئاکامی هاتنه‌کایه‌ی ئه‌و دوو فاکته‌رانه‌دا به‌ره‌مه‌جال بۆ نازادی کومه‌لگه به‌گشتی و نازادی ژنان به‌تایبه‌تی زیاتر ده‌ره‌خسى. هەر چى کارى فیزیکی سه‌خت که‌م‌تر ده‌بى و نامرازه‌کانی به‌ره‌مه‌هینان پيشکه‌وتوتر ده‌بن، به‌همان راده‌ش ژنان زیاتر ده‌چنه‌نیو ږووسه‌ی کار و به‌ره‌مه‌هینانه‌وه و هەر چى کومه‌لگه و ژنان به‌تایبه‌تی‌تر له‌کارى به‌ره‌مه‌هیناندا به‌شدارى زیاتریان هه‌بى به‌همان شیواز کاریگه‌رییان له‌سه‌ر به‌دی‌هینانى په‌کسانى نیوان ژن و پیاو زیاتر ده‌بى. به‌کورتى ئه‌وه به‌ره‌مه‌هینانه‌که ده‌بیته‌هوى پيشکه‌وتن و کرانه‌وه‌ی بیر و ئه‌ندیشه‌کان. وینه‌ی هه‌ره به‌رچاوى ئه‌و وته‌یه‌ش پيشکه‌وتن و ئه‌و ده‌سه‌که‌وته‌یه که له‌پنوه‌ندییه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان و نامرازه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان له‌ږوژاوادا (غه‌رب) هاتوونه‌ته‌کایه‌وه و ئال‌وگۆږى به‌ره‌هتییان له‌ږوى به‌راره‌بى مافه‌کانى نیوان ژنان و پیاوان پیک هیناوه. شایانى باسه‌ بارودۆخى ژنان له‌ږوژاوا له‌گه‌ل ژنانى ولاتانى جیهانى سه‌یه‌م به‌گشتى و ژنانى جیهانى ئیسلام به‌تایبه‌تی له‌هیچ سه‌رده‌میکدا چ ئه‌و کاته‌ی ږوژاوا هینشتا له‌ږوى پنوه‌ندییه‌کانى به‌ره‌مه‌هینانه‌وه نه‌چووبوه پيش و، چ ئه‌و سه‌رده‌مى تا راده‌یه‌ک به‌هیندیک ده‌سه‌که‌وتى پيشه‌سازى و تیکنیکى گه‌بشت؛ به‌راورد ناکرئ. ئه‌وه‌ش به‌به‌شیکى به‌رچاوى بۆ جیاوازیی بیر و بۆچوون و ږوانگه‌ی مه‌سیحیه‌ت و ئیسلام به‌رامبه‌ر به‌پرسی ژن ده‌گه‌ږیته‌وه. کاتیک دیننه‌سه‌ر بارودۆخى ژنانى کورد له‌کوردستان، وه‌زعی ژنان له‌کوردستان ته‌نانه‌ت که له‌جیهانى سه‌یه‌مه‌دا ده‌ژین و خاوه‌نى کیان و ولاتى خویان جیاوازه. بارودۆخى ژنانى کورد له‌راستییدا ژیر کوى ئه‌و بارودۆخه‌ دواکه‌وتوانه‌یه که نه‌ته‌وه‌کانى

ژنان له‌کومه‌لگه‌ی ږوژه‌لاتییدا (شه‌رق) به‌گشتى و کوردستان به‌تایبه‌تی، له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی نیوه‌ی کومه‌لگه پیک دینى و له‌بنه‌ماله و کومه‌لگه‌دا ده‌وریکی کاریگه‌ریان له‌دابین‌کردنى بژیوى ژیان و به‌ره‌و پيش بردنى ولاتدا هه‌یه، به‌لام له‌ږوى یاسایى و عورفیه‌وه مافى په‌کسانیان له‌گه‌ل پیاوان پى نه‌دراوه. هۆکارى ئه‌و نابه‌راره‌بیه‌یه له‌کومه‌لگه‌ی ږوژه‌لاتى و به‌تایبه‌تی کومه‌لگه‌ی کوردستاندا زورن، به‌لام گرنگ‌ترین فاکته‌رى ئه‌و نایه‌کسانیه‌ ده‌کرئ له‌دوو خالدا کۆ بکه‌ینه‌وه: په‌که‌م، نایین و دووه‌م، پنوه‌ندییه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان و نامرازه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان (ابزار تولید). هه‌تا ئه‌و جیگه‌یه‌ی بۆ مه‌زه‌ب و نایین ده‌گه‌ږیته‌وه، له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی دید و ږوانگه‌ی زۆربه‌ی نایینه‌کان به‌نېسه‌ت پرسى ژن وه‌کوو یه‌ک نیه‌ و ئه‌و پرسه له‌نایین و دینیکه‌وه بۆ دین و نایینیکى دیکه جیاوازه، به‌لام ده‌کرئ بلین زۆربه‌ی نایینه‌کان به‌گشتى له‌مه‌ر مافى ژنانه‌وه جوړیک له‌سنووربه‌ندیان هه‌یه. له‌نیو نایینه‌کاندا ئه‌وه‌ی زورترین جیاوازی له‌نیوان ژن و پیاو داده‌نى نایین و شه‌ریعه‌تى ئیسلامه. له‌و نایینه‌دا به‌ئاشکرا ژن وه‌ک نیوه‌ مروّف حیسابى بۆ ده‌کرئ و، ئه‌وه‌ش له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی له‌هممو بواریکی ژیاندا ږه‌نگ‌دانه‌وه‌ی هه‌یه، به‌لام له‌بواری میراتدا به‌ئاشکرا و به‌پنى شه‌رى ئیسلام پیاو به‌به‌شیک و ژن به‌نیوه به‌شیک حیساب ده‌کرئ. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که له‌زۆربه‌ی ولاتانى ئیسلامییدا یاسای ولات کارتیکه‌ریی زۆرى شه‌رى ئیسلامى به‌سه‌ره‌ویه، ده‌کرئ بلین هه‌ر ئه‌وه‌شه‌ ژنان له‌ولاتانى ئیسلامییدا به‌راورد له‌گه‌ل ژنانى ولاتانى نایسلامى له‌مافه‌کانیان بى‌به‌ش‌ترن. هه‌ر بۆیه به‌راشکاوى پیوسته‌ بلین که نایینی ئیسلام په‌کینک له‌و فاکته‌ره سه‌ره‌کیانه‌یه که ده‌وریکی کاریگه‌رى له‌نایه‌کسانى له‌نیوان پیاوان و ژناندا پیک هیناوه. په‌کینکى دیکه له‌و هۆکارانه که به‌نۆره‌ی خوى ده‌ورى هه‌بووه له‌کاریگه‌رى له‌سه‌ر نه‌چوونه پيشی پرسى ژنان و به‌راره‌بى مافه‌کانیان له‌گه‌ل پیاوان، پیوه‌ندییه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان و نامرازه‌کانى به‌ره‌مه‌هینانه. پیوه‌ندی و نامرازه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان ئه‌و فاکته‌ره گشتیه‌یه که هه‌م له‌ولاتانى دواکه‌وتوى ئیسلامییدا و هه‌م له‌ولاتانى دواکه‌وتوى نایسلامییدا کاریگه‌ریی زۆرى له‌سه‌ر پرسى ژن و په‌کسانى مافى ژنان له‌گه‌ل پیاوان هه‌یه. له‌راستییدا وه‌ک مارکس ده‌لئ: «پنوه‌ندی و نامرازه‌کانى به‌ره‌مه‌هینان ژیرینای هه‌ر کومه‌لگه‌یه‌ک پیک ده‌هینن.» به‌هۆکارى که چوونه پيش و پيشکه‌وتنى ئه‌و فاکته‌ره ئال‌وگۆږى بڼه‌رتى، له‌کومه‌لگه‌دا به‌گشتى پیک ده‌هینئ.

پیشه‌سازییه که ده‌بیته هۆی پیشه‌وه چوونی که‌رتی کشت‌وکال. له باره‌ی فاکته‌ری دین و ئایین و شوینه‌واری له‌سه‌ر بارودۆخی ژنانی کورد، روون و ئاشکرایه که کاتیک ولاتیک ژیر ده‌سته بئ و ئه‌وه ئاستی پیشه‌وتنی ئابووری و پیشه‌سازییه‌که‌ی بئ که له سه‌ره‌تاوه باسمان کرد، کارتیکه‌ری ئایین له‌سه‌ر ژنانی کومه‌لگه‌ی کورد ئه‌گه‌ر له به‌شه‌کانی دیکه‌ی ئیرایش زیاتر نه‌بئ به هیچ شیوه‌یه‌ک که‌م‌تر نییه. هه‌ر بۆیه ژنان له کوردستان له ده‌ست دابونه‌ریتی دواکه‌وتوو -که به‌شیکه‌ی به‌رچاویان سه‌رچاوه‌ گرتوو له ئایینی ئیسلامن- ده‌نالین و ئه‌و به‌به‌ستانه‌ ریگه‌ی چوونه پیشی پی نه‌داون. ئیستاش دیارده‌ی به‌رخوین، ژن به ژنه به سه‌ر به‌شیکه‌ی به‌رچاوه‌ی له چاره‌نووسی ژناندا زال. هه‌ر بۆیه به‌تی‌گه‌یشتنی ئه‌و زولمانه له‌سه‌ر ژنان بوو که پاش شو‌رشه‌ی گه‌لانی ئیران و ئه‌و کاته‌ی به‌شیکه‌ی زۆری کوردستان به ده‌ست هیزی پیشمه‌رگه‌وه بوو و حیزبی دیموکراتی کوردستان بۆ لابردنی ئه‌و دابونه‌ریته کۆنانه له‌سه‌ر ژنانی کوردستان، یاسایه‌کی به‌ناوی «یاسای سزادانی گشتی» هینایه‌ کایه‌وه که به پیتی هیندیک له به‌نده‌کانی ئه‌و یاسایه ژن به ژنه، گه‌وره به بچووک، به‌رخوین و هیندیک دیارده‌ی کۆنی دیکه‌ی هه‌له‌وه‌شانده‌وه و بکه‌رانی ئه‌و دابونه‌ریتانه به پیتی به‌نده‌کانی یاسای سزادانی گشتی روو به پووی سزا ده‌بوونه‌وه. به‌لام دوا‌ی ئه‌وه‌ی کوردستان که‌وته‌وه ژیر دزه‌ی ده‌وله‌تی ناوه‌ندی، جاریکه‌ی دیکه‌ی ژنانی کوردستان روو به پووی ئه‌و دیارده‌ی دابونه‌ریته کۆنانه بوونه‌وه. که وا بوو کاتیک کوردستانی ئیران ولاتیکه‌ی دواکه‌وتوو‌تر له نیو ولاتیکه‌ی دواکه‌وتوو‌دایه و سته‌می چه‌ند قاتی له سه‌ره،

سه‌رده‌ست له رووی ئابووری، سیاسی و کولتوو‌رییه‌وه به سه‌ر گه‌لی کورد له هه‌موو به‌شه‌کانی‌دا سه‌پاندوه. به داخه‌وه کوردستان به هه‌موو به‌شه‌کانیه‌وه ولاتیکه‌ی دواکه‌وتوو‌تر له نیو ولاتیکه‌ی دواکه‌وتوو‌دایه. له هیچ که‌س شاراوه نییه که هه‌موو به‌شه‌کانی کوردستان به گشتی و کوردستانی رۆژه‌لات به تایبه‌تی به هۆی سته‌می نه‌ته‌وايه‌تی، ئابووری و کولتوو‌ری له‌و بره‌ پیشه‌وتن و چوونه پیشه‌ش که نه‌ته‌وه‌ی سه‌رده‌ستی کوردی گرتۆته‌وه بئ‌به‌شن. به چاو خشاندیک به نه‌خشه‌ی ئابووری و پیشه‌سازی ئیراندا بۆمان ده‌ر ده‌که‌وی که زۆربه‌ی ناوه‌نده ئابووری و پیشه‌سازییه‌کانی ئیران که‌وتوو‌نه‌ته سه‌رگۆشه‌ی فارس نشینی ئیران. ئه‌و بارودۆخه‌ش نه‌ک هه‌ر مه‌جالی ئه‌وه‌ی نه‌داوه ئابووری کوردستان به راده‌ی ئابووری و پیشه‌سازی ناوه‌ندی په‌ره بگری و ببو‌ژیته‌وه، به‌لکوو به هۆی ئه‌وه‌ی وینه‌ی سه‌ره‌کی ئابووری و پیشه‌سازی له کوردستاندا له پاشه‌وتوو‌ییدا راگیراوه، هه‌روه‌ها ئامرازه‌کانی به‌ره‌مه‌ینان له دوان و کار له هه‌موو که‌رته ئابوورییه‌کاندا سه‌خت و تا‌قه‌ت پرووکینه، مه‌جال بۆ ژنانی کورد پیک نه‌هاتوه که بچنه نیو بازاری کاره‌وه. بۆ وینه‌ شکی سه‌ره‌کی ئابووری له کوردستان کشت‌وکال و مه‌ردارییه که ئه‌وه‌ش به هۆی بئ‌ئیمکاناتییه‌وه پیش نه‌که‌وتوه و کار له‌و که‌رتانه‌دا به جۆریک سه‌خت و تا‌قه‌ت پرووکینه که ژنان به شیوه‌یه‌کی سنووردار تیی‌دا به‌شدارن. جگه له‌وه‌ش خۆی له خۆیدا کار له‌و بواره‌دا به پیچه‌وانه‌ی کار له بواری پیشه‌سازی و تیکنیکدا پیش‌که‌وتنیکه‌ی فکری ئه‌وتۆ دروست ناکا. له راستییه‌وه چوونه پیش و په‌ره‌گرتن له بواری سه‌نه‌ت و

به نه ته وه که بیان تهره نه ناکا، به لکوو له رووی ئاستی بهرپرسیار هتیه وه ئهرکی قورس تریشیان ده خاته سهر شان. ئهو ئهرک و بهرپرسیار هتیه ش ئه وه یه که ژنی کورد پئویسته له نیوان خه بات بۆ کوتایه هینان به چه وسانه وه ی نه ته وایه تی و ههروه ها خه بات دژی هه لاواردنی ره گه زی، پارسه نگیکی دروست پیک بهینی. به جوریک که نه خه باتی نه ته وایه تی بۆ لابرندی سته می نه ته وایه تی، فیدای خه بات بۆ لابرندی هه لاواردنی ره گه زی بکا و نه به پچه وانه شه وه خه بات له پیناو یه کسانه و هه لاواردنی ره گه زی فیدای خه باتی نه ته وایه تی بکا. مانای ئه مه ئه وه یه ژنانی کوردستان پئویسته خه بات بۆ رزگاری نه ته وه که بیان و خه بات بۆ کوتایه هینان به هه لاواردنی ره گه زی شان به شان یه کتر بچه پیشی؛ به جوریک که هه چ کام له دوو به ستینه نه که ونه ژیر سیبه ری ئه وه ی دیکه. له گه ل ئه وه ی گومان له وه دا نییه که ئایین و پئوندیه کانی بهرهم هینان و ئامرازه کانی بهرهم هینان کارتیکه ری بهرته تییان له سهر به دی هاتنی مافه کانی ژنان هیه، به لام رۆشن گه ری زیاتر له باره ی مافه کانی ژنان و ههروه ها دیارده ی ئایین و دابونه ریتیش کارتیکه ری له سهر پرسه ی ژن و مافه کانی هیه. بۆیه پئویسته میدیا به گشتی به تگه یشتنی بارودوخی ولات و بارودوخی ژنان، ههنگاو به ههنگاو یارمه تی بۆ پاراستن و دهسته بهر کردنی یه کسانه له نیوان ژن و پیاو بدا و له خزمهت ئه و به ستینه دا بی.

ژنانی کوردستان وهک نیوه ی کومه له ی کورده واری و وهکوو نیوه که ی دیکه ی کومه ل که پیاوانی کوردن له و زولم و سته مه دا که چه ند قاته و له لایه ن ده وله تی ناوه ندیه وه به سه ریاندا سه پاوه، هاوبه ش و به شدارن و ههروه ها وهکوو ژنی کوردیش به هۆی زال بوونی دابونه ریته کونه کان تووشی هه لاواردنی ره گه زییش له نیو مالی کورد ده بنه وه و ئه و دوخه ژنی کورد روو به رووی دوو ئهرکی گرنه ده کاته وه. ئهرکی یه که م، ئه وه یه که شان به شان پیاوانی کورد بۆ لابرندی سته می چه ند قاتی، ئابووری، سیاسی و کولتووری که به سهر نه ته وه که یدا سه پاوه تی بکوشی و کوتایه به ژیر ده ستیه ی ولاته که ی بهینی. ئهرکی دووه م، ئه وه یه که له نیو مالی خویدا، واته کوردستان هه ول بدا ههنگاو به ههنگاو به مافی بهرابه ره له گه ل پیاوانی کورد بگا. لیره دا به جیاوازی ژنی کورد له گه ل ژنانی نه ته وه ی حاکم (فارس) به روونی دهر ده که وئ. به داخه وه ژنی کورد روو به رووی دوو سته می نه ته وایه تی و ره گه زی له ئیران ده بیته وه. ژنانی فارس بیچکه له هه لاواردنی ره گه زی، کیشه ی ژیر ده ستیه ی نه ته وایه تییان نییه. بۆیه ژنی کورده ئه گه ره به سه ریکدا -هه لاواردنی ره گه زی- خه باته که ی به ژنانی نه ته وه ی حاکمه وه گری داوه، به لام به سه ره که ی دیکه -به بۆنه ی خه بات بۆ به دی هینانی مافه نه ته وایه تییه کانی- له ژنی نه ته وه ی حاکم دوور ده که ویته وه. سته می جنسیه تی و هه لاواردنی ژنان له کوردستاندا نهک هه ره ژنان له ئهرک و بهرپرسیاره تی بهرامبه ره

خوینی شه هید

داریکی بهرز و سه رکه شه
له سه ر لق و پۆه کانی
کوتری ئازادی ده گیرسی
به چهیران و لاوکی گه ل
که لاکانی ده شنیته وه

#رهووف_ئهمینی

شه هید سه وه یلا قادر

ده سرین چه دداد

نامه‌یه‌کی سه‌رئاو‌الهی یه‌کیه‌تی ژانی دیموکراتی کوردستان بۆ ریکخراوه‌کانی مافی مرۆف له نه‌ته‌وه‌یه‌کرتووکان

ریکخراوی UNHCR گ‌ردبوونه‌وه‌یه‌کمان ئه‌نجام دا و داوای سه‌ره‌تایترین مافه‌کانی خۆمان له‌هه‌ردوو لا کرد که پاراستنی ئه‌منیه‌تی ژانی ئیمه‌بوو له‌ده‌ست کۆماری ئیسلامی ئێران و ئیمه‌بخه‌نه ژیر چه‌تری خۆیان، وه‌هه‌روه‌ها داوای پاگرتنی ئیرانمان کرد له‌وه‌هه‌رشه‌وه‌ کۆمه‌لکوژی‌یه‌ به‌رامبه‌ر به‌ ئیمه‌ی ژن و مندالی بیتاوان ده‌یکات، به‌لام به‌داخه‌وه‌ هیچ وه‌لام و کاردانه‌وه‌یه‌کیان نه‌بوو... له‌کاتیکدا ساده‌ترین ئه‌رکی نه‌ته‌وه‌یه‌کرتوووه‌کان بریتیه‌ له‌پارێزگاریکردن له‌ مافه‌کانی مرۆف و ئاسایشی ده‌وله‌تان.. کاربه‌ده‌ستانی ریژیمی ئێران به‌رده‌وامن له‌هه‌رشه‌کردن له‌ حیزبه‌کانی کوردستانی ئێران بۆ دووباره‌کردنه‌وه‌ی ئه‌مجۆره‌ هێرشانه. ئیمه‌ تا ئیستا هیچ گه‌ره‌نتیه‌کی به‌کرده‌وه‌مان سه‌بارت به‌ پارێزانی ژانی تیکۆشه‌رانی سیاسیی کوردی ئێرانی و خا‌نه‌واده‌کانیان له‌ کوردستانی عیراق له‌ به‌رامبه‌ر مه‌ترسیی دووباره‌بوونه‌وه‌ی ئه‌مجۆره‌ کرده‌وه‌ تیرۆریستیانه‌ وه‌رنه‌گرتوه‌.

ئیستا که دوو سال تێپه‌ر ده‌بی به‌سه‌ر ئه‌و کاره‌ساته‌دا داواکارین له‌ ریکخراوه‌کانی مافی مرۆف و ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی هه‌نگاوی جدی هه‌لینه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی پیش به‌مانۆری خراپکارانه‌ی له‌مه‌وداوی کۆماری ئیسلامی بگ‌ری و به‌داواچوون بۆ ئه‌و که‌یسه‌ بکات و تاوانباران به‌سزای خۆی بگه‌یه‌نی... ئه‌خلاق و مافی مرۆف، ناشتی و ته‌ناهی له‌ ناوچه‌دا و ئیعتباری و لاته‌یه‌کرتوووه‌کانی ئه‌مريکا له‌ ناوچه‌دا ئه‌وه‌ ده‌خوازی که ئه‌مريکا هه‌رچی زووتر هه‌نگاوی به‌کرده‌وه‌ هه‌لینه‌وه‌ بۆ به‌ هاناوه‌ هاتنی ئیمه‌ و پيشگيري له‌وه‌ که ریژیمی ئێران جاريکی دیکه‌ به‌دژی نه‌یارانی خۆی له‌ کوردستانی عیراق جینایه‌ت ئه‌نجام بدا.

بۆ سه‌رنجی ریکخراوه‌کانی مافی مرۆف هه‌روه‌ک ئاگادارن که رۆژی ۸ ی سێپتامبری ساڵی ۲۰۱۸، کۆماری ئیسلامی ئێران باره‌گای سه‌ره‌کی حیزبی دیموکراتی کوردستانی موشه‌کباران کرد. به‌هۆی ئه‌م هێرشه‌وه‌ ۱۶ که‌س گیانیان له‌ده‌ست دا و نزیک به‌ په‌نجا که‌س بریندار بوون. هێرشێ موشه‌کی ئێران بۆ سه‌ر بنکه‌ و باره‌گای حیزبه‌کانی کوردستانی ئێران پيشيلکردنی ئاشکرای بنه‌ماکانی ئه‌خلاقى ئینسانی و یاسای نیونه‌ته‌وه‌یی و قانونی مرۆفایه‌تیه. ئه‌و هێرشه‌ هه‌روه‌ها ده‌ستدریژی بوو بۆ سه‌ر سه‌روه‌ری ده‌وله‌تی عیراق و ئاسایشی هه‌ریمی کوردستان. ئه‌و شوینانه‌ی کراونه‌ته‌ ئامانجی موشه‌کبارانه‌که‌ ئۆفیسى دامه‌زراوه‌ سیاسى و مه‌ده‌نییه‌کانی حیزبی دیموکرات بوون، به‌هیچ شێوه‌یه‌ک بۆ مه‌به‌سته‌ی چالاکی سه‌ربازی به‌کار ناهێنرین، به‌تایبه‌ت ریکخراوی یه‌کیه‌تی ژانی دیموکراتی کوردستان که ریکخراوه‌یه‌کی مه‌ده‌نیه‌وه‌ کار بۆ توێژی ژن ده‌کات و خه‌بات ده‌کات بۆ وه‌دیه‌پێنانی مافه‌کانی ژنان له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان، که‌به‌داخه‌وه‌ راسته‌وخۆ بووه‌ ئامانجی موشه‌که‌کانی کۆماری ئیسلامی و تینیدا چه‌ندین ژن و مندال گیانیان له‌ده‌ستدا و به‌شیکیشیان به‌سه‌ختی بریندار بوون، سه‌ره‌رای خاپوور بوونی ئۆرگانی ریکخراوه‌که‌مان. جگه‌ له‌مانه‌ دوو سه‌کرتیری یه‌ک له‌داوای یه‌کی ریکخراوه‌که‌مان له‌وه‌ هێرشه‌دا گیانیان له‌ ده‌ست دا و شه‌هید بوون.. له‌ده‌ست دانی نه‌سرين سو‌هه‌یلا خه‌ساریکی گه‌وره‌ و کاره‌ساتیکی جه‌رگ بر بوو بۆ بزوتنه‌وه‌ی ژن به‌گشتی و رۆژه‌لاتی کوردستان به‌تایبه‌تی،،، بۆیه ئیمه‌ چه‌ند رۆژ داوای موشه‌ک بارانه‌که‌ له‌به‌رده‌م کونسولخانه‌ی ئه‌مريکا له‌ هه‌ولێر و

To the attention of Human Rights Organizations

As you are aware, on September 8th, 2018, the Islamic Republic of Iran attacked the main base of the Democratic Party of Kurdistan with missiles. 16 people lost their lives in this attack and almost 50 people were injured

Iran's missile attack to Iranian Kurdistan's parties is a clear violation of human morals and international laws. This attack was also a violation of Iraq's sovereignty and Kurdistan Region's security. The targeted areas were offices of political and civil organizations of Kurdistan's Democratic Party. They are not used for military activities. Among these civil organizations was the Union of Kurdistan's Democratic Women that works for women's rights in Eastern Kurdistan that was directly targeted by the missiles and several women and children lost their lives and got injured and the place was totally destroyed. Among the martyrs were the organization's current and previous Secretaries Iranian regime's officials continue to threaten to repeat these types of attacks on Kurdistan's parties. Until now, we have not received any practical guarantee regarding the safety of the Iranian Kurd's political activists and their families lives in Iraqi Kurdistan against reoccurring of these attacks and acts of terrorism. Now that two years have passed on this catastrophe, we request the human rights and civil rights organizations to act seriously and immediately to prevent the Islamic Republic's future destructive maneuvers and to follow up on this case so that criminals are put to justice, and moral and human rights, peace and coexistence return to the region. The United States credibility in the region requires that the US steps up towards helping us and preventing the Iranian regime to do criminal acts against its opposition in the Iraqi Kurdistan

دایکانی نیشتمانی دایک

نەسرین یوسفزاده

میژوو ناوی ئەو دایکانە تۆمار دەکا دایکانیک که خۆراگر بوون و بە خۆراگرییان بوونە نەشتەر بۆ نەبیری پۆلەکانیان، بە ئیرادەیان بوونە چقل بۆ چاوی دوژمنان. دایە سلتەنە که خۆی سولتانی دایکانی ئازار دیتوویە بەو پوخسارەیی که غەمی هەموو جیهانی لە توێ توێ چرچ و لۆچەکانیدا بەدی دەکرێ بەلام لە ناخەو و دلخۆشە که قوتابینکانی فەرزاد دەیان فەرزادیان بە ناوی "زارا" لی که وتووێتەو که وانه به وانه وانهکانی فەرزاد بۆ مندالانی کوردستا دلێنەو (ئا. وەکوو ئازادی). دایکە ئامینە دایکی زانیار بەو پوخسارە پەنجاوەیی، دایە شەریفە دایکی رامین بەو هاوارە ناخ هەژینەیی که دلی بەرد و داری بۆ دەسووتی. و ئیستاش دایکە بەهێ بەو پوخسارە شکاو و دلخۆشە زامداری که وەکوو هەموو ئەو دایکانەیی هاواریان بە هیچ کۆیکە نەگەیشت.

زۆر جار دلێن که چەندین هەزار شەهید پیشکەش بە خاکی کوردستان کراو. دلێن شەهیدانی ژن بە نەسبەت شەهیدانی پیاو که مەترن، بەلام ئەو ئەو ئەو قەسەیه دەکا بیری لە دایە شەریفەکان و دایە ئامینەکان و دایە سەلتەنەکان و دایە بەهێکانی کوردستان کردووەتەو که بە هەر یەک جار شەهید بوونی پۆلەیهک چەندین دایک و چەندین خۆشک و چەندین ژن دەبنە قوربانی و هاواریان بە عەرشی خودا دەگا.

نەدەب

شوعله قادری

ئەم پەخشانە پېشكەشە بە يادی دوو سالەى شەھیدانى ۱۷ خەرمانانى قەلای دیموکرات

خویندەنەوہیەک بۆ چرکە ساتەکانی میژوو
گەلۆ خزمینە!
گەلى دە دۆستان!

لەم چرکە ساتەى زەمەنا، بە دلێکی لێواو لێو لە غەم، بە ناخیکى پر لە حەسرەت، پر لە کەسەر لە کەنارو گۆشەبەکی ئەم جیهانە دەبمە هەلگری ناسووریکی بى کوتایى وەک هێمايەک بۆ ئازادى برینە ساریژ نەکراوەکانى جەستەى نیشتمان و کۆستە یەک لە دواى یەکەکانى گەلە سەتەم لێکراوەکەمان لە بەشى رۆژەلەت، زیدى خۆم و بابو باپیران. دەمەوہى وەک ریبواریکى ماندوو بەلام هیوا نەبڕاوە گەل بەلندە کۆچەرەکان بىمە هاوسەفەر و بۆ رزگار بوون لە وەرزى تەنبايى و دەرچوون لە کۆتى بەندى غوربەت بکەومە رێ. من بە برینى ئەو مەودا زۆرە دەچمەوہ خاکی پارچەبەک لە دلەم، دەبمە میوانى شارى قەلاو منارە پیتەختى نیشتمانپەروەرى و بە یەکەوہ ژيانى ئاشتبخاوانە. کاتیک لەویشەوہ بە نیازی دیداریکی پێرۆز بەرەو مەلبەندى شیرانى دیموکرات لە شارى کۆیە دەکەومە رێ، دەچمە قەلای سەختى لەگیران نەهاتووی خەباتگێرى و دەکەومەوہ یادى ئەو رۆژانەى کە دەیان و سەدان جار ماوہى نێوان ئەو دوو دەقەرەم لەگەل ئەو خۆشەوستانە بریوہ کە روخسارو سیمایان هیچ کاتیک لەسەر پەرەى مێشک ناسرپیتەوہ، لەبەر ئەوہى کۆلى گریان دامدەگرى و گەرۆم وەشک دەبیتەوہ بە جۆریک بۆم سەخت دەبى هەناسە بدەم. ئاخیکىکە هەلەدەکیشم، فرمیسک بە چاوم دا دیتە خوارى و لە سەر گۆنام قەتیس دەبى. کاتیکیش دەگەمەوہ ئازادى مەلبەندى میرخاسانى رۆژەلەت بە نیشانەى وەفادارى لەسەر مەزارى شەھیدان کرنۆش دەبەم و لە ئاست بەرزى و پیرۆزى رێگاگەیان دا چەپکە گۆلى سوورى وەفادارى دەخەمە سەر گۆرى شەھیدان سۆھەیلو نەسرین و هاوریانی شەھیدان. پێیان دەلیم سلایى ریبەرانى گۆر غەریبتان لە پیرلاشیزەوہ لى بیت و مزگینتتان لى بیت کە ئێوہ لەگەل ئامانجى پیرۆزى شەھیدان وەفادار دەرچوون. هەر وەک چۆن شەھیدى ریبەر سادق شەرەفکەندى لە کۆریادى سى رۆژەى شەھید بوونى دوکتۆر قاسملو پەیمانى دا کە لەسەر ریبازى سوور دەبى تا ئەو کاتەى کە یان سەر دەکەوئ یان ئەویش وەک ئەو شەھید دەبى و لە خاکدا لە باوہشى دەگرئ. هەر پەند وەرگرتن لە ئەزمونى ئەو ریبەرەنەشە کە رۆلە شۆرشگێرەکان ناھیلن بەیداخى سوورى خەبات بکەویتە سەر زەوى و بەردەوام تیدەکوشتن تا لە کوردستانیکى ئازاد خەلکى نیشمانپەرەى و لاتمان بە ئامانجە لە میژینەکانى خۆى دەگات و کۆترى ئاشتى و خۆشەویستى خاک لە ئاسمانى پر لە هیوا دەکەویتە فرین. هەر چەندە شەھید بوون بۆ ئیمە ئامانج نە بەلام بۆ گەیشتن بە مافە رەواکانمان ئامادەین باجى زۆر لەوہ گەرەتیش بەدین، بۆیە لە دەست دانى و پۆلە لە هاوسەنگەرو ئازیزانمان گەواھى رەوايى خەباتیکە کە بۆ بە ئامانج گەیشتنى رەنگە قوربانى لەوہ زیاتریشى بوئ، بەو پێشەش مەرگ گەرەتەرىن رازى ژيانە و مرۆفیش نابى سووک و ئاسان تەسلىمى بیت و چۆکى بۆ دادبا. وا بەرەو وەرزى پاییز دەرۆین. وەرىنى گەلا زەردەکان واتایەکی نوین بۆ پێناسەبەکی تر بۆ ژيان. بە پینووسیکى رەوانو بە برەو، بە بەکار هێنانى ئەلفو بى عەشقیکی قول، میژووی داستانى سوار چاکى و نەمرى ئەو قارەمانانە دەنووسینەوہو بە بیرو ہزرى نەوہى ئیستا و داھاتووی ئاشنا دەکەى. وەک چۆن لە زانانو ناودارانى خۆمان شەھیدانى ریبەر پێشەوا قازى محەممەد، دکتۆر قاسملو دکتۆر سادق شەرەفکەندى زۆر دەرسى بە سوودى ئەخلاقى و ئینسانى لە هەلوێستەکانیان فیر بووین، ئاواش لەو شەھیدانەى ئەم دوايىە فیرى خۆراگرى و یەکرىزى بووین کە وەفادار بین بە خوینى شەھیدان و بەردەوام بین لەسەر ریبازیان تا ئەو کاتەى کوندە پەپۆى میزەرەبەسەر ئەم ولاتە جى دەھیلن. دوور نابینم لە ماوہیەکی کورت دا گەردەلوولى رقو قینى شۆرشگێرانەى خەلکى کوردستان بارەگەو بنەى دەسەلاتى کۆنەپەرستى رامالى و میژووی خۆراگرى ئەو خەلکەش پێیان ئیسپات کا کە ئەگەر ئەوان بە چەک و موشەکی مۆدێرن دەنازن گەلى ئیمەش خاوەنى باسكى پۆلابینى پێشمەرگەبە کە بەچوکیان دادیتى. وەک هیمنى شاعیر گۆتەنى:

لاوہکان دەلپاکەکان، چالاکەکان پێشمەرگەکان
ئێوہ شیرى لى بسوون و ئیمەش پر دەینە قەلەم
هەر بەیەکگرتن لە دەست بیگانە دینینە دەرى
خاکی پاکی کوردەوارى ناھیلن بۆ کەس عەلەم

بە هیواى داھاتوویەکی گەش بۆ کوردستان.

شيعر: هاورپي من

له دلي وشه ي هاورپي دا.
 جهستهين بو روهي ولات و
 روحين بو جهستهي خهبات.
 من و تو
 هه لئه وشاوه ترين باوه رين.
 بو تيكداني بيره وهري جه لاد،
 ئيمهين
 له مهرگا زيندوو بوينه وه و
 له ژيان دا تو اينه وه.
 گه مه مان گفهي گوله يه و
 گفهي مان ره گباري مانه وه.
 نه منم بي تو هاورپي قه لات
 نه توي بي من گري ديموكرات.
 ئيمه دو ايين سه نگه ري ژيانين
 له كاتي مردني جوانييه كان دا!

زانبار حوسيني ناسراو به سانان

هاورپي من
 جوانترين وشه ي شوړش،
 بنه ماي بو ژانه وه ي نازادي،
 پياسه كاني من و تويه.
 له لوتكه خوړاگره كاني ژيان،
 من و تو ماناي گه لين.
 ئيراده ي خه وين.
 قول له قولم كه و
 به ليني بده
 يه كرا بژين و
 يه كرا بمرين.
 ده زاني سه نگه ره كان ده لين چي؟
 چونمان ده بينن و
 چه نده مان بير ده كه ن؟
 بست به بستي ئه و شاخانه،
 تامه زروي هه نگاهه كاني ئيمه ن.
 ته لان به ته لاني سنووره كان،
 چاوه پرواني گه رانه وه ي ئيمه ن.
 من و تو دوو تاكين

نەدەب

نەگەرانبەو لە قەلادا!!!

كوپستان عومەرزادە

ئاهى كچانى گەرەكى ئەو ديو ،
بەسەر بسكى ئالوزاو پايزە خەمى ئيوەدا
دە لەرپتەوہ .
پيم بلين توخوا شورە ژنەكانى خۆرەللات ،
هەر وەك كۆلكە زيرپينەى پر رەنگ
بۆكوى چەكتان كردۆتە شان!!!!
ليزە بمينەوہ
با روناكى خۆرجارىكى تر
بتان بينى ،
بۆ كوى
لەكام تابوتى مەرگا دەيان شوى خودايە
چ گوناھيكى بى رەوايە
بۆ چى!!!!
ئەم ھەموو دل رەقيە بۆ چى
بەربۆتە گيانى نيشتيمان
ئيزە بۆنى ئيوە ى گرتوہ
كەئيوە رۆشتين
يادى ئيوە بەحەفتە لەگەل ژنانى نيشتيماندا ،
شين دەكا
قەلا كۆيە بەسال بۆنى ئيوەى ليدى ،
ژنانى ئيزە
دەخوسين لەخەمى ئيوەدا
ئيوە نەگەرانبەو لە قەلا

ژنانى گەرەكى ئازادى ،
بەيانى بەدەم ھەنيسكى ژانبەوہ
چاويان خستە سەر تالى خۆر ،
لەرزى ژيان داييوشيون .
ئەوان باوہشيان بە بەژنى
دووئەوارى سپى ئاسا گرتبوو .
ئەوہ چ بئدەنگيەكى وشكە
بنارى قەندىلى تەنيوہ!!!!
خودايە .
چ مەرگيكە
ميخەكى بالايان
وشك وشك دەكاتەوہ .
ليناگەرى تيز بۆنى روحتان كەين!!!!
ليزە ژيان راوہستاوہ
لەناو پايزيكى ھەلگەراوہدا .
شار مۆتەكەى گرتوہ .
ئيوە نەگەرانبەوہ ئازادى ،
لە نيو بەژنى قەلادا
كراسى كەسكى بەرتان
كون كون بوو!!!!
پينوسى پەنجەتان
لە ناو خۆلدا بزر بوو .
ئيوە ليزە خەمتان بۆتە
ياقووتى گەردن و
ھەموو بەيانىكە
دەردەكەون ،
لەبەردەم دەروازەى قەلادا
چرپە چرپى گەلاكانى عومرى
ئيوە
تاسەى ئازادى ،
خەمى ژنانى نيشتيمان

سه‌مای مەرگ!!!

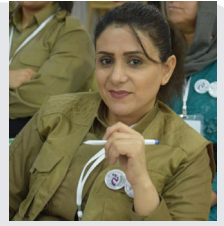

ده‌شنیته‌وه ده‌له‌ریته‌وه به‌سه‌ر گیاندا ،
 شه‌مه‌ی سووری خویناوی .
 برینی قوولی جه‌سته‌ی قه‌لا
 نامان و قهراری لی بردوم
 من له ژیر زامی دره‌وشاوه‌ی ئەواندا !!
 ئەوان
 وه‌ک قه‌لای بلیندی ئازادی
 ماومه‌ته‌وه!!!!
 تک تک خوینی ئالی ئەوانم به‌رکه‌وتوه
 بۆنی هه‌ناسه‌ی هه‌لوهریوی ئەوان
 له من جیانا‌بیته‌وه .
 من
 پایزانی‌ش هه‌ر چرۆی سه‌وز ده‌رده‌که‌م چرۆی سه‌وز
 هه‌ر به‌و هه‌ناسه
 له‌ژیر پیره‌ قه‌لای دیموکرا‌تا
 سه‌مای مەرگ دم خاته‌ سه‌ر شانی راستی ،
 خه‌ویکی قول دم با‌ته‌وه .
 له‌بیرم دئ
 که شه‌مه‌ی بار په‌له‌هه‌وریکی شل و مات ،
 به‌سه‌ر به‌ژنی قه‌لای بلیندی شارد
 ده‌ست و په‌نجه‌ی هه‌له‌ته‌کاندن .
 هه‌رئه‌وکاته
 نیگای قه‌لام خوینی سووری لیده‌چۆرا ،
 شاریک له شه‌ونمی خوین
 قفل ریژکرا
 مەرگ به‌سه‌ر هه‌نگاوه‌ کانی ئەواندا
 راوه‌ستا‌بوو
 په‌نجه‌ی جیماو پیلای بی مرادی ئەوان
 له‌ژیر خۆلدا ونکرا‌بوو ،
 هه‌رئه‌وکات بوو رووناکی له سپیده یاخی بوو
 ئەوکات بوو ئەوکات!!!!
 کۆتره‌کان له‌سه‌ر مناره‌ی مردن نیشته‌نه‌وه
 ئەوکات تۆ پیت وابوو
 خه‌رمانی په‌تی سیداره ،
 نه‌ره‌کانی ئەو بنا‌ره

باله‌کانیان په‌رپه‌ر ده‌ین ،
 نا میننه‌وه
 چه‌ند دامای خانه‌ وێران!!!!!!
 ئەوان ره‌گی پیره‌دارن ،
 لی‌ره‌ش نه‌ین
 له ژیر خاکدا
 به‌ تازه‌ی ده‌میننه‌وه
 ماوه‌نه‌ته‌وه!!!
 به‌سه‌ر سه‌کۆی قه‌لای پر هه‌گبه‌ی ئازادی
 خوینی ئالی ئەسته‌یره‌کان!!!
 بسکی شاننه‌ ناکراوی شو‌ره‌ ژنانی خه‌بات
 بۆته‌ ملوانه‌ی ملم ، ،
 بۆ خه‌وی قولی مردنیش
 دای ناکه‌م له‌ گه‌ردنم .
 منیش لی‌ره‌ چیم له‌ ده‌ست دئ
 جگه‌ له‌ بیره‌وه‌ری ناو ده‌روازه‌ی پیره‌ قه‌لا ،
 بیرى پیکه‌نینی سه‌وزو جوانتان
 بیرى جان‌تاکه‌ی شانتان
 تفه‌نگی جیماوتان
 بیرى ئیوه ، ئیوه‌ی له‌ نهمی شه‌ونم پاکتر
 له‌ روحی خودا سپیتر .
 چیم له‌ده‌ست دئ بۆ ئیوه
 ته‌نها بلیم
 ئەمن قه‌لای دیموکراتی کۆچی سووری پاییزانم
 له‌ ساباتی پرله‌ برینی ئەم جارهدا ،
 به‌سه‌ر خاک و خۆلی هه‌له‌ته‌کاودا
 جاریکی تر چرۆده‌که‌م ده‌ژیمه‌وه ، ،
 وه‌ک گولاله‌ سو‌ره‌ی هه‌میشه
 له‌بن به‌ژنی ته‌واره‌کانی ئازادی ده‌مینمه‌وه .
 من ئیراده‌ی شو‌رشیکم ، ،
 سه‌دان هه‌زار جو‌گه‌له‌ی خوینی داوه
 من خه‌یالی قه‌د بلیندی ریبازیکم ،
 له‌ناو قورگی هه‌ژاراندا
 ره‌گ و ریشه‌ی له‌ خاک ناوه .

ئەدەب

خەرمانان مانگی خەم و خوین و زامان

سۆما ناسری

خەرمانان مانگیکی پر له خەمه
بۆ گەلی کورد،
مانگی خوین و ماتەمه و،
برینی بەسۆیه له جەسته و
پوچی هۆگرانی پزگاریی نیشتمان
دەیان دلی پر له ئەشقی ئازادی
دەیان دلی پر له ئەوینی دلداری
دەیان دلی پر له ئاواتی ئازادیی
نیشتمان و له ئامیزگرتنەوهی
ئازیزان و هەلمژینی هەوای
کوردستان له لیدان کەوتن
له خەرمانان مانگی خوین و
زامان

دەیان چاوی چاوه نواری گەپانەوهی هاوسەر، باوک، بڕا، خوشک، منال، هاوڕێ و هاوسەنگەر بوون، بەلام
بوون بە کانیی ئەسرین؛ پۆژیان بە جۆباری فرمیسک شۆردەوه و شەو بە ژان و خەمهوه پۆژیان کردەوه.
له خەرماناندا ئارام و نەمامەکان بێ نازبوون؛ ژینۆ و ژیاو و ژینا تەنیا مانەوه؛ بانە و پۆژە و موژدە چاویان
له چاوهروانیدا سپی بوو؛ ناسکە و ئاسکە، ژیاو و ژیلوان، زانا و بیرەوهر، ئارەزوو، گریلا و سنوورەکان بێ
باوک کەوتنەوه، بەلام پێگای باوک چراخان و پر پێبوو
و نەوشەیی ساوا کێلکی ساردی له ئامیز گرت و سینگی نا بە سینگی خاکەوه و خەیاڵی دایکیک، کە دەبی
له گەل گەوره کردنی یادگاری خۆشەویستەکەیی، له تاو بالاکردنی ئەو خەم و برینانەش سەر له هەش نی.
له خەرماناندا شەو بۆی لاو، خەدیجەیی پەپوولە، سووریی دل پر له خۆزیا، کەژالی مەند، فەریدەیی دل پر
له تاسە، نەزیرەیی نازدار، حەلیمەیی بێ ئۆقرە و خونجەیی نازشیاو؛ میژووی ژیاویان بوو بە بیرەوهری و
جیژوانیان بوو بە مەزارگەیی شەهیدان بەلام باوهر بەخۆ و سوور و دلغایم بە پرۆای هاوسەرانیان.
له خەرماناندا گولالە، ئامین، تامان، شەهلا و دەیان کەسی دیکە برینی جەستەیان له گەل زامی خەرمانان بۆ
هەتاهەتایە ئاویتە بوون و زامی قوولی جەستەیان پێداگرتر و سوورتری کردن له مانەوه لهو پێگا و رێبازەدا.
بەلام دوژمن باش بزانی، له خەرمانانی مانگی خەم و زامان ئێمە خەونی شەهیدەکانمان له قاپ گرت و کردمانە
تابلۆی ژووری ژیان.
خەرمانانی ئێمە چینیەوهی خەونی سەردارەکانی سەردارە، لوقمان و رامین و زانیار. خەرمانانی ئێمە شیعی
بالای شەهیدە له پساکنەوهی بەهاری ئازادیدا، خەرمانانی ئێمە چاندنی تۆوی پرۆایە بۆ سەوزبوونەوه، بۆ

زانبار حسینی

زنان در آینده قیام ملت کرد

نبود، لیکن با ایجاد تغییرات بنیادین در ساختار اجتماعی و حقوقی زنان در زیر بیرق حکومتداریش، به‌طور فزاینده و گسترده‌ای زنان را از بند محدودیتهای موجود و متنوع آزاد کرد و میادین حضور و نقش فعالیتشان را بیش از پیش وسعت بخشید. بدیهی است که چنین فضای ایجاد شده‌ای برخاسته از عمق روح جامعه آن زمان بوده که بدلیل عدم قدرت و امکان مدیریت ملت کرد بر خودش، این مهم تا بدان لحظه میسر نشده بود. در این برهه میتوان به ایجاد تشکلهای و انجمنها در راستای حمایت از زنان مثال اتحادیه زنان، نهضت های سواد آموزی، امکان حضور و سهیم شدن در جنبش سیاسی کرد برای آنها به طور بی سابقه‌ای فراهم شد. به عنوان نمونه سخنرانی و فعالیتهای تاریخی همسر پیشوا قاضی محمد (رئیس جمهور وقت جمهوری کردستان) و خدیجه مجدی برای ایجاد شور و شوق بالقوه زنان و دخالت دادن هرچه بیشتر آنها در امورات جمهوری، شکل گرفتن آزادیهای اجتماعی بدون تبعیض، ایجاد حق انتخاب در امور و احوال شخصیه و موارد بیشمار دیگر اشاره نمود. با قیاس این تحولات عظیم در چارچوب جمهوری کردستان در راستای باور به احقاق و اعمال حقوق زنان و برابری آنان با مردها؛ با دوران قبل از آن و حکومت مرکزی وقت و کشورهای همسایه، روح عدالتخواهی و برابریخواهانه در آینده اعمال جمهوری کردستان و پیش قراولان احقاق حقوق ملی کرد خودنمایی میکند. میتوان به چند نمونه از این قبیل مسایل اشاره نمود به مانند شعری تحت عنوان ((مکالمه خواهران و برادران)) منتشر شده در نشریه مشهور و معروف نیشتمان (میهن) به شماره (۴-۲۳)؛ خواهری به برادرش میگوید همه مردم آزاد شده‌اند و دیگر او ستم و زیردستی را نباید بپذیرد. درج شعری از حیران دونبلی، شاعر کرد در شماره (۳۰-۲۹) و دعوت از زنان برای نقش آفرینی در این جنبش ملی بر حق بود. این روح برابری و عدالتخواهانه‌ی خلق کرد در قانون اساسی جمهوری کردستان نیز تجلی یافته بود؛ همانند فصل چهارم، بند ۲۱ که بیان میدارد: زنان باید در همه‌ی امورات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی از حقوق برابر با مردان برخوردار باشند. از منظر حقوقی-سیاسی این قانون حد نهایت برابری را انعکاس میکند. هرچند که جمهوری کردستان در اول مسیر تجربه‌ی حکومتداری و عملی کردن افکار و عقاید برخاسته از خواستها و نیازهای اساسی و انسانی ملت کرد بود، لیکن با ایجاد بستری مناسب به نسبت اوضاع و احوال درون جامعه موردنظر و توانایی های موجود، بذر حقوق روی زنان را در همه ابعاد جامعه بدرستی کاشت. زنان نیز این موقعیت را به خوبی درک و از آن حمایت کردند؛ بطوریکه در این مسیر رفته رفته سکان امور مربوطه از این دست قضایا

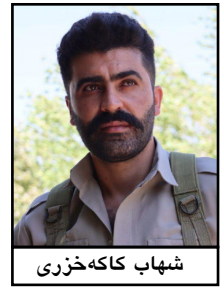
گونه‌ی جمعیتی انسان که شامل دو بخش زن و مرد شده است، در صورت حذف هر یک از این بخش ها تعریف جامع جامعه‌ی انسانی را خدشه‌دار میکند. در تئوری جامعه شناسانه‌ی جمعیت انسانی، هرگونه ابزار تولید، سیاست، فرهنگ و غیره که لازمه‌ی حیات و بقای آن است، بایستی بطور مساوی و یکسان در دو بخش انسانی تقسیم و ارائه شود. بدیهی است که در عینیت جمعیت انسانی این مسئله به مراتب ملموس تر و بحث برانگیزتر است. چه در جوامعی که تنوع حالات مردسالارانه سبب درجا زدن و سکون سیر طبیعی حرکت جامعه می شود، چه در سیستم آموزشی آن که اجتماع را به عقبگرد وا میدارد. چرا که فلسفه‌ی جامعه‌ی انسانی بدون تعریف، تبیین و تعیین جایگاه زن و نقش او در میزان مشارکت جمعیت بشری در ابعاد گوناگون اجتماعی و غیره امکان ناپذیر است. به عبارت ساده تر حذف نقش یا کم رنگ نمودن بالانس حضور زنان و تاثیرگذاریشان، چنین اجتماعی را دچار خلل و آسیب های متنوع میکند. چه بسا در حالت شدیدتر این وضعیت، چنین گروهی انسانی با تهدید کاهش جمعیتی و رویدادهای دیگر روبرو شود. این نکته دور از ذهن نماند که حالت برعکس این مسئله نیز مصداق گفته‌های قبلی است، با این تفاوت که عینیت آن در تاریخ حیات بشر به ندرت قابل یافتن است. با چنین دورنمایی در مباحث جامعه بشری، عدم ارزیابی دو طیف جمعیتی زن و مرد از اشکالات اولیه‌ی هر کاوش و پژوهشی به حساب می آید. در این گفتار بر آنیم که نگاهی کلی به نقش زنان در زیر ذره‌بین حیات سیاسی ملت کرد بیاندازیم. در تاریخ ملت کرد، زنان از دیرباز در فعالیتهای تولید اقتصادی و فرهنگی بطور مستقیم و غیر مستقیم نقش بسزایی داشتند، اما در مشارکتهای اجتماعی، سیاسی و اداری کمتر ردپایی از خود بجای گذاشته‌اند. ناگفته نماند که چنین وضعیتی برای زنان در داخل ایران و کشورهای منطقه نیز نمایان بود و به عنوان یک عرف ضمنی در قراردادهای اجتماعی-سیاسی رخنه کرده بود. در جریانهای حق طلبانه و آزادیخواهانه‌ی ملت کرد در هر بخش از کردستان که برای احقاق حقوق مسلم انسانی و جمعیتی و ملی خودشان پیا خواسته‌اند نقشی از حضور و فعالیت چشمگیر زنان نیست. در سال ۱۳۲۴ شمسی مصادف با ۱۹۴۵ میلادی با تاسیس حزب دموکرات کردستان و اعلام جمهوری کردستان، زنان در ابعاد وسیع اجتماعی-سیاسی از حق و حقوق اولیه و پیشرفته به ترتیب برخوردار گشتند و در فضای ایجاد شده همچون مردها، فعالیتهای خود را در عرصه‌ی عمل به بوته‌ی اجرا گذاشتند. در این برهه تاریخی جمهوری کردستان طول عمرش بیشتر از یک سال

موضوع میبین این مطلب است، اما دلیل فقدان حکومتی از جنس خواستها و باورهای ملت کرد، این قضیه امکان عینیت یافتن در قشرهای مختلف جامعه را پیدا نکرده و حقوق بر حق آنان به رسمیت شناخته نشده است. چرا که حکومت‌های مرکزی ایران یکی پس از دیگری اعتقادی به چنین آرایش اجتماعی-سیاسی زنان در کنار مردان نداشته‌اند و آزادی زنان، برخورداری آنان از مشارکتهای گوناگون در سطح مملکت را از دیدگاه مردسالارانه بررسی و تعیین میکردند. به عنوان نمونه در دوران پهلوی یکسری اجبارها به عنوان حق زن بر او تحمیل شد که ظاهرا رنگ آزادی و یکسانی به خود داشت اما در واقع بر خلاف جریان عرف موجود در جامعه بود. اکنون نیز رژیم جمهوری اسلامی با تعاریف مبنی بر عقاید و ایدئولوژی خاص خود، عرصه را دو چندان بر زنان ملیتهای ایران تنگ نموده و آشکارا حریم اولیه حقوقی-اجتماعی آنان را مورد تعرض و محدودیت قرار میدهد؛ چه در بسیاری موارد حالت توهین و تحقیر به خود گرفته است. هم اکنون نیز زنان ملت کرد نه تنها برای احقاق هرچه بیشتر حقوق خود تلاش می‌کنند؛ بلکه به عنوان سرمایه ای عظیم در راه رسیدن به خواسته‌های ملی هموطنانشان در همه‌ی جنبه‌های مبارزاتی (مبارزات مدنی، سیاسی، فرهنگی، محیط زیستی و غیره)، در داخل حزب دموکرات کردستان، یا از طریق اتحادیه زنان و اتحادیه‌های مستقل و مسیره‌های دیگر حضوری فعال دارند، که نه تنها در خط مشی سیاست‌گذاری‌های کلان در جهت تحقق خواسته‌های ملت کرد نقش تعیین‌کننده‌ای دارند، بلکه حضورشان بخش جدایی‌ناپذیر و لازم و ملزوم حرکت ملی-دموکراتیک خلق کرد در تداوم این مسیر تا رسیدن به سرحدات قتل آزادی و استقرار دموکراسی در شرق کردستان (کردستان ایران) است.

را خود بدست گرفتند. بعد از جمهوری کردستان عقب‌به یکسان سازی حقوق زن و مرد در شرق کردستان (کردستان ایران) دیگر عقبگرد نکرد و این مسیر در طی دوران تا به اکنون همه‌گیرتر و تخصصی‌تر شده است. همچنین جوانب بیشتر دیگری از وظایف زنان، مسئولیتشان را موضوع بحث کرده است. زنان در قیام ملت کرد و حزب دموکرات کردستان دوشادوش مردان در میادین سیاسی-نظامی و غیره، نقش و حضور خود را برجسته‌تر کردند؛ تا بدانجا که در این چند دهه فعالیت خود را از لحاظ فرهنگی، مدنی، سیاسی و اقتصادی گسترده‌تر کرده‌اند و به عنوان بخشی از نمایندگان ملت نقش آفرینی می‌کنند؛ همچون مردان توسط رژیم جمهوری اسلامی مورد آزار و اذیت قرار میگیرند، دستگیر میشوند و برایشان حکمهای سنگین حبس صادر می‌شود. زهرا محمدی، سهیلا حجاب، فریده ویسی به همراه شوهرش سیروس عباسی، زهرا جمالی، آنیسا جعفری مهر، مهربان کشاورزی و بسیاری دیگر نمونه بارز این مسئله هستند. این شکل از حضور زنان در دهه‌های بعد، ابعاد جدیدی به خود گرفت، تا جایی که زنان به رهبری حزب ملی-مردمی دموکرات کردستان راه یافتند و در تجاوز موشکی رژیم جنایتکار جمهوری اسلامی به پلینوم حزب، دو تن از زنان انقلابی و پیشاهنگ ملت کرد به نامهای نسرین حداد و سهیلا قادری به صفوف شهدای راه آزادی پیوستند و زنان بیشتر دیگری به سختی زخمی شدند. در انقلابهای هویخواهانه و آزادیخواهانه اقسا و نقاط جهان، کمتر جریانهای مبارزاتی یافت می‌شوند که زنان در بن بست‌های ایجاد شده در طول حیات اجتماعیشان، بطور چشمگیر و یکسان در همه جنبه‌های مبارزاتی برای ملتشان حضور گسترده و تاثیرگذاری داشته باشند. هر چند در متون ادبی-تاریخی خلق کرد همیشه مقام زن ارجمندانه شده است و در مراسمات ملی و فرهنگی این

تجاوز در بستر زناشوویی

شهاب کاکه‌خزری

قسمت اول

موضوع مقاله :

بررسی تطبیقی خشونت و تجاوزهای جنسی در ازدواجهای مشروع از لحاظ حقوقی و پیامدهای روان شناسی در رابطه به موضوع مورد بررسی :

چکیده :

تجاوز زناشوویی به هر فعالیت جنسی که توسط یک فرد ازدواج کرده یا ازدواج نکرده که با دیگری رابطه همزیستی دارد ، بدون رضایت فرد دیگر انجام گیرد ، اطلاق می گردد. شامل نوازش کردن ، رابطه جنسی دهانی ، آمیزش مقعدی یا سایر فعالیت های ناخواسته یا اجباری می باشد ، این تعریف همچنین اعمال جنسی را که فرد قصد دارد بر خلاف میل فرد مقابلش انجام دهد را شامل می شود. زنان بصورت بالقوه نه تنها در عرصه ی عمومی مورد تجاوز قرار می گیرند بلکه درخانه در بستر زناشوویی هم از این گزینیه در امان نیستند به گونه هایی که می توان گفت این شکل از تجاوز شایع ترین فرم تجاوز حتی بیشتر از هر دو شکل تجاوز توسط آشنا و بیگانه است . تجاوز جنسی زناشوویی در تمام حد مرزهای اجتماعی ، اقتصادی ، سن ، نژاد، قومیت ها ، سطوح آموزشی می تواند اتفاق افتد و همین باعث شده که در بسیاری از کشورهای جهان از لحاظ حقوقی قوانینی برای حفظ و کاهش این موارد انجام گیرد .

کلمات کلیدی : تجاوز زناشوویی - خشونت جنسی - حقوق زناشوویی

تعریف تجاوز جنسی زناشوویی:

تجاوز جنسی زناشوویی همچنین تجاوز یا زنا در ازدواج یک آمیزش جنسی بدون رضایت می باشد که متجاوز همسر قربانیست. به هر فعالیت جنسی که توسط یک فرد ازواج کرده یا نکرده که با دیگری رابطه همزیستی دارد، و بدون رضایت فرد دیگر انجام گیرد اطلاق می گردد و شامل نوازش کردن، رابطه جنسی دهانی ، آمیزش مقعدی یا سایر فعالیت های ناخواسته یا اجباری می باشد.

تجاوز و انواع آن :

ژانت شیپلی هاید در کتاب روان شناسی زن (۱۹۹۶) ترجمه اکرم خجسته (۱۳۸۳) تجاوز را این گونه تعریف می کند : دخول دهانی ، مقعدی، مهلبی بدون رضایت که با زور صورت می گیرد و یا از طریق تهدید به آسیب رساندن اعمال می شود و یا هنگامی انجام می گیرد که قربانی قادر به بیان موافقت خود نباشد. قربانی به رضایت خود نیست، شاید به این دلیل است که مست و ناهشیار است و یا نوعی دارو به میزان زیاد مصرف کرده است،(۱۹۶۶) ، شیپلی به نقل از مجتبی .

سه نوع تجاوز زناشوویی در کتابهای روان شناسی: ۱- زور بیگانه - تجاوز قرار عاشقانه - تجاوز زناشوویی تجاوز بیگانه: همان مفهوم رایج تجاوز به عنف که مردی

نا آشنا زنی بی پناه و درمانده را می یابد یا در مکان خلوت گیر می اندازد و او را مورد آزار و اذیت جنسی قرار می دهد. تجاوز قرار عاشقانه: اگر پسر جوان اعتماد دوست دختر خود را جلب کند و او را به قرار خلوتی ظاهرا عاشقانه و یک شبه و یا در آنجا به وعده ی ازدواج، تهدید به جدایی، خوراندن مشروب الکلی، دارو و یا به کاربردن زور و خشونت نزدیکی جنسی کند تجاوز صورت گرفته است. تجاوز زناشوویی: (Marital Rape) در این نوع تجاوز، شوهر قدرت و زور خود را به کار می گیرد تا با همسرش که راضی به رابطه جنسی نسبت به نزدیکی کند. بررسی خشونت و تجاوز جنسی از لحاظ حقوقی. در کنار فرهنگ، قانون به رفتار انسانها مشروعیت می دهد. متأسفانه قانون رسمی کشور به صورت غیر مستقیم و شاید ناخواسته از دلایل خشونت علیه زنان می باشد. در واقع در حوزه قانون، روابط خانوادگی به صورت خصوصی در نظر گرفته می شود که نظراتی راجع به آن از جانب سازمان های مختلف وجود ندارد. همچنین در قوانین نابرابری میان زن و مرد بصورت مشخص به چشم می خورد از جمله ماده ۱۱۰۵.ک.م که در آن آمده در روابط زوجین ریاست خانواده از خصایص شوهر است. در واقع آثاری که ریاست مرد بر خانواده مترتب است در نهایت به حاکمیت بر امور شخص زن می انجامد (فیدگن ۲۰۰۹)

ابعاد حقوقی و قانونی تجاوزهای زناشوویی:

در طول تاریخ بسیاری از فرهنگ ها راه کاری از حقوق

فارسی

رابطه ی با قوانین زناشویی تجاوز در ازدواجهای مشروع، مورد دیگر در قانون مدنی که شاید ارتباط مستقیم تری با تجاوز زناشویی داشته باشد قانون تمکین می باشد، که عملاً زنان را وادار به پذیرش هر نوع رفتار جنسی می کند. بدین ترتیب زن نظارت بر روابط جنسی، چگونگی برقراری روابط و زمان آن را به شوهر خود داده و نظارت بر جسم خود را از دست میدهد. از طرفی قانون گذار نه تنها برای زن در مورد امتناع از وظایف زناشویی حقی قائل نشده است بلکه او را ملزم به انجام این وظایف هم می کند. از آن جمله که زن نمی تواند از همبستر شدن با شوهر امتناع ورزد و آمیزش جنسی در هر زمان جزء حقوق شوهر است. از نظر قضات نه تنها همخوابگی اجباری یا تمکین از شوهر تکلیف شرعی و قانونی زن محسوب می شود بلکه برخی از قضات به این باورند که هم آغوشی انحرافی با همسری که به شوهر حلال است منع شرعی ندارد. زن مانند باغی باصفایی است که دو در دارد شوهر از هر در که بخواهد می تواند وارد شود و منعی ندارد. بنابراین کام جویی جنسی که مقتضای عقد نکاح است در این شکل اجباری و یک طرفه که قانون به آن توجه نشان داده است در عمل برای زن منفی است و او چنان چه در زندگی شوهر ناصالحی داشته باشد حتی در بستر زناشویی مورد ظلم و تجاوز قرار گیرد به حقوق انسانی او تجاوز می شود. هرگز یک زن ایرانی نمی تواند به دادگاه مراجعه کرده و علیه شوهر خود به اتهام اینکه او را وادار به هم آغوشی اجباری کرده است طرح شکایت کند. بنابراین زن ایرانی به موجب قانون باید همواره برای تامین تمایلات و نیازهای جنسی شوهرش در دسترس بوده و آماده باشد.

ادامه ی مقاله در شماره های دیگر

همسران در ازدواج برای آمیزش جنسی داشته اند. این موضوع در حقوق مشترک که در آمریکای شمالی و کشورهای همسایه بریتانیا جایی که راهکار تجاوز در بستر زناشویی غیر ممکن به نظر می رسید، اعتبار قانونی پیدا کرد. این موضوع در واضح ترین حالت ممکن توسط سرمتیول هیل در رساله های حقوقی که در تاریخچه ی دادخواست های تاج کرون شرح داده است. او نوشته که یک تجاوز جنسی نمی تواند تشخیص داده شود تا زمانی که همسر (زن) خودش را به صورتی به شوهرش تسلیم کرده که نمی تواند خودش را جمع کرده و عقب بکشد. موضوع تجاوز زناشویی اولین بار در سال ۱۹۷۵ پس از شکایت خانم گرتارایدات از همسرش بخاطر عملی که آن را تجاوز در بستر زناشویی می نامید مطرح شد. پیش از آن مسیحیان طبق تعالیم سنت پل پذیرفته بودند که زن باید خود را به شوهر عرضه کند و در برابر تقاضای جنسی او مقاومتی نشان ندهد و آموزه ی لرد ماتیو هال در قرن ۱۷، باور داشتند که شوهر نمی تواند بخاطر وارد کردن همسر قانونی خود به برقراری رابطه جنسی مقصر شناخته شود زیرا زن و مرد با عقد رسمی زناشویی بر این امر یعنی مقاربت جنسی توافق کرده اند. در همان سال ایالات داکوتای در آمریکا اولین قانون علیه تجاوز زناشویی را تصویب کرد. در دسامبر ۱۹۹۲ کمیسیون حقوق بشر آنرا به حساب آورد. در ۱۹۹۷ Unicef گزارش داد که ۱۷ کشور این قانون را پذیرفته اند. در سال ۲۰۰۳ UINIFM اعلام کرد ۵۰ کشور جرم بودن این عمل را پذیرفته اند. سر انجام در سال ۲۰۰۶ دبیر کل سازمان ملل متحد خبر داد که تجاوز زناشویی در ۱۰۴ کشور جهان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرد. در ادامه ی موضوع حقوقی در

موژگان کاووسی دواى ۲۳ پوژ کوئایى به مانگرته‌کهى خوئ هینا

دواى ۲۳ پوژ مانگرته له خواردن، موژگان کاووسی کوئایى به مانگرته‌کهى خوئ هینا. موژگان کاووسی به‌ندکراوى سیاسى خه‌لکى که‌لارده‌شت دواى ۲۳ پوژ مانگرته له خواردن له سهر داواى بنه‌ماله‌کهى و راسپاردهى پزیشکه‌کانى نه‌خوشخانه‌ى تالقانى تاران، کوئایى به مانگرته‌کهى خوئ هیناوه. موژگان کاووسی له‌گه‌ل شازده‌هه‌مین پوژى مانگرته له خوارده‌نه‌کهى، به هئوى تیکچوونى بارى تهندروستى و به مه‌به‌ستى نه‌نجامى نه‌شته‌رگه‌رى، بۆ نه‌خوشخانه‌ى تالقانى تاران گوازاریه‌وه که ئه‌و نه‌شته‌رگه‌رییه بۆ پوژى سیشمه‌هه‌ ۸ په‌زبه‌ر دواخراوه. ئه‌و توێژه‌ره کورده نه‌خوشى ئەندامانى کوه‌ره‌سى هه‌یه و به‌رپرسانى به‌ندیخانه ئیزنیان نه‌ده‌دا که له نه‌خوشخانه‌کانى دهره‌وه‌ى به‌ندیخانه نه‌شته‌رگه‌رى بۆ بکریت. موژگان کاووسی پوژى سى شه‌مه‌هه ۱ خه‌رمانانى ۲۷۲۰ (۱ سیتتامبرى ۲۰۲۰)، به نیشانه‌ى ناره‌زایه‌تى دهره‌بیرن به پینه‌دانى مافى مره‌خه‌سى و هه‌روه‌ها هه‌لاواردن په‌گه‌زى بۆ په‌یوه‌ندى به‌ندکراوه‌کان له‌گه‌ل بنه‌ماله‌کانیان مانى له خواردن گرتووه. وهک باس ده‌کریت به‌ندکراوه‌ پیاوه‌کان زیاتر ده‌توانن په‌یوه‌ندى به بنه‌ماله‌کانیان‌ه‌وه بکه‌ن.

کچه شاخه‌وانى بوکانى دواى مه‌رگى له‌سهر داواى خوئ ئه‌ندامانى له‌شى ده‌به‌خشریت

کچه شاخه‌وان و به‌رده‌وانى بوکانى به هئوى کاره‌ساتى هاتووچۆ تووشى جه‌له‌تى مېشک بوو و بېياره ئەندامه‌کانى له‌شى پېشکه‌ش بکرى به‌وه که‌سانه‌ى پېوېستیان هه‌یه. پوژى سیشمه‌هه ۱۱ خه‌رمانان (۱ ئاگۆست)، به‌یان عه‌تارى، کچه شاخه‌وان و به‌رده‌وانى خه‌لکى شارى بوکانى پوژه‌لاتى کوردستان، پاش یه‌ک حه‌فته ملامانى و مانه‌وه له نه‌خوشخانه، که به‌هئوى رووداوى هاتووچوووه تووشى مه‌رگى مېشکى ببوو، گیانى له ده‌ست دا. ئه‌و کچه وه‌رزشوانه که کارناسى زینده‌وه‌رناسى هه‌یه و ماوه‌ى ۱۳ ساڵه وه‌رزشى شاخه‌وانى ده‌کات، سیشمه‌هه‌ى حه‌فته‌ى رابردوو له‌کاتى لیوخورینى بايسیکل تووشى رووداوى هاتووچۆ ببوو و چووبوووه کوماوه. به‌یان عه‌تارى که ئەندامى گروپى شاخه‌وانى “هه‌ورازى” بوکان بوو، هه‌موو شاخه به‌رزه‌کانى کوردستان و ئیزانى بېبوو و سه‌رکه‌وتبوو به سهر چىای “دوکچیش” له گورجیستان که دووه‌م به‌رزترین چىای ئه‌وروپا به ئه‌ژمار دیت. جىگای ئاماژه‌یه که به‌یان عه‌تارى به خواستى خوئ و ئیزنى بنه‌ماله‌ى دواى مه‌رگى ئەندامه‌کانى ده‌به‌خشریت به ئه‌و که‌سانه‌ى که پېوېستیان پى هه‌یه و هه‌ر بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ش په‌وانه‌ى نه‌خوشخانه‌ى ئورمیه کراوه.

سه‌ردانى رېکخراوى WRO بۆ یه‌کيه‌تیی ژنانی دیموکراتی کوردستان

رېکخراوى WRO به‌مه‌به‌ستى کارى هاوبه‌ش بۆ خولى په‌روه‌رده سه‌ردانى یه‌کيه‌تیی ژنانى کرد. له و دانیشته‌دا که له‌گه‌ل سکرته‌یر و ده‌سته‌ى به‌رپوه‌به‌رى رېکخراوى یه‌کيه‌تیی ژنانى کوردستان به‌رپوه‌چوو بېيار له‌سهر دانانى دهوره‌یه‌کى په‌روه‌رده‌یى بۆ ئەندامانى ئه‌و رېکخراوه‌یه درا که له پوژانى دواى ئه‌و کوپوونه‌وه‌یه ئه‌و بېياره بېوه‌چوو.

ههوانهکان

(سارا بهرزگەر بۆماوهی یهک خولهک له زیندانهوه پپوهندی به بنه ماله یهوه کردوه)

سارا بهرزگەر لیسانسهی زمانی ئینگلیزی خه لکی کرماشان پوژی ۲۲ خه زمانان سالی ۹۹ی هه تاوی (۱۲ سپتامبر ۲۰۲۰) دوو ههوتوو پیش به تومهتی هاوکاری له گه ل یه کیک له حیزبه کوردیه کانی دژبه ری کۆماری ئیسلامی، له لایهن هیژه ئیتلاعاتیه کانه وه ده سه سه رکرا و دوای دوو ههوتوو به دانانی باره مته ئازاد بوو.

دهر برینی ناره زایه تیه کانی مانگی په زبه ری ۱۳۹۸ ئه عزم شیر ئه فکه ن به مه بهستی ته مبی کردن به ند کرا

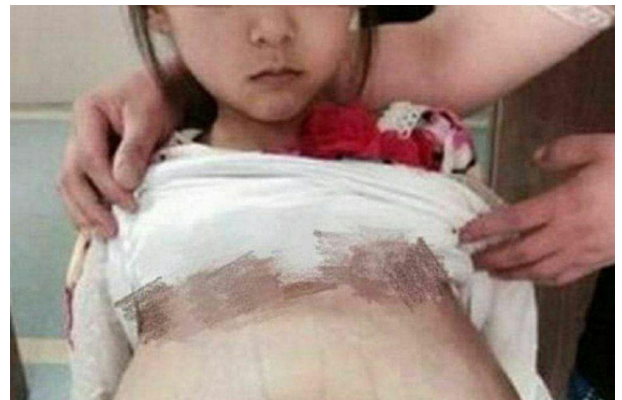
۱۹ی خه زمانانی ۱۳۹۹ دادگای شوړش به بلاو کردنه ی دادنامه ی ئه عزم شیر ئه فکه ن له گیراوانی نارازی په زبه ری ۱۳۹۸ که له لایهن دادگای شوړش به تومه تی شیواندن کۆمه لگه و هاندانی خه لک بو تیکدانی ئه منیه تی ولات و چالاکی ته بلیغی به دژی نیزام گیرابوو له سه ر یه ک ۶سال و ۶مانگی به مه بهستی ته مبی کردن به ندی به سه ردا سه پا.

پشتیوانی ژان له نه سرین ستووده

(نه سرین ستووده چالاکی مافی مرؤف پاریزه ری دادگا و زیندان به ندکراو له زیدانی ئیوین که به دهستی ریژی می کۆماری ئیسلامی بو ماوه ی ۳۸ سال زیندانی و ۱۴۸ زه ربه قامچی مه حکوم کره بوو و ۲۱ی جو زه ردانی ۱۳۹۹ مانی له خواردن گرتوو. ئیمه ئه ندامانی دهسته ی کاری ژان و به رابه ری په گه زی شو رای مودیریه ت له گه ل ئه وه ی نیگه رانی خو مان له بار و دوخی سلامه تی نه سرین ستووده ده رده برین بو سلامه تی ئه و داوا ده که یین پشتیوانی له ویسته کانی بکردری و داوای ئازادی بی مه رجی ئه و به ندیه کانی دیکه ده که یین.

(دوو گیان بوونی کچیکی ۱۴ سالن بو ئه وه ی منداله که ی بفروشی.)

له مه شه د زوری فهر و دهسته نگی بو ته هو کاری ئه وه ی که کچیکی ۱۴ساله ی زبل گه ر ناچار به وه بی دوو گیان بی که دوای هینانه دونیای له بهر بزوری ژان منداله که به ۲۰یان ۳۰ میلیون بفروشی.

سه‌رکه‌وتنی کچیکی کورد له کیه‌رکیه نیونه‌ته‌وه‌یه‌کاندا

فر « دانش آموز ابتدایی اهل پاوه در مسابقه بین المللی ریاضی UCMAS که با حضور بیش از ۳ هزار دانش آموز از ۴۳ کشور جهان در کشور مالزی برگزار شد، توانست مقام اول این مسابقات را کسب کند

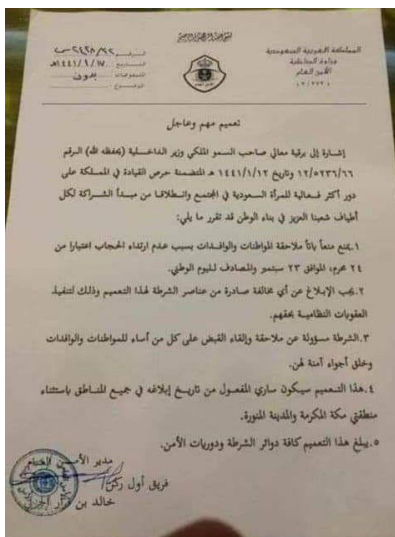

کچیکی خه‌لکی پاوه له کیه‌رکیه بیرکاری له نیوان ۴۳ ولاتدا پله‌ی یه‌که‌می به‌ده‌سته‌تینا. کیانا عه‌بدو‌لا‌هی کچیکی قوتابی سه‌ره‌تایی و خه‌لکی شاری پاوه له پاریزگای کرماشان له کیه‌رکیه نیونه‌ته‌وه‌یه‌کاندا له ولاتی مالیزی و له نیوان ۴۳ ولات و زیاتر له ۳۰۰۰ قوتابی پله‌ی یه‌که‌می به‌ده‌سته‌تینا و خه‌لاتی باشترین بیرکاری قوتابی سالی پینه‌خشرنا. شایانی باسه که چند رۆژ پیشتیش ۳ کچی خه‌لکی کرماشان و ورمی له کیه‌رکیه وینه کیشی له ولاتی بولغارستاندا پله‌ی یه‌که‌میان به‌ده‌سته‌تینابوو. جیگای ئاماژیه که سه‌ره‌رای بی ئیمکاناتی و که‌ره‌سته‌ی ستاندارد و شوینی خویندنی گونجاو و هه‌لاوردنی ره‌گه‌زی و مه‌زه‌بی و نه‌ته‌وه‌یی، گه‌لی کورد له لایهن کوماری ئیسلامی ئیرانه‌وه قوتابیان و خویندکارانی کورد به‌رده‌وام له کیه‌رکیه جیهانیه‌کاندا سه‌رکه‌وتنی به‌رچاویان به‌ده‌سته‌تیناوه.

سه‌رکه‌وتنی مندالانی وینه‌کیشی کرماشان و ورمی له کیه‌رکیه جیهانیه‌کاندا

سی مندالی وینه کیشی خه‌لکی کرماشان و ورمی له کیه‌رکیه نیونه‌ته‌وه‌یه‌کاندا له بولغارستان دیپلومی شانازیان برده‌وه. به پیتی هه‌والی هه‌والده‌ریه‌کانی پاریزگای کرماشان له کیه‌رکیه‌کانی وینه‌کیشی تایه‌ت به مندالان که به به‌شداری ۳۵ ولات و ۴۳۲۸ وینه له ولاتی بولغارستان به‌پیره‌چوو دوو مندالی کرماشانی به ناوی "میرسانا به‌یگ زاده" ۸ سالان و فاته‌مه‌ه‌لیزاده" ۵ سالان و هه‌روه‌ها مندالیکی خه‌لکی ورمی به ناوی ئه‌سرا سادقی ۱۰ سالان دیپلومی شانازی ئه‌وه کیه‌رکیه‌یان برده‌وه. شایانی باسه که سه‌ره‌رای هه‌موو جو‌ره هه‌لاوادن و بی ئیمکاناتیه‌ک که کوماری ئیسلامی ئیران به‌سه‌ر کوردستانیدا هیناوه مندالان و لاوانی کود به‌رده‌وام سه‌رکه‌وتنی گه‌وره‌ی جیهانی و ناوچه‌یی به‌رز بو خویان و بو کوردستان تۆمار ده‌که‌ن.

حیجاب له عه‌ره‌بستان بوته دڤخواز و زۆره‌ملی نه‌ماوه و یاسا پروبه‌رووی ئه‌وه که‌سانه‌ی که دژی بی‌حیجابی ن، ده‌بیته‌وه.

ئاگر تيبهردانى ژنيك له لايهن هاوژينه كه يه وه

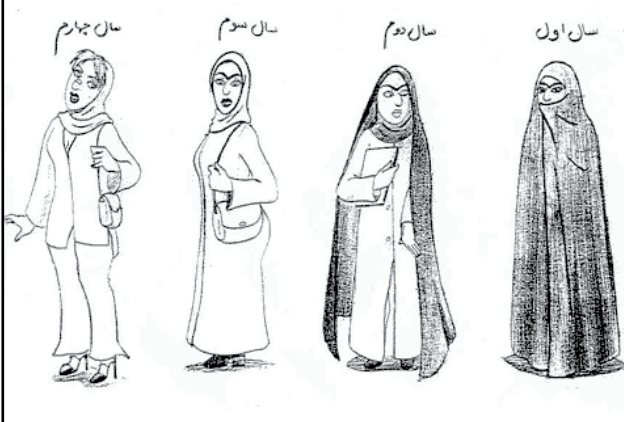
ژنيكي گه نجى خهلكى ورمى به هوى قولى برينهكانى كه ههوتووى رابردوو له لايهن هاوژينه كه يه وه ئاگر له جهستهى بهردرابوو گيانى له دهست دا. ۲۹ى خه زمانانى ۲۷۲۰ (۱۹ى سېپتامبرى ۲۰۲۰)، ژنيكي گه نج خهلكى ورمى به ناوى "مريم ئه تمانى" به هوى ئه وهى برينيكي قولى به هوى سووتاندنى جهستهى به دهستهى هاوژينه كه يه وه بهر كه وتبوو له يه كيك له ناوهنده پزيشكيهكانى شارى ورمى گيانى له دهست دا. مريم ئه تمانى كه داىكى دوو منداله ههوتووى رابردوو له لايهن هاوژينه كه يه وه ئاگرى له جهستهى بهردرابوو (وهك باس دهكرى هوكارى ئه وه كاره كيشهى بنه ماله يى بووه) و له ئاكامدا جهستهى ۹۰٪ سووتابوو. هاوژينه كه يه وهى دواى ئه وهى ئه وه به لايه يى به سه ر ژنه كه يه هيناوه هه له اتوووه و تا ئيستاش نه دوزراوته وه.

ناجیگیربوونی دوخی ته ندروستی دوو زیندانی سیاسی

دوخی ته ندروستی "نه سرین ستووده و " مريم ئیبراهیم وهند" ، دوو زیندانی سیاسی له زیندانهكانی ریژیمی ئیران ناجیگیره. رهزا خه ندان" هاوسه ری نه سرین ستووده" رۆژی شه ممه ۲۹ى خه زمانان، له لاپه ره ی شه خسی خوی له تویتیردا نووسی: كه هاوسه ره كه ی به هوی كیشه ی دل، دابه زینی فشارخوین و تهنگه نه فه سی راگوزرا بۆ به شی چاودیری تاییه ت "سی سی یوو" نه خو شخانه و باری ته ندروستی له مه ترسی دایه. نه سرین ستووده" زیندانی سیاسی زیاتر له یهك مانگه به مه بهستی ده برینی ناره زایه تی به دوخی زیندانی سیاسی و پیرانه گیشتیان له لایهن بهرپرسانی به ندیخانه مانی له خواردن گرتوووه و هه ر به وه هوی شه وه دوخی ته ندروستی ناوبراو له مه ترسی دایه. شایانی باسه كه نه سرین ستووده سالی ۹۷ى هه تاوی له ماله كه ی خوی ده سه سه ر و له دوو پهروه نده ی جیاوازدا به سه رجه م به ۲۸ سال به ندران و لیدانی ۱۴۸ زه ربه قامچی هوكم دراوه. له لایه كی دیکه وه "مريم ئیبراهیم وهند" نووسه ر و ده ره یته ری سینه ما كه له سالی ۹۷ى هه تاوییه وه له زیندانی ئیقین ده سه به ر و چاره نووسی ناپروونه ئیواره ی هه ینى ۲۸ى خه زمانان له هه مبه ر ناروونی چاره نووسی و ولام نه دانه وه ی بهرپرسانی زیندان و پیرانه گیشتن به پهروه نده كه ی به خواردنی هه ب هه ولی خو كۆژیى دا و بۆ نه خو شخانه گوازاریه وه. جیی وه بیره یته وه یه كه ناوبراو رۆژی ۲ى خه زمانان له نامه كه دا بۆ عه لی خامنه یی ریبه ری كۆماری ئیسلامی باسی له ناروونی چاره نووسی و دوخی ناله باری زیندان و پیرانه گیشتن به پهروه نده كه ی كرده بوو و گوته بووی ئه كه ر ولام نه دهنه وه كۆتایی به ژیانم ده هیتیم .

نیوهی دووهه می سال و کرانه وهی زانکۆکان و هه موو سالیك گۆرانکاری له بیر و هزی خویندکاره کاندایک دی

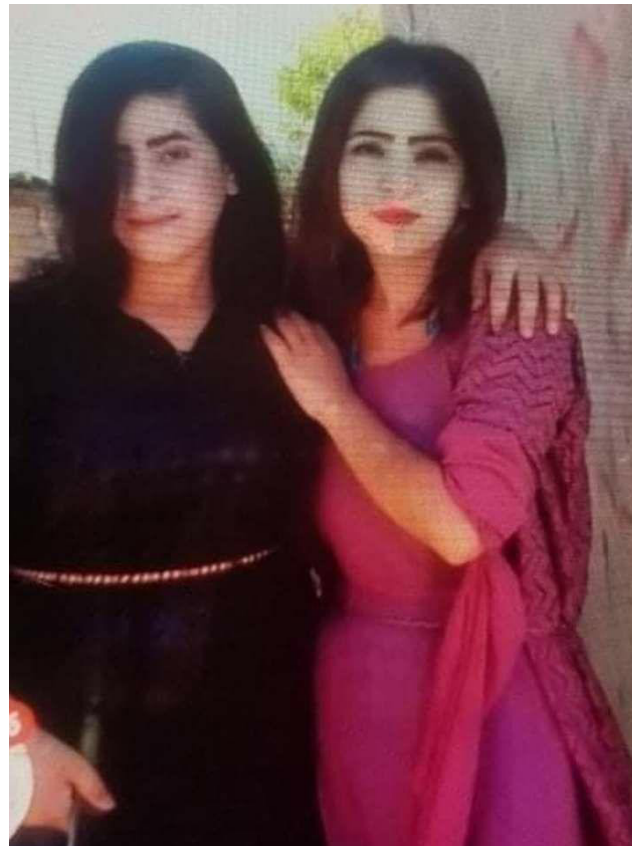

مانگرتن له خواردنی سه‌کینه په‌روانه به‌ندی سیاسی کورد له زیندانی ئیوین

سه‌کینه په‌روانه به‌ندی سیاسی کورد له پینچ پوژ له‌وه
 پیشه‌وه له زیندانی ئیوینی تاران مانی له خواردن گرتووه.
 سه‌کینه په‌روانه له پوژئی شه‌مه ۵ی خه‌رمانانی ۹۹ (۵ی
 سیتتامبیری ۲۰۲۰) بۆ هاوده‌ردی له‌گه‌ل بنه‌ماله‌ی "ئه‌بروو
 تیمتیک" پارێزه‌ری کوردی خه‌لکی کوردستانی باکوور که
 له‌برواری ۱۱ی خه‌رمانانی دواى ۲۳۸ پوژ مانگرتن له‌ خواردن
 گیانی له‌ده‌ست دا ده‌ستی به‌ مانگرتن له‌ خواردن کرد.
 سه‌کینه په‌روانه ته‌مه‌نی ۳۰ساله‌ و پوژئی هه‌ینی ۱۸ی
 ریبه‌ندانی ۹۸ له‌ لایان ئیداره‌ی ئیتلاعاتی پارێزگای سنه
 ده‌سته‌سه‌ر کراوه و نارده‌راوته به‌ندی ۲۰۹ی زیندانی ئیوینی
 تاران و پوژئی یه‌کشه‌مه‌مه ۲۸ی گولانی ۹۹ له‌لایه‌ن شو‌عه‌ی
 ۲۶ی دادگای شو‌رشی تاران ه‌سال به‌ندی به‌سه‌ردا سه‌پا
 و له‌ ئەندام بوون له‌ ده‌سته و کۆری سیاسی مهنع کرا.
 ئەو ماوه‌یه‌ک له‌وه پیش له‌ زیندانی قه‌رچه‌کی وه‌رامینه‌وه
 به‌ هۆی مانگرتن له‌ خواردن به‌پێی زیندانی ئیوین کاراوه.

کوشتن و هه‌شاردانی دوو خوشک به ده‌ستی باوکیان

دیسان کوشتن به‌ بیانووی پاراستنی ناموس.
 له‌ کوردستان پوژ نیه‌ ئەو هه‌والانه‌ له‌ کاناله
 راگه‌یاندنه‌کان و دونیای مه‌جازی به‌ر چاو
 نه‌که‌هوی کوشتن له‌ ژیر ناوی (پاراستنی ناموس)
 به‌داخه‌وه هه‌چ یاسایه‌کیش بۆ به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی
 ئەو کاره‌ستانه‌ نیه‌، ئەگه‌ریش هه‌بی زۆر که‌مه‌رنگه‌.
 ئەم جار له‌ قه‌زای چه‌مچمال سه‌ر به‌ پارێزگای
 سلێمانی دو کچی ته‌مه‌ن ۱۷ و ۱۹ سال به‌نیوه‌کانی
 ئاواره‌و هه‌یلین له‌لایه‌ن باوکیان‌وه بوونه‌ قوربانی
 کلتوور و داب و نه‌ریتی سه‌قه‌تی کۆمه‌لگه‌ی کورده‌واری،
 دوینی ته‌رمه‌کانیان له‌ناو قه‌بری‌ک دا دۆزرایه‌وه.
 پۆلیسی سلێمانی رایگه‌یانده‌وه که‌ گولله
 له‌سه‌ریان دراوه‌وسه‌ریان به‌ته‌واوی شیواوه
 به‌جۆری‌ک که‌ ته‌رمه‌کانیان نه‌ناسراوه‌ته‌وه.

چالاکا

قەلاکانی قەلائی باوەر هەر لەسەرین

کاتیکی باس لە بیرەوهریهکانی رابردووت دەکەیت
مرۆڤ وادەزانێ باس لە جیهانیکی دیکەتە تۆ و زۆر
لە خەزم و خۆشەویستانت رێبازی دیموکراتان لە کاتی
کۆمارهوه کردووتە رێگا و رێبازی ژیانتان و زۆریشتان
خوین پێشکەش ئەو رێبازە کردووه و 17ی خەرمانانیش
دوو کەس کە ئەوینداری یەکدی و ئەو رێبازە بوون
بوونە بەرەبازی رێبازی شەهیدان. شەهید محەممەد
حەسەنپوور دەیان رازی لە د. قاسملووه وه هەتا
خەرمانان لە سینگییدا حەشار دا و شەهید نەسرین حەداد
کە مامۆستای دەیان و سەدان پێشمەرگەیی دیموکرات
بوون هەردووکیان لە نزیکتەری خۆشەویستانی تۆ بوون.

عیسمەت حەسەن پووری نازیز گۆلستانیک گۆل
پێشکەش بە وهفا و خۆراگریت

یەکیهتی ژنانی دیموکراتی کوردستان

چیا دەبێ لە تۆ و لەوانەیی وهک تۆن فیزی خۆراگری و
هیز و توانایی بێ تۆ کە جارێک بە شەهیدبوونی باوکت
پشتت چەما بەلام هیز و ئیرادەت لە هاوسەرەکتەت وەرگرت
و ئیستاش بە زامی لە بران نەهاتووێ خۆشەویستەکتەت
ئازاری هەتاهەتایی بە ناخت گەپشت بەلام ئەو
راوەستاوی و ئیرادەییی کە لە باوک و هاوسەری
خۆشەویستت بۆت بە میرات ماوەتەوه بۆتە
چۆل بۆ چاوی هەرچی نەیارێ خۆشەویستییە.

سۆرەیا پەیرهوانی خۆشەویست هەرچی گۆلی جیهانە
بۆ تۆ و بۆ ئیرادەت

یەکیهتی ژنانی دیموکراتی کوردستان

تۆی کچە شەهید ئەورۆ بووی بە دایکی رۆلەیی شەهید
دایکی کچی شەهید تۆ گەرەبوون لە باوکتەوه فیز بووی
میهرهبانی و ئیرادە و لەسەر پێ راوەستان لە دایکتەوه فیز
بووی تۆ زانای وهک باوکت و بەباوەر وهک خۆشەویستەکتەت.

کەژال عەزیزی خۆشەویست گۆلستانیک پێشکەش بە
رێز و وهفات بێ کچە شەهید و ژنی شەهید

یەکیهتی ژنانی دیموکراتی کوردستان

چالاکا

قه لاکانی قه لای باوهر هر له سه ریڼ

تو هره زامی جهسته نه بوو زامی له دست دانی میهره بانترین و به پزترین مروقی جیهان له ناخه وه سووتاندووتی و ویرانی کردوی زامی شهید بوون و بریندار بوونی خو شه ویست و برا و خوشکانت و هم زامدار بوونی کتیه کانی کتبخانه کهت دلی بریندار کردی به لام له سه ری پی پاره ستانت بوو به درووی که بق دلی نه وانهی دژی میهره بانی و زانایین. خه دیجه پورمه ندی میهره بان و دلسوز چه پکیک گول نا گولستانیک پیشکش به ئیرادهت بی

یه کیه تی ژنانی دیموکراتی کوردستان

زور جار مروق بییر له وه ده کاته وه که چون کاتیک له نیوان دوو خو شه ویست یه کیان کوچ ده کا ئه وی دیکه ده وام دهینی تو و هاوسه ری نازیزت نمونه یه که له ئه وینداری راسته قینه ن دنیا به خونچه حوسین پووری خو شه ویست مام شیرکو هه تاهه تایه له دلی تو و هه موو هاوسه نگرانی دا ماوه ته وه و زیندووه و هه ر ئه وه شه که هیز و ئیرادهت پی ده به خشی بق ژیان.

جیهانیک گول پیشکش به خورگریت

یه کیه تی ژنانی دیموکراتی کوردستان

نازانین ژانی له شی زامداری قورستر بوو یان روحی برینداری نازانین شه و بو جوان و نهرم و نیان به کام وشه و به کام رهسته سیاسی خورگری و له سه ری پی بوونت بکه یین. شه و بو وه نه وشه ی خو شه ویست تو نمونه ی ژنیکی به هیزی چون نه وه ک زامی جهسته ی ناسکت له ۱۷ی خهرمانان زامدار بوو به لکوو روحیشت نازاری دی و خو شه ویستترین که ست بوو به گولاله سورهی ۱۷ی خهرمانان. هه موو گولانی جیهان پیشکش به خورگریت.

یه کیه تی ژنانی دیموکراتی کوردستان

هیشتا زامی له ده ستدانی برای شه هیدی ساریژ نه بوو هیشتا دلی برینداری له ده ستدانی خو شه ویستی بوو که زامی قه لا زامداری کرد. گولاله محمه مده زاده ی خو شه ویست تو پیش زامی ۱۷ی خهرمانانیش له تیله کووه هه تا کویه ی مه کووی شیران زامت هه لگرتووه بویه ده لپین کورنوش بق خورگریت.

یه کیه تی ژنانی دیموکراتی کوردستان

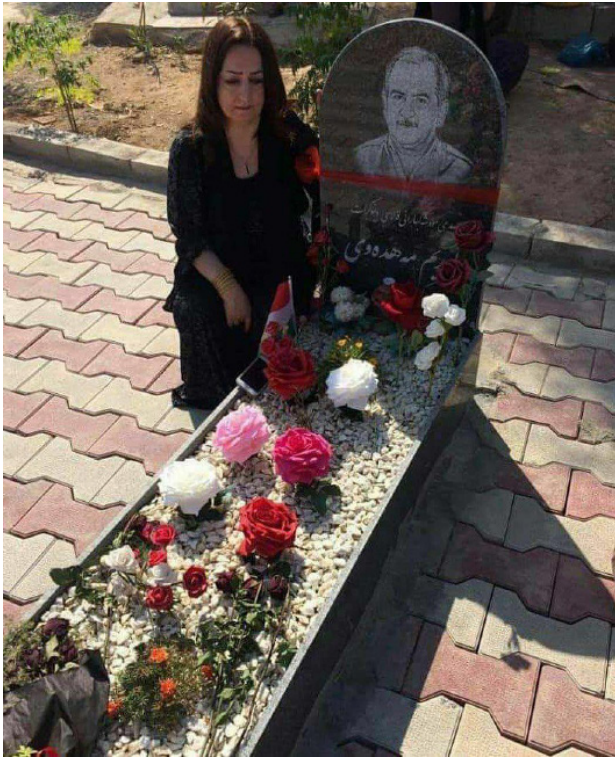
قه لاکانی قه لای باوهر هر له سه ریڼ

تو بووکی غه ریڼی ولاتی غه ریڼستان بووی
که نازت لی شتیوا به لام به هیمت و باوهرت
بووی به نه شتهر بو هرچی نه یاری کورده.

نه زیره مه هدوی نازیز سپاس بو له سه ریڼ مانوهت و
سپاس بو بوونت.

گولزاریکت گول پیشککش بی بو خوراگریت.

یه کیه تی ژیانی دیموکراتی کوردستان

هه زاران گول پیشککش به وفا و خوشه ویستیت کاک
«مه نسوور خوسره وی» نازیز هاوسه ری شه هیدی سه رکده
سوه یلا قادری

بنه ماله یه ک پر له خوراگری و هیز بنه ماله ی پیروتی
نهرم و نیانی و هیز و مانای ژیان له باوکیان فیر بوون
و کوپ و کچی پر له بیر و باوهر و هاوسه ری وه فادار .

بنه ماله ی شه هید رهحمان پیروتی ئیوه میرانگری
خوراگری و راوه ستاوین. گولستانیک گول بو خوراگری
و وه فاتان

یه کیه تی ژیانی دیموکراتی کوردستان

هر له زیریاری مه ریوانه وه تا ده شته که ی
کویه هاوپی و هاوژینی پیشمه رگه بووی.

سالیانیک له غه ریڼی کاتیک هاوسه ره کهت به رده وام له
ناوچه بوو، بووی به دایک و باوک بو منداله کانت هه موویان
سه رکه وتوو بوون و بوونه شانازی بو گه له که یان.

فه ریده شاوه یسی "خوشه ویست گولیک نا هه موو
گولانی جیهانت پیشککش به وه فا و خوراگریت

یه کیه تی ژیانی دیموکراتی کوردستان

کۆبوونه‌وه‌ی سکرته‌ر و جیگری سکرته‌ری حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌گه‌ل به‌رپرسیانی ریکخراوه دیموکراتیکه‌کانی حیزب

کوردستان، بۆچوون و تییبه‌کانی خۆیان باس کرد و ویرای سپاس له حیزب بۆ هاوکاری و پشتوانی ماددی و مه‌عنه‌وی، پێداگرییان کرد له‌مه‌وه‌به‌دواش دلگرم به‌ هاوکاریی حیزب و پشتوانی جه‌ماوهر و ئەندامانی ریکخراوه‌کانیان، له‌پیتاو ئه‌رك و به‌رپرسیایه‌تییه‌کانیاندا، تیده‌کۆشن. پاشان کاک خالد عه‌زیزی ویرای ده‌ربیرینی خۆشحالی بۆ به‌شداری له‌م کۆبوونه‌وه‌یه‌دا، کاروباری ریکخراوه‌کانی گرینگ و به‌رز نرخاند و هیوای به‌رده‌وامی و سه‌رکه‌وتنی بۆ خواستن. دوا‌ی قسه‌کانی کاک خالد عه‌زیزی، کاک مسته‌فا مه‌لولوودی، به‌ وردی هاته‌ سه‌ر ئه‌و خاله‌ و تی‌بیینی و داوکارییه‌نی له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ل کاروباری ریکخراوه‌کان هاته‌ ئارا. به‌ریزیان ویرای روونکردنه‌وه‌ و چه‌ندین پێنۆینی پێویست، ئاماژه‌ی به‌وه‌ کرد که له‌ دۆخی کۆرۆناییشدا، ئه‌وه‌نده‌ی بکری، ریکخراوه‌کان کار و چالاکییه‌کانی خۆیان درێژه‌ بدن. کاک مسته‌فا مه‌لولوودی پێداگری کرده‌وه‌ که هه‌روه‌ک رابردوو حیزب پشتوانی ریکخراوه‌ دیموکراتیه‌کانه‌ و گرینگیدان به‌ پرسه‌کانی ریکخراوه‌ دیموکراتیکه‌کان به‌ ئه‌رکی خۆی ده‌زانی و به‌ چاویکی پرپایه‌خه‌وه‌ ده‌روانپته‌ ئه‌و ریکخراوانه‌ و ئه‌رك و به‌رپرسیاریتیان. به‌م شیوه‌ و، به‌ کۆبه‌ندییه‌کی کۆبوونه‌وه‌که‌ له‌لایه‌ن کاک مسته‌فا مه‌لولوودییه‌وه‌، کۆبوونه‌وه‌که‌ کۆتایی هات.

سه‌ره‌له‌به‌یانی رۆژی دووشه‌مه‌، ١٠ی خه‌رمانان، کاک خالد عه‌زیزی، سکرته‌ری گشتی حیزب و کاک مسته‌فا مه‌لولوودی جیگری سکرته‌ر، له‌گه‌ل به‌رپرسیانی ریکخراوه‌ دیموکراتیکه‌کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان کۆبوونه‌وه‌. له‌م کۆبوونه‌وه‌یه‌دا دوا‌ی کردنه‌وه‌ی باسه‌که‌ له‌لایه‌ن کاک مسته‌فا مه‌لولوودییه‌وه‌، هه‌سه‌ن شیخانی ریکخه‌ری کاروباری ریکخراوه‌ دیموکراتیکه‌کان، راپۆرتیکی له‌ کارو چالاکییه‌کانی ریکخراوه‌کان و هاوکاری کردنیان له‌م پێناوه‌دا پیشکesh کرد. له‌م راپۆرتیه‌دا ویرای ئاماژه‌ به‌ خاله‌ به‌هێزه‌کانی کار و چالاکیی ریکخراوه‌کان، تی‌بیینییه‌کانی خۆی له‌م باره‌وه‌ هینایه‌ زمان و، هیوای خواست به‌ هاوکاری به‌کتر و به‌ پشتوانی حیزب، چالاکییه‌کانیان چرتر بکه‌نه‌وه‌. دواتر هه‌ر یه‌ک له‌ سکرته‌ره‌کانی یه‌کیه‌تییه‌کانی لاوان و ژنان و خۆبندکاران و، به‌رپرسی ناوه‌نده‌ی مافی مرۆف و به‌رپرسی ئه‌نجومنه‌ی زیندانییه‌ سیاسیه‌کانی رۆژه‌لاتی

سه‌ردانی نوێنه‌ری ریکخراوه‌ی مافی مرۆف له عێراق بۆ یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان

پاش نیوه‌رۆی رۆژی دووشه‌مه‌ ٣١ی خه‌رمانان نوێنه‌ری ریکخراوی مافی مرۆف له‌ عێراق عه‌ویزه‌ خدر سه‌ردانی بنکه‌ی ریکخراوه‌ی یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان کرد و له‌و دانیشته‌دا باس له‌ موشه‌کبارانی قه‌لای دیموکرات له‌ لایه‌ن کوماری ئیسلامی ئێران‌ه‌وه‌ کرا وه‌ هه‌ر له‌و په‌یوه‌ندییه‌دا کۆمه‌لیک وینه‌ و دیکۆمینتی ژن و منداڵه‌ برینداره‌کان له‌ قه‌لای دیموکرات له‌ لایه‌ن موشه‌کباران راده‌ستی ریکخراوه‌ی مافی مرۆف کرا.

ویبناریک سہارہ ت بہ کارہساتہ کانی ۱۷ و ۲۶ خہرمانان

کوماری ئیسلامی لہ پیشیل کردنی مافی مرؤف بہ تاییہ ت مافی سرووشتی تاکی کومہ لگہ و کاری بہ کومہ لی تاکہ کان، کہ ئہ وانہ لہ راستای ئاودہ دانی و پیشکے و تنی ولات لہ شکل و فورمی گرووپہ کانی انتیفاعی و غہیری انتیفاعی بؤ نمونہ سنڈیکاکان و ریکخراوہ مہدہ نیہ کان خویان ناساندوہ ، ہرہوہا سہرہرؤبی و نامہ سئول بوونی حکومہ تیک لہ بہرانبہر یاسای نیودہ ولہ تی و مہنشوری سازمانی نیونہ تہوہ پیدا کہ بہرہوہووی چ ہہزینہ یکہ بؤتہوہ لہ سہر ئہو پیشیلکارایانہی کہ دہیکات. لہ حالیکدا کہ نیزامی کوماری ئیسلامی لہ سازمانی نہتہوہ یہ لگرتوہوہ کان ئہندامہ، یانی وک ولاتانی ئہندام دہیتت موتہعہہید و پابہند بی بہ یاسای سازمانی نہتہوہ یہ کگرتوہوہ کان، جہنابیان پییان وابوو کوماری ئیسلامی بہرپرسیارہ، مہسئولہ لہ بہرانبہر کہرامہ تی انسان، بییر و باوہرہکان، ناسایش و ئہمنیہ تی خہ لک، فہرہنگ و زانست، ئاودہ دانی و رفاهی میلی، بہ تاییہ تی مافی مرؤف، یان بہرہسمیہ ت ناسینی سنورہکان و ئیحترام دانان بہ سہرہوری یاسای ہریمی ولاتانی دراوسی. ہرہوہا ئامازہی بہ نیزامی نامہ شروع و دیکتاتوری ئیسلامیدا کہ لہ دریژیای تہمنی چل سالہیدا ، ہہمیشہ راستہ و خؤ و ناراستہ و خؤ بہ جوریک خولقبتہری نائارامی بووہ و ہولی خراپکارانہی داوہ بؤ مانہوہ و پاراستتی نیزامی بہناو ئیسلامی خؤی و نیشانی داوہ کہ دژی ہہموو بہا دیموکراتیکہ کان و ئہرزشہ ئیسانیہکانہ... ناوبراو وتی کوماری ئیسلامی چہندین سالہ لہ ناوچہکانی خاودرمیانہ مایہی سہرہیشہ و ئازاویہ، دہستتپوہردانی ئوموراتی ولاتانی دراوسی دہکات ئالؤزی بؤ ژبانی ئاسایی خہ لک ناوہتہوہ، ہہتا بؤیکرایی موداخلیلہی بہرنامہ و پلانی موئہسیساتی دراوسیکانی دہکا بؤ پیلانگیری و سہرکہوتن لہ تہرحہکانی شوومی خؤی. شہہین زائدہ محمد پتی وابوو لہ بہرانبہر نافرمانیہکانی ئہم ریژیہ سہرہرؤبیہ ناوہندہکانی موعتہ بہری دنیا بیدہنگ و بی تہفاوہت نہبونہ، ہہرچہند ولامی ئہم ناوہندانہ توند و سہریع نہبووہ یان ئہوہی ئیمہ چاودہروانی دہکین وانہبووہ، پتی وابوو، ئہم ناوہندانہ دہمیکہ نافرمانی ئہم ریژیہ یان بہ بیروپرای گشتی جیہان راگہ یاندوہ، بؤنمونہ لہو پیئاوہدا کوماری ئیسلامی بہرہوہووی سزای گہورہ بؤتہوہ کہ کاردانہوہی لہ سہر چہرخہی ئابووری، سہنعت، پیوہندی دیپلوماتیک، ئیعتباری میلی و زور شتی دیکہش داناوہ بہلام ہہزینہی ہہمووی ئہم نافرمانیانہی کوماری ئیسلامی لہ بہرانبہر یاسای نیونہ تہوہ پیدا خہ لکی بیچارہ و بیدہرہتان دہیداتہوہ. ناوبراو لہ بابہت دژہرانی نیزانی ئیراندا وتی کہ جیا لہ ہیزہ سیاسیہکانی رؤژہلاتی کوردستان، ئوپوزسیونی غہیرہکورد بہربلاون، نہیانتوانی سازماندہی پیویست

لہ ریکہوتی ۶ سپتامبری ۲۰۲۰ ویبناریک بہ بؤنہی سالیادی کارہساتہکانی ۱۷ خہرمانان کہ مووشہکبارانی قہلای دیموکرات و ہرہوہا ۲۶ خہرمانان، ۲۸ تہمین سالیادی تیروری ریہری بلیمہت دکتور سادق شہرہفکہندی (سہعید)، ہومایون ئہردہلان، فہتاح عہدولی ، نووری دیہکوردی لہ برلینی ئالمان لہ لایہن کومیتہی بہریوہبہری یہکیہ تی زبانی دیموکرات لہ دہرہوہی ولات بؤ ہریرزان شہہین زائدہ محمد، حہسہن حاتمی، شوعلہ قادری و شاعیری ہہست ناسک کویستان عومہرزادہ بہریوہ چوو.. کوبونہوہ کہ سہرہتا بہ سرودی نہتہواپہ تی ئہی رہقیب و ساتیک بی دہنگی بؤ ریزگرتن لہ گیانی پاکی شہہیدانی ریگای ئازادی، بہخیرہیتانی بہشدارانی کورہکہی کرد و دریژہی بہ بہرنامہکہی دا. بہریوہبہری کورہکہ بہرین، مہحبوبہ رہیمی دہستی پیکرد... لہبہشی یہکہمی ویبنارہکہدا، شہہین زائدہ محمد - بہرپرسی «یہکیہ تی زبانی دیموکراتی کوردستان» لہ دہرہوہی ولات باسیکہی بہگشتی ئاوردانہوہیک بوو لہ سہر کؤبہندیہک کہ لہ بیروپرای تہلیلگہران و چالاکوانانی مدنی و کؤمہلایہ تی و ئہحزابہ سیاسیہکان یان ئہو سہرچاوانہی کہ زورتر لہ مہوزوعاتی گرینگی ناوچہ بہ تاییہ ت جوغرافیای سیاسی ئیران، لہ بہستینہ جوراوجورہکانی وک قہیران سیاسی، بوحرانی ئابووری، دارمانی کؤمہلایہ تی یان بلین پیٹیل کردنی مافی مرؤف ہرہوہا بہرچاوپوونییہک لہ چؤنیہ تی رہفتاری حکامہ تی بہناو ئیسلامی لہ گہل خہ لکی ولاتہکہی خؤی و دہرہوہی سنورہکانی کہ ہہیہ تی خستہ روو. لہ دریژہ لہ باس لہ واقعیہت و خسلہ تی زاتی نیزامی

کۆماری ئیسلامی و مه‌حکوم کردنی ئەم جه‌نایه‌ته‌ سامناکه و پشتیوانی له‌ حیزبی دیموکراتی کوردستان مانگرتنی گشتییان به‌ریوه‌برد و حکومه‌تیان دووباره له‌ ئەنجامی ئەم جه‌نایه‌ته‌شدا مه‌حکوم کرد نوابراو پیتی وابوو که ژنانی دیموکرات سه‌ره‌رای ئەوه‌ی که دوو سکرتیزی شه‌هید بووه به‌لام ئەم ئیراده‌یه له‌ داهاتویه‌کی زوو دەرگاداخراوه‌کان به‌سه‌ر کۆمه‌لگاکه‌ماندا ده‌کاته‌وه و به‌ها دیموکراتیکه‌کان له‌ بیرورای گشتی کۆمه‌لگاکه‌ماندا نه‌ه‌ادنیه ده‌کرین داوای کرد که خه‌لکی ئازادبخواری پۆژه‌ه‌لاتی کوردستان باشتر له‌ پیشوو متمانه به‌ ریکخراوه سینفی و سیاسیه‌کانیان بکه‌ن که نیشانیان داوه به‌ پشتیوانی حیزبی دیموکرات له‌ ژیر چه‌تری گۆتاری نه‌ته‌وايه‌تی و داخواریه‌کانی کۆمه‌لايه‌تی هه‌ر وه‌ک پیشوو هاوکار و یارمه‌تیدر بن و له‌ هه‌رکانالیکه‌وه که بۆیان ده‌گونجیت له‌ گه‌لمان له‌ په‌یوه‌ندی دابن. له‌ به‌شی دوه‌می وئیبیناره‌که به‌ریز شو‌عه قادری به‌رپرسی پیشووی کومیته‌ی به‌ریوه‌بری ژنان له‌ ده‌روه‌ی ولات و خوشکی شه‌هید سو‌هیلا قادری سکرتیزی ریکخراوه‌ی یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان که ته‌وه‌ری باسه‌که‌یان له‌سه‌ر کاره‌ساتی ۱۷ خه‌رمانان و کاریگه‌ریه‌کانی له‌سه‌ر خه‌لکی کوردستان به‌ تاییه‌تی ژنان بوو فه‌رموو‌یان ئەو‌پۆ یادی دووه‌مین سالی شه‌هیدانی کاره‌ساتی ۱۷ خه‌رمانان ده‌که‌ینه‌وه، که له‌م کاره‌ساته‌دا به‌هۆی مووشه‌کبارانی قه‌لای دیموکرات له‌ لایه‌ن کۆماری ئیسلامیه‌وه، پۆلیک ریبه‌ر و تیکۆشه‌ری رینگای ئازادی شه‌هید بوون و چوونه نیو کاروانی نه‌مرانه‌وه و ژماره‌یه‌کیش بریندار بوون له‌م کاره‌ساته‌دا یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان زیانیکه‌ی گه‌وره‌ی گیانی لیکه‌وت. دوو سکرتیزی یه‌ک له‌ داوی یه‌کی ریکخراوه‌که‌مان شه‌هیدان نه‌س‌رین هه‌داد و سو‌هیلا قادری شه‌هید بوون و پۆلیک له‌ ئەندامانی به‌ریوه‌بری ریکخراوه‌که‌مان به‌سه‌ختی بریندار بوون که به‌ خوشیه‌وه داوی سا‌رێژ بوونه‌وه‌ی برینه‌کانیان شانیان وه‌به‌ر ئەرکی به‌ریوه‌ بردنی ریکخراوه‌که‌یان دایه‌وه و له‌ مه‌یدانی خه‌باتدا درێژه‌ده‌ری رینگای خه‌باتی ریبه‌ر و هاوسه‌نگه‌ره شه‌هیده‌کانیان بوون.

بۆخه‌لگی خۆیان بکه‌ن، تا خه‌لک باشتر بتوانیت رینگای خه‌بات به‌ دژی ئەم نيزامه‌ بۆ گۆرانکاری سیستما‌تیک به‌ هه‌زینه‌ی که‌متر ریک بخه‌ن و هه‌روه‌ها پیتیا بوو پۆژه‌ه‌لاتی کوردستان به‌ته‌واوی له‌گه‌ل به‌شه‌کانی دیکه‌ی ئێران جیاوازه و ئەم کاریگه‌ریه‌ی حیزبی دیموکرات له‌ سه‌ر بیرو‌رای گشتی پۆژه‌ه‌لات، نيزامی کۆماری ئیسلامی به‌ باشی هه‌ستی پیتی کردووه، بۆیه حکومه‌ت له‌هیچ پلانیک دژ به‌ ئەم جولانه‌وه‌یه درихی نا‌کا، زۆر به‌ روونی بۆی ده‌رکه‌وتوو که گه‌شه‌ی فکری و بی‌ری نه‌ته‌وه‌یی خه‌لکی کوردستانی پۆژه‌ه‌لات مه‌ته‌سه‌یره له‌ خه‌بات و چالاکی حیزبی دیموکراتی کوردستان، که‌وايه دوژمن بیکار نامینیته‌وه که‌لکی له‌ زۆر میکانیزم وه‌رگرتوو که په‌یوه‌ندی ئەم دوو به‌ستینه‌ واته خه‌لک و حیزب کز و لاواز بکا یان تا بتوانیت بنبری بکا و له‌بيني به‌ریت به‌لام هه‌رگیز نیتوانوه ئامانجی نه‌یایی خۆی بپیکیت و نه‌یتوانیوه شکاف بخاته نێوان خه‌لک و حیزب. له‌ درێژه‌ی باسه‌که‌ی ئیشاره‌ی به‌ مانگی خه‌رمانان کرد و وتی: کوردی پۆژه‌ه‌لات دوو برینی گه‌وره و یه‌کجار به‌ئیشی که‌وته جه‌سته‌ی، تیرۆری نا‌جو‌انمیرانه‌ی سی ئەندامی ریبه‌ری و خه‌رمانانی دوو سال له‌وه‌پیش که کۆماری ئیسلامی به‌ به‌رنامه‌یه‌کی ده‌قیق و پره‌ه‌زینه‌ بریار ده‌دات موهیمترین و گرینگترین هێزی دژبه‌ری خۆی مووشه‌کباران بکا، ده‌قیق کۆبونه‌وه‌ی پلۆنیومی ئەندامانی مه‌رکه‌زی کرده ئامانج، به‌داخه‌وه کاره‌ساتیکی دیکه به‌سه‌ر ریبه‌رانی حیزبی دیموکرات ده‌خولقینیت، له‌واقعه‌دا دوو هیرشی زامناک و پر دهرد و ژان، دوو کاره‌سات بۆ کوردی پۆژه‌ه‌لات، له‌هه‌مانحاله‌دا دوو خالی ره‌ش بۆ سه‌ر په‌روه‌نده‌ی جینایه‌تکاری نيزامی ئیسلامی، دوو شکستی هه‌سییه‌تی که رێژی می تیرۆریستی مه‌زه‌به‌ی لیکدانه‌وه‌یه‌ی ده‌قیقی بۆ هه‌چکامیان نه‌کردبوو، که‌یسی تیرۆری میکۆنووس بۆ جاری یه‌که‌م په‌رده‌ی له‌سه‌ر جینایه‌ته‌کانی برونمه‌رزی ئەم نيزامه‌ هه‌لداوه لانیکه‌م پلانه‌کانی دیکه‌ی له‌ ولاتانی ده‌روه‌ه پوچهل بونه‌وه، هه‌روه‌ها مووشه‌کبارانی قه‌لا، داوی چوار پۆژ خه‌لکی پۆژه‌ه‌لاتی کوردستان به‌ نیشانه‌ی رق و کینه له‌ نيزامی دیکتاتۆری

هەر سەرلە بەیانی ئەو پۆژە یانی ۱۷ی خەرمانانی ۱۳۹۷ی هەتاوی کە دەکاتە (۸ی سێتەمبەری ۲۰۱۸ی زاینی) جیا لە موشە کباران کردنی قەلای دیموکات، دەولەتی پەت و سێدارە هاوکات سێ بەندی سیاسی کوردیشی لە دار دا. رێژیم بە خەیاڵی پوچی خۆی دەبویست بزوتنە وە ی رزگار یخوازی لە پۆژەلاتی کوردستان بەو تاوانانە چاوترسین بکا. بەلام بە خۆشیە و ئەو تاوانە دژی مرقۆیە ئاکامیکی تەواو پێچەوانە ی لیکەوتە وە. چونکە شەپۆلیکی بەرینی هاوخەمی و پێوەندی بەرامبەر بە حیزبی دیموکرات و یەکیەتی ژنان لە بواری جۆراوجۆردا (هەم لە نیو خۆی ولات و هەم لە هەریمی کوردستان و هەم لە دیاسپۆرا) دا وەرێکەوت. هاتتە بەر باسی بە ئاشکرای بزوتنە وە ی رزگار یخوازی کوردستان و هیزە سیاسیهکانی ئەو بزوتنە وە یە لە نیو خەلک و سرنجدان بەو باسە و هەر وەها بە دەنگە وە هاتنی کۆمەلانی خەلکی کوردستان بۆ داواکە ی هیزە سیاسیهکانی پۆژەلاتی کوردستان کە وەرێخستنی مانگرتنیک سەراسەری لە پۆژی ۲۱ی خەرمانانی بەدوا داهاات، کاریگە ی بەرچاوی ئەو تاوانە بوون. لە درێژە ی باسە کە دا ئاوریک لە هەلوێستی ژنان بەدوا کارەساتی ۱۷ی خەرمانانی دایە وە کە سەرەرای ئەو وە ی یەکیەتی ژنان زبانیکی گەورە ی گیانی بەر کەوت، بەلام لە پلە ی یە کەم دا وەرە ی پۆلانی پێشمەرگە گیان لەسەر دەستەکانی دیموکرات و هەر وەها پشتیوانی و خۆراگری ژنان و کچانی بنەمالە شۆرشکێرەکانی دیموکرات هۆکاریکی گەورە بوو بۆ لەسەر پێمانە وە ی ئەو ریکخراوە یە، لە و لاشە وە لە نیو خۆی ولاتیش ژنان بە شیوە یەکی بەر بلأو و هەر چۆنیک کە بۆیان دەگونجا پشتیوانیان لە حیزبی دیموکرات و یەکیەتی ژنان کردو وە بۆ لە دەستدانی دوو ژنی تیکۆشەر تازیه بار بوون کە ئەو وە نوخته گۆرانیکی تازە لە بزوتنە وە ی ژنان لە پۆژەلاتی کوردستان بوو. ژنانی پۆژەلاتی کوردستان دوا ی شەهید بوونی دوو سکر تیری یە کە دوا ی یەکی یەکیەتی ژنان و دوو ژنی ئەندامی رێبەری حیزبی دیموکرات رق ئەستورتر دەبن و لە ئاست دۆژمنە کە یان کە کۆماری ئیسلامیه خۆیان ئەرکدار دەکەن کە پێویستە و دەبی جیگای بەتالی ئەو خەباتکارانە پڕ بکەنە وە. لە دوابەشی باسە کە دا شوعلە قادری پێی وابوو ئەگەر تاوانەکانی ۱۷ی خەرمانان، ئاماژە یەکی بە هیز بوون بۆ سووربوونی کۆماری ئیسلامی لە سەر وەشانندی زەبری لە جاران قورستر لە ریکخراوە سیاسیهکان، لە بەر ابریشدا مانگرتنی ۲۱ی خەرمانانیش پە یامیکی راشکاو بوو بۆ سەلماندنی پێوەندی بە هیزی نیوان خەلکی کوردستان و بزوتنە وە ی نەتە وە یی و ئازادیخوازی خۆیان. پێویستیهکی گرینگیش بۆ ئە و پۆی جوولانە وە ی رزگار یخوازی کوردستان، یە کگرتن و هاوکاری و هاو پە یمانی حیزب و ریکخراوە سیاسیهکان لە گەل یە کتر و، خەبات و تیکۆشانی پیکە وە لە هەموو ئاست و بوارە کاندایە. ئەو کات دەتوانین بلیین کە دەرسمان لە کارەساتی ۱۷ی خەرمانان وەرگرتو وە دەلیین خەرمانانی کەوتن و هەستانە وە. بە گەر حیزب و ریکخراوەکان بە باشی لێی تیکە یشتین بەشی دوویە می وینبارە کە دا، حەسەنی حاتە می لە ژیر

سەردیژی: کارەساتەکانی ۱۷ و ۲۶ ی خەرمانان بە لگە ی حاشا هە لئە گری رێژی می کۆماری ئیسلامین، دوا و کوتی: مووشە کبارانی قەلا و فیزگە ی دیموکراتەکان، لە لایەن سیاسی پاسدارانی رێژی می سەرە پۆی مەزە بیی بە تابه تی بەشی قوسی سپا، و دەر کردنی راگە یاندا وای فەرمی لە لە لایەن ئەو سپایە، بە لگە یەکی حاشا هە لئە گری ئەو جینایە تیە. ئەو جینایە تیە بە پۆژی رووناک و لە بەرچاوی دنیای «سۆپیز مودیزن» روویدا. رێژیمیش بە بی گویدان و لە بەرچا و گرتنی یاسا و کونفانسیۆنەکانی نیونە تە وە یی ئەو جینایە تیە ئەنجامدا، و راگە یاندنی فەرمایشی - هەر وە ک و ترا- لە سەری بلأو کردو وە و هەر شە ی دیزە دانی جینایە تی دیکە شی کرد. ئەو جینایە تیە لە لایەن رێژی می سەرە پۆی نیشانیدا، کە بزوتنە وە ی ئازادیخوازی لە پۆژەلاتی کوردستان لە نیو ئە حزاب و ریکخراوەکانیدا، حیزبی دیموکراتی کوردستان، کاریگەری گرینگی هە یە. لە پینش خولقانی ئەم جینایە تیە، «حە ک» بۆ دروستبوونی ناوەندی هاوکاری حیزبەکانی کوردستانی ئێران، نەخشی زۆر گرینگی هە بوو. دوا ی خولقانی کارەساتە و مە حکووم کرانی بەر بەرینی، کوردستانی، نیو خۆی، ئۆپوزیسیۆنی، دەر وە یی و تەنانەت لە ریکخراوی نەتە وە یە کگرتو وە کانیس - نیکی هیلی- ناوەندی هاوکاری کە دا وای مە حکووم کردنی ئەو جینایە تیە لە خە لگی پۆژەلاتی کوردستان کرد، حیماسە ی گەورە ی ۲۱ی خەرمانانی لیکەوتە وە. سەبارەت بە کارەساتی ۲۶ ی خەرمانانیش حاتە می وتی: جینایە تی می کۆنۆس لە هە موو ئە وە ی لە دەروە بە کۆماری ئیسلامی ئەنجام دراون، جیا وازە. چونکە سێ کەس لە دەزگای دادوهری ئالمان، بە ریزان: فریچوب کۆبش، برۆنۆ یوست و ئە لکساندر فوون شتال، دوا ی نزیکە ی پینچ سال و خەر جیی نزیک ۱۰ میلیۆن - مارکی ئەو کات- نزیکە ی ۲۰۰ شاھید و دەیان بە لگە، هەم تاوانکارانی دەستگیر کرا و هەم کۆمیتە ی دەستووردانی تیرۆرەکانی لە "گۆشکی فیرووزە" کە رێبەری ئیسلامی، عەلیی خامنە یی، سەر کۆماری ئە وکات رەفسەنجانی، وەزیرە ی دەر وە ییلا تی، وەزیری ئیتلاعات فەلاحیان و رضای فەرماندەری سپای پاسداران، و... بوون مە حکووم کران. رەوتی دادگا کە پتر بە هۆی گۆشاری رێژی می ئیسلامی و کەند و کۆسپی دەولە تی ئالمان، درێژە ی کیشا. بە لام بەشی سەر بە خۆی دادوهریە کە بە هۆی یاسایی و ئیسانی رەوتی بویرانە ی خۆی پینا. لایەنیک دیکە ی ئەو جینایە تیە شاھیدی دووکەس ئاغای بەنی سەدر یە کە مین سەر کۆماری میژووی ئێران و ئوبولقاسمی میسباحی (شاھیدی سی) بەر پرسی گەورە ی ئە مینیە تی رێژیم لە دەروە بوون. زۆر بە ی هەرە زۆری ئۆپوزیسیۆنیش یارمە تیدەر و پشتیوانی سەر کەوتنی ئەو کە یسە بوون. ئە گە پۆژیک کۆماری ئیسلامی لە دادگای نیونە تە وە یی لپرسینە وە لپیکری، ئەو دوو کارە ساتە، وینە ی زۆر روون و بە لگە ی حاشا هە لئە گری تیرۆر یزمی دەولە تیین کە دەتوانن پینانە ی هە موو کار و کردو وە تیرۆر یستیەکانی رێژی می سەر پۆی دینی بن.

به‌رپۆه چوونی سمیناریک به بۆنه‌ی ساله‌وه‌گه‌ری مووشه‌کبارانی قه‌لا له ناوه‌ندی سی‌ی کوردستان

نه‌ته‌وه‌یی و یه‌کسانبخوایی، شه‌هید نه‌سهرین و سه‌وه‌یلا و ئه‌رکه‌کانی ژنانی له پاش ئه‌وان کرد و پیتی وابوو که ژنانیش له پۆژه‌لاتی کوردستان له پاش شه‌هید بوونی ئه‌و دوو سه‌هرکرده ژنه زیاتر هه‌ستیان به به‌رپرسایه‌تی کردووه و له مه‌یدانه جیاوازه‌کاندا دیار و به‌رچاوتر کار وچالاککی ده‌که‌ن. دواتر به‌شداری سمیناره‌که به راو سه‌ره‌نجی خۆیان کۆره‌که‌یان ده‌وله‌مه‌ندتر کرد. له بره‌گه‌یه‌کی دیکه‌ی ئه‌و کۆره‌ریز له دوو خاتوونی چالاک و هه‌لسووری ئه‌ندامی یه‌کیه‌تی ژنان گیرا. به‌شیککی دیکه‌ی ئه‌و دانیشته‌ سازمانده‌ی نوێی ئه‌ندامانی یه‌کیه‌تی ژنان بوو. له په‌راویزی ئه‌و کۆره‌ هه‌یه‌تی یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان سه‌ردانی ناوه‌ندی سی‌ی کوردستان و به‌شیک له شانەکانی یه‌کیه‌تی ژنانی له هه‌ولێر کرد.

سه‌ر له‌به‌یانی پۆژی شه‌مه‌مه ١٥ ی خه‌رمانان یه‌کیه‌تی ژنانی دیموکراتی کوردستان سمیناریکی بوو خاتوو "موژگان عه‌لیپوور" سه‌رتیری ئه‌و ریکخراوه‌یه به بۆنه‌ی "١٧ ی خه‌رمانان" یادی دوو ساله‌ی مووشه‌کبارانی قه‌لای دیموکرات له لایه‌ن کۆماری ئیسلامی، بو ئه‌ندامانی خۆی له که‌مپی "گرده‌چال" پیک هیتا. سه‌ره‌تای سمیناره‌که به ساتیک وه‌ستان بو ریزگرتن له گیانی پاکی شه‌هیدان ده‌ستی پی کرد و پاشان خاتوو موژگان عه‌لیپوور به ئاوردانه‌وه‌یه‌کی کوررت له میژووی به‌شداری ژنان له بزووتنه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تییه‌کان له پۆژه‌لاتی کوردستان ده‌ستی به قسه‌کانی کرد و دواتر پرژایه سه‌ر پووداوی ١٧ ی خه‌رمانان که تینیدا پۆلیک له تیکۆشه‌ران شه‌هید بوون و زیاتر له ٥٠ که‌س له پیشمه‌رگه و ژن و مندال بریندار بوون. له به‌شیککی دیکه‌ی باسه‌که‌ی خاتوو موژگان دا باس له کاریگه‌ری دوو ژنی دیاری ناو بزووتنه‌وه‌ی

باسيک له ژنانی له شفرۆشی

ئا: نهسرین یوسف زاده

ته له به کانی زانگوى عیلمی فهیزیه.

٣. هه لفریواندنی ژنان و کچان له کۆبوونه وه و مزگه وت و رۆزه خوینی.

٤. قه بوولی یاسای سیغه (له شفرۆشی یاسایی) له مه جلیس.

٥. ئه و ژنانه ی که به دواى داها تی بابرده له دان.

٦. ئه و ژنانه ی که میزده کانیا ن له ده ست دا وه.

٧. دروست کردنی سیغه خانه له شوینه مه زه به بییه کانی شیعه وه ک مه شه ه لای قه بری ئیما می ره زا.

و ئه وه ی که ریژیم و ئینکار له وه ده کا که له ئیراندا دیارده یه ک به ناوی له شفرۆشی هه یه. تا ئه و کاته ی که به های خوینی ژنیک نیوه ی پیاو بی شاهیدی وه ک مرۆفیک لی قه بوول نا کرئ، ژیا نی له و ولاته دا باخی نییه پیاویک له شی ده کرئ و پیاویک له سه ر له شفرۆشی خوینی حه لال ده کا. تا کاتی که پیاوا ن به پشتبه ستن به ته فسیره هه له کانی قورئان باس له چه ند ها وسه ری و سیغه بکه ن و بی شه رمانه په ره به شه وه نخوا زی و هه سه ته سیکسییه کانیا ن بده ن و ئه وه یان لا پیرو ز بی و سه ما و دلخۆشی کچانیا ن پی فه حشا بی ئیتر ه یچ یاسایه ک نا توانی دادی ژنان بستینی. با بیین باس له کچه هالا تو وه کان بکه ی ن له وه ده گه ریین که بوچی و له سه ر چی مالی خویان جیده هیلن و وه درده که ون به لام کاتی که هه لدین ئایا ده که ونه داوی کام یه ک له وانه؟ سه ودا گه رانی سیکس یان له شفرۆشانی ئیسلامی سیغه؟ ئه وه ژنانه ه یچ په نابه کیان نییه ته نیا مالی مو شته ری یان ئه و که سه ی که بو روژیک یان سه عاتی که سیغه یان ده کا ده بیته په ناگیا ن؛ ده نا ده بی له شه قام چا وه پروانی ماشینه کان بن تا به لکو و بو یان را کرئ و ئه گه کرابی ته نانه ت به نرخى روحیشیا ن بی سه ره په نایه کی دیکه بدۆز نه وه.

سالی ٥٨ سی ژن تیرباران کران په ری بوله نده، سو په یا تورکه، ئه شه رف چار چشم (چوار چاو) ئه و سی ژنه له تاران شوینیکیان دروست کردبو و به ناوی "شاری نوئ". شارئ نوئ و ئه و ژنانیک بو و که له شفرۆشیا ن ده کرد و له سه رتاسه ری تاران ته نیا ئه و جو ره ژنانه له و شوینه ده بیندرا. ئه وان به تا وانی دروستکردنی شارئ نوئ تیرباران کران و شو رشیکان شارئ نوئیان ئاور تیه ردا. هه ر ئه و کات ئایه تو لا تاله قانی گوتی هه ر مالیک پیویستی به ئا وده ست هه یه و شارئ نوئ ئا وده ست بو و بو تاران. ئیستا نزی که به چوار ده یه له و روژانه تیده په پی و تارن ئیتر شوینیکی تابه تی به ناوی شارئ نوئ نییه! له شفرۆشان و فاحشه کان به ئاشکرا له سه راسه ری شاردا هه ن و له دلایندا ده لین هه ر شه قامیکی ئه و شاره شارئ نوئییه. له شفرۆشان و هیشتا به ته واوی نه گه یشتو نی و مه مکیا ن نه کردوه ئه وه له سه ر شه قام چا وه پروانی ماشینه کانن. نا ئه وه ته نیا کچه کان نین به لکو و ژنانی به میرد و هیندیک له پیاوانیش خه ریکی له شفرۆشین. نیره مو که کانی لای پارکی "دانشجو" (خویندکار) یش با بمیننه وه، ئیتر هه موو شت گو رواه ئیستا خه ریکی مامه له ی شه من له ش له به رابه ر نان. ئیستا کار به و جیه گه یوه که پیاوی زه لام هه لده کو تنه سه ر مندالا ن و ده ستر ریژی ده که نه سه ر ئه وان. هه لیه ت له هیندیک له شاره کان به و بروایه گه یشتو ن که ره سمیه ت بده ن به له شفرۆشی و سیغه یان هینا وه و بو چه ند سه عات ژنانی له شفرۆش سیغه ده که ن و له گه لیان را ده بو یرن. به لی به هژی نالایقی کار به ده ستان و مو دیرانی ریژیم له شفرۆشی نه داری و ماده ی هۆش به ر هه مو و ئیرانی دا گرتو وه. دا بین کردنی سیغه خانه بو ئه وه ی که ژنانی ئیرانی له پیاوانی عه ره ب بو شه ویک یان ته نیا یه ک سه عات له عه ره بیکی عیراقی، لو بیا نی، یان یه مه نی سیغه بکرین و ناوی خویان نا وه ولاتی ئیسلامی و ته نانه ت شانازیش به و شیوه له شفرۆشیا نه ش ده که ن. ئه و شو رشه ئا وپته ی فه حشا و بی ئه خلاقى مرۆقه کان بو و شو رشی ٥٧ خوی ده سته یکی نه داری و ماده ی هۆش به ر و له شفرۆشی و فشاری ده روونی بو خه لک بو و. ئه و ئاماره ی که ریژیم به به ربلاوی سیغه خانه کانی دامه زرا ندو وه. به و شیوه یه:

١- نار دنی ده سه ده سه ته کچان و ژنانی ئیرانی بو ولاته عه ره بییه کان.

دا بین کردنی ژنی کوژرا وانی شه ر له نیوان ئاخوند و

تووشبوونی ژنان به ماده سرکه‌ره‌کان

ئا: نه‌سرين يوسف‌زاده

وته‌ی کارناسان له‌ بواری تووشبووان به‌ ماده‌ سرکه‌ره‌کان: له‌سه‌دا ۲۵ی ژنانی تووشبوو به‌ ماده‌ سرکه‌ره‌کان به‌ پیشنیاری هاوریگانیان و له‌ میوانییه‌کان و له‌ سه‌دا ۶۵یشیان هاوسه‌ره‌کانیان تووشی ئه‌و دیارده‌ دزیوه‌یان ده‌کن. کارناسانی بواری تووشبوون به‌ ماده‌ی هۆشبه‌ر، ده‌لی: «ژنانی شیشه‌ و‌ حه‌بی ئیکستازی زیاترین ماده‌ن که‌ ژنان که‌لکی لیوه‌رده‌گرن.»

زیانه‌کانی که‌لک وه‌رگرتن له‌ ماده‌ سرکه‌ره‌کان له‌لایه‌ن ژنانه‌وه‌ :

ئه‌و ماده‌انه‌ ده‌توانی نه‌خۆشیگه‌لیکی وه‌ک له‌بارچوونی مندال یان ئیفلیج بوونی له‌ نیو زگی دایکیدا و پیش کاتی خۆی له‌دایک بوونی مندال، فشاری عه‌سه‌بی و گۆران و تیکچوونی پیشیت و هه‌لوهرینی قژ و هتدی. هه‌یه‌ ژنانی تووشبوو به‌ ماده‌ی هۆشبه‌ر زۆر له‌ پیاوه‌ن نیسه‌ت به‌ ده‌ور و به‌ریان خه‌مساردن و ئه‌و دیارده‌یه‌ ئه‌و ژن و کچانه‌ی تووشی ماده‌ی سرکه‌ر بوون له‌ مال پاده‌که‌ن و بیجگه‌ له‌ ئه‌وه‌ی که‌ تووشی بوون تووشی له‌شفرۆشی و ده‌یان کیشه‌ی دیکه‌ ده‌بنه‌وه‌ زۆره‌به‌ی ئه‌و کچانه‌ی که‌ تووشی ئه‌و ماده‌یه‌ بوون که‌لکی خراپیان وه‌ک ده‌ستدریژی سینکسیان لی وه‌رده‌گیرئ. زۆربه‌ی ئه‌و ژنانه‌ که‌ گیرۆده‌ی ماده‌ی سرکه‌رن

که‌لک له‌ کراک و شیشه‌ وه‌رده‌گرن ئه‌و ژنانه‌ زۆر جار ناسنامه‌یان نیه‌ هۆکاری ئه‌وه‌ش ئه‌وه‌یه‌ که‌ ناسنامه‌کانیان له‌ بری پاره‌یه‌ک به‌ بارامته‌ دراوه‌. ئه‌و ئامارانه‌ی که‌ رێژیم له‌سه‌ر ژنانی تووشبوو به‌ ماده‌ سرکه‌ره‌کان بلاویان کردوه‌ته‌وه‌ ته‌نیا گۆشه‌یه‌کیش نییه‌ له‌ راستییه‌کان و ۸۲ له‌سه‌دی ئه‌و ژنانه‌ به‌ ئاگاداری پیاوانی بنه‌ماله‌یان گیرۆده‌ی ئه‌و ماده‌یه‌ن.

ته‌لاق له‌ کوردستان و ئێران

ئا: سو‌ما حه‌کیم‌زاده
سه‌یران سوله‌یمانی

به‌ پیتی هه‌والدیره‌کانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی رێژه‌ی هاوسه‌رگیری و ته‌لاقه‌کان ده‌خه‌ینه‌ به‌رباس. ناوه‌نده‌کانی رێژیم له‌ پیدانی ئاماری ورد و دروست خۆده‌بوێرن هه‌ر بۆیه‌ ناتوانین ئاماریکی ده‌قیق به‌ ده‌ست بێنین. به‌لام به‌ پیتی ئه‌و ناوه‌نده‌ نیوخۆیانه‌ و ناوه‌نده‌ ده‌ره‌کیانه‌ توانیومانه‌ رێژه‌یه‌کی نه‌سی له‌ ته‌لاق و هاوسه‌رگیری له‌ ماوه‌ی (سالی رابردودا له‌ کوردستان بخه‌ینه‌ به‌ر چاو. رێژه‌ی هاوسه‌رگیری له‌ سالی ۱۳۹۸دا ۵۳۰ هه‌زار و ۲۲۵ که‌س زۆربه‌ی له‌ ۲۸ تا ۳۱ له‌سه‌دی ته‌لاقه‌کان له‌ پارێزگاکی سنه‌، مه‌ریوان، کارماشان و ایلام رووده‌دا هه‌روه‌ها رێژه‌ی جیا‌بوونه‌وه‌ له‌ شه‌ش مانگی ۱۳۹۹دا له‌ کوردستان ۸۳۱ که‌س بووه‌، ئه‌وه‌ له‌ حالیکه‌یه‌ که‌ زۆربه‌ی ته‌لاقه‌کان ره‌سمی نین و له‌ هه‌یج بنکه‌یه‌ک تو‌مار نا‌کرین جی‌ی ئاماژه‌یه‌ که‌ رێژه‌ی ته‌لاق له‌ شار بۆ شار، گوند بۆ گوند ده‌گورئ و هه‌روه‌ها ترین هۆکاریش، خیانه‌ت، ته‌داخولی بنه‌ماله‌، گیرۆده‌ به‌ ماده‌ هۆشبه‌ره‌کان، کیشه‌ی جنسی، که‌م ده‌رامه‌تییه‌

ده‌سته‌ی لیکۆلینه‌وه‌ ئامانجی ته‌نیا پیدانی ئامار نییه‌ به‌لکوه‌ هه‌ول ده‌دا به‌ ده‌ستنیشانکردنی هۆکاره‌کان کار بۆ که‌م‌کردنه‌وه‌ی دیارده‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان بدا.

بەرزبونەوہی لەسەتا ۶۶ی ئاماری خۆکوژیی لە نیوان ژنانی ئێران بە

گشتیی لە ماوہی ۵ سالدا

ئا: سووما ناسری

۵ نەبوونی موبایل بۆ ئەوہی بتوانی لە تۆرہ کۆمەلایەتیہکان
دریژہ بە دەرس خۆیندن بدا
۶ وەرئەگرتنی نومرہی تەواو لە کۆنکووردا
۷ دەستدریژیکردنی سیکسی
زۆرتەین خۆکوژییەکان لە ڕیگای خۆہەلۆاسین و خواردنی
حەب بووہ

.....

خۆکوژیی چییہ؟ دیارەدەیی خۆکوژیی پەفتاریکە کە کەسەکە
بە مەبەستی خۆسپینەوہ و خۆ شۆردنەوہ لە جیہاندا بە
شێوہیەکی تەواو ئاگاھانە ئەنجامی دەدا
بۆچی ئامارەکان ئاوا بەرز بوونەوہ؟ و چی وادەکا کە
تاکی پەنا بۆ خۆکوشتن بەری و خۆکوژیی ھەلژیری؟
ئەگەر ئامازہ بە ھۆکار بکەین ھۆکار
زۆرن کە تاکی پەنا بۆ خۆکوشتن بیات
۱ سیاسەتی ھەلاواردن و ئەو چەوساندنەوہی کە ڕیژیم لە
کوردستان بەریوہی دەبا و ھاوکات نەبوونی ھەلی کار بۆ
ژنان و لاوان

۲ بە زۆر بەشودان، بەکۆیلە زانیی ژن، داب و نەریتی
کۆنی کۆمەلگە، عەشیرەگەریی و...ھتد
۳ نەبوونی ناوہند یا شوینیکی دیاریکراو بۆ پشتیوانیکردن لە
مافی ژنان
۴ پشتیوانی دەسەلاتی زالی دژ بە ژن، و نەریتی پیاوسالاری
۵ پیاوان بە بەھانەیی دەسەلات و خۆ بە مالک زانیی ژنان

چ بکەین دیاردەیی خۆکوژیی کەم بێتەو و یا لانیکەم
کەمڕەنگ بێتەوہ؟

ھەتا ڕیژہی خۆکوژیی لە کۆمەلگەدا زۆر بێ ئەو
کۆمەلگەییە ڕیژہی خەمۆکی بەرز دەبێتەوہ بە جۆریک کە
ژیان بۆ تاکەکان دژوارتر دەکا و بئھیوایی و ناوئمییدی
بال بە سەر کۆمەرلگەدا دەکێشێ کە لە باری پوچی و
دەروونیەوہ بەرہو لاوازی دەچێ و ھەست بە گەیشتن
بە پوچی و بئھیوایی دەکا و ئەوہ دەبیتە ھۆی ئەوہی
کە ئاماری خۆکوژییەکان لە کۆمەلگەدا بەرز بێتەوہ
ئیمە دەبێ بیین ژنانی نێو کۆمەلگە و شیار کەینەوہ
و دیاردەکانی خۆکوژیی خەسار ناسی بۆ بکری
دەبێ بەچری کاری بۆ بکری بۆ نەھیشتن یان کەمکردنەوہی
دیاردەیی توندوتیژی بئمالە و پەنا بردنی تاکەکان بۆ ئەو
دیاردەییە بۆ ئەوہش دەبێ ڕیکخراو و شوینی تایبەت بە
ژنان و پشتیوانیکردن لە مافەکانی ژنان دیاری بکری
کە بەداخەوہ لە ئێرانێ ژیر دەسەلاتی کۆماری ئیسلامی
تا ئیستاشی لەگەل بئھیچ ھەولیک نەدراوہ و ھیچ
شوینییک دانەدراوہ کە گوی بیستی ئەو نارەزایەتییانە
بن و پیش بەو دیاردەییە لە کۆمەلگەدا بگری.

لە سەتا ۸۳ی ھەولی خۆکوژییەکان لە نیوان ژناندا لە تەمەنی
ژیر ۳۴ سال روودەدا
بەپنی ئامارەکانی پزیشکیی یاسایی ئێران، سالانە لە ھەر سەد
ھەزار ئێرانی پینج کەس بە خۆکوشتن گیانیان لە دەست دەدەن
جیی ئامازہیە ئەوہ تەنیا ئامارەکانی سەر بە ڕیژیم ئەوہ
دەلین بە دلنایییەوہ خۆکوشتنەکان زۆر زیاتر لەوانەییە
کە باس دەکری زۆر جار بئمالەکان خویان سەرپووش
لە سەر خۆکوشتنەکان دادەنن و بیدەنگی ھەلەبژیرن
شایانی باسە کە بەرچاوترین تویژیک کە لە نیوانیاندا
خۆکوشتن بەرچاوترە ئەوہ کەسانە دەگریتەوہ
کە بیکارن، ژنانی مالدار، قوتابی و خۆیندکاران
بەپنی لیکۆلینەوہی ھەبئەتیککی زانستی زانکۆی
تەبائەتی تاران، دۆخی کۆمەلگە بە شێوہیەکە کە ژنان
و کچان لە کۆمەلگەیی ئێراندا تەنیا ترن و ئەو ھەست
بە تەنایی بوونەیان بۆتە ھۆی ئەوہی کە ھەلەدان
بۆ خۆکوژییەکان لە نیوان ژناندا بەرزتر بۆتەوہ و
ژنان سی بەرابەری پیاوان ھەولی خۆکوژیی دەدەن
پۆژی ۲۰ی خەرمانان (۱۰ سیتامیر)، کە بە پۆژی
جیہانی پیشگیری لە خۆکوشتن ناوینر کرارە لە سەرھتای
سالەوہ تا ئەو پۆژە یانی کەمتر لە ۶ مانگی یەکەمی سالی
۹۹ی ھەتاوی ۵۴ خۆکوژیی ژنان لە پۆژەلاتی کوردستاندا
تۆمار کرارە کە لەو ڕیژہیە ۵۰ کەس گیانیان لە دەستداوہ
کە ۱۴ کەس لەو ژنانە کە پەنایان بۆخۆکوژیی
بردوہ تەمەنیان کەمتر لە ۱۸ سال بوہ کە
کەم تەمەنترینیان زینەبی ۱۲ سالانە لە ئیلام بوہ
۲۲ کەس لەوان ژنانی مۆتەھیل بوون
ھۆکاری خۆکوژییەکان بەو جۆرہی کە پوون بوونەوہ بریتین لە:

- ۱ کیشی خیزی
- ۲ بەزۆر بە شودان
- ۳ ھەژاری
- ۴ خەمۆکی

نا ئه منیه تی شوینی کاری ژنان

ئا: سرگول شه هابی

به شی یه که م

خاوه ن سهرمایه داران و بهرپرسیانی دهولته. کومه لگه له و مافانه بیته شن دؤخی ژیان واده کا ژنانی سهرپه رستی بنه ماله بین به دوو دسته وه، یه که م ئه و ژنانی که میرد یا هاوسه ریان نه ماوه ئه رکی بنه ماله که بیان له ئه ستودایه و دوو هه م ئه و ژنانه ی که میردیان ماوه و به هؤی نه خویشی یا تووشبوون به ماده سه رکه ره کانه وه توانی کار کردنیان نیه، بؤیه ژنانی ماله وه زور به ی کات روو ده که نه بازاری کار و له کومه لگه دا دهیانه هؤی ئه منیه تی کار و بنه ماله بیان پاریزراو بی، ده کړی دابه شیان بکه یین به دو به ش، یه که میان ئه و ژنانه ی کاری ئیداریان هه به و ده کړی له شوینه حکومه تییه کان کار ده که ن و کارمندن، به جوړی کاره وه شوینیکی پاریزراوتریان هه به به به راوه ردی ژنانی کریکار دلنیا به کی زوریان هه به له بواری نئه منی له چاو ژنانی تر. دوو هه م ئه و ژنانه ی که له کومپانیاکان کار ده که ن یا خود له شوینه گشتییه کان کار ده که ن، ئه مانیش به دوو دسته دابه ش ده بین ئه وانه ی وه ک کارمندن دامه زراون یا ئه وانی وه ک کریکاری کاتی، ژنیک که توانای هونه ری تیکنیکی و زانستی هه به و به هؤی تواناکانی خو ی له شوینک دامه زراوه و کارمندی هه میشه به ئه منیه تی زور زیاتریان هه به. کاتیک ئه و دوو به شه هه لسه نگاندنی بؤ ده کړی، له به شی کریکاریه که که هه رده م مه ترسی ئه ویان دپته سه ر که له لایه ن خاوه ن کاره که ی بخریته ژیر گوشاره وه یا موچه که ی که م بکاته وه دیدی بازار له کومه لگای کوردی دیدیکی پیاو سالارانه یه ئه م ژنانه زور ئازار ده چیژن به هؤی دیدی کومه لگه وه لیرده ا ئماژه به وه ش بکین ئه م چنده تا قومه دابه شن به باسیکی هه مه لایه نه که ده ستردیژی سیکسی ده بیته نئه منیه تی بؤ شوینی کاری ژنان و به رژه وه ندی سه رمایه دار و ده سه لاتدار له و کاته وه که ژنانی ئیرانی له ماوه ی چندین سه ده یه ک له دوی یه ک له هاتنه نیو گوره پانی کومه لایه تی، ئابوری، سیاسی، داب و نه ریت، ودرزشی مهنه کردوه و ئه وانیان گوشه گیر کردوه بؤ نمونه زور ژن هه ن ئه رکی ئابوری و په روه ردی بنه ماله بیان له سه ر شانه، هه روه ا ده بیته هؤی ئه وه ی که له داهاتودا توشی نه خویشی یا دابرا ن له کومه لگه. هاو کات کیشه ی دیکه له ئیستای ئیراندا که به رو په ره ساندنه کیشه ی ئابوریه که هیچ نه هاد یا سازمانیک نییه که پشتگیریان بکا و گرنیگترین بابه ت ئه و ژنانه ی له بواری په روه رده وه هیچ فیرکاری یان بؤ ناکړی به پتی توانا یا هونه ر و زانسته که ی هؤکاری په رته وازه بوونی ژنان له میدانی و له کومه لگادا چیه بؤچی کومه لگه به پوانینیکی کراوه پووبه پووی ئه و بابه ته نابی بؤچی دؤخی کاری ژنان وه کوو هاوسه نگی له میدانی کار کاتیک سه رنج ده دینه یاساکانی هه ر ولایتیک ته به عیزی موسبه ت یا فره ننگ دیاری ده کړی

سه ره تا پیناسه یه ک له نئه منیه تی شوینی کاری ژنان: نا ئه منیه تی شوینی کار بؤ به شیک له ژنانی فره مانبه ر یا کریکار هه رچند دیارده یه کی تازه نییه، به لام پیناسه یه کی باشی بؤ ناکړی ئه منیه تی ژنان له شوینه حکومییه کانی کومه لگه به ناچار یه کی زور ئه وان به خاوه ن بوونی کار و بواری ئابوری و دؤخه مه ترسیه کان شوینیکی کاری نئه من بؤ ژنان دروست ده کا. ئماژه به هیندیک مه سائیلی کولتوری که ده بیته هؤی نه گونجاوی، به گوته ی به شیک له زانایان، داب و نه ریتی ئیسه که زور جوان و رازاوه ن، به لام زور به ی به شه کانی دیکه ی به قسه گلی پوچ تیکه لکراون. هه رچییه کی ئه و خورافاتانه له گه ل دابوونه ریت تیکه ل بوون ئه و ره وشه ده بی له بنه ماله وه و سه ره تا دست پی بکړی و بگوازیته وه بؤ نیو کومه لگه، ژنیک که دایک، خوشک یا هاوسه ره فیر ده بی که پیش هه موو که س خو ی وه ک مرو ف بنا سی. ئه وه یکه له کوپی ده بی بوستیت، چ پؤلیکی له دونیای سروسشی مرو فایه تی هه به چ ئه رکیکی له سه ر شانه زولمی په گه زی له ژنان له راستیدا هیمای ناهاوسه نگی کومه لایه تی و ئابوری له کومه لگادایه. زولمی په گه زی پیوه ندیه کان و به ره م هینان بؤ خاوه نایه تی که رتی تایبه ت ده بی که له کوتایدا شیوازی دابونه ریت و کومه لایه تی دیاری ده کا که واته خه بات بؤ گورینی پیوه ندیه کان و به ره م هینان و به رهنکار بونه وه له به رانبه ر خاوه نایه تی نیو ده ولته ی جیا له وه به ربه ره کانی به هؤی هه لگرتنی نایه کسانای کومه لایه تی ته وای رسته کان هه ولدانه بؤ ئه منیتی شوینی کاری پاریزراوتری ژنان به هؤی له ناو بردنی زولمی په گه زی، ده بی سه رچاوه بی زولم وهرگرتن به راوه ژو به رچاو بگریی. هه ر به و شیوه بی که زولمی په گه زی له نیو ده ولت ئاشکرا و به رچاوه نئه منی شوینی کار بؤته هؤی ئه وی کومه لگه ترسی نئه منی و پاشه کشه ی ژنانده بیته وه له میدانی شوینی کار به تایبه ت له کومه لگای ئیران به شی دوو هه م

ژنانی سهرپه رستی بنه ماله کین؟ ئه و کیشانه ی به ره وپووی ئه و ژنانه ده بنه وه چین؟

ریژیمی کوماری ئیسلامی چؤن له گه ل ئه م پرسه ی ژنانه دا مامه له ده کا، ژنانی سه ر په رستی بنه ماله به و که سانه ده گوتری که ئه رکی برپوه بردنی ئه و پرسه بیان له ئه ستودایه، واته هه م کاری دهره وه ی مال هه م نیو مال ئه و ژنانه قورسایی تریان له سه ر شانه ئه گه ر له ولایتیکی یاسامه ند دابن ده وه به شتوه ی چاوه دیری ته و او وه زعی بنه ماله له لایه ن ده ولته دابین ده کړی به لام له ئیران به رژه وندی بؤ

دوبې ناتوانن پټوهنديمان له گه ل ټو كه سانه بچپرينن چونكه له وانه يه كاره كه مان له كيس بدوين.

ټم قانونه هه زينه دها بؤ جيگر كودني له ناو كومه لگه

به شي كوتايي

راگه ياند و ناهمني تي شويني ژناني كاري پيي ټو هه والانه ي ئيستا ئاماژه ي پي ده كړي، ناهمني شويني كاري ژنان له به شي پوژنامه واني، باسيك له ئازار و ده سترديژي سيكسي هه والني راني ژن به ده ستي هينديك له موديراني ده ولت نيزيك به نه وه له سه دي هه والني ره ژنه كان له ئيران لانيكه م يه ك جار ده كه ونه بهر هيرش و ئازاري سيكسي و سي وشهش له سه دي ټو ئازارانه وه بهر موديران و كاربه ده ستاني ده ولت ي ده كه وي. ټو ژنانه به ئاماژه به ئازاري كه لامي و جه سته يي له لايه ن. كاربه ده ستاني حكومه تي ده لين: هينديك جار له گه ل ټوه ي ټو ئازارانه به رده وام

شروقه و ليكدانه وي كتيب له مه اباد

يا زده هه مين دانيشتني "خاتوناني ديالوگي مه اباد" روژي دووشه ممه ريکه وتي ٩ي به فرانباري ٢٧١٩ي كوردي كاتمير ٥/٣ ئيوارئ به به پټوه به رايه تي "چرو پيرو زنيا" له ژوروي تاييه تي ټه نجومه ن ټه دوبي مه اباد به پټوه چوو له و دانيشتنه دا كه له لايان تا قميك له خاتوناني هوگري كتيب و خويندنه وه تيشكي رخنه و هه لسه نكاندني خويان ته رخان كرد له سهر كتيب ي (گولي شوران) ي ماموستا "عنه تا نهايي" وهك سه رتاي دانيشتنه كه:

ناساندني كه سايه تي نووسه ر و كتيب:

له ده سپيكي دانيشتنه كه دا "سنور موحسيني فهر" ئاماژه يان به كورته يه ك له ژياننامه ي نووسه ر و چالاكيه كاني كرد و بؤ ناساندني پومانه كه ي بهر شروقه، خويندنه وه يه كي كورتي له سهر كتيب كه ئاراسته كرد.

به شداراني كور پيكه اتبوو له خاتونان:

سنور موحسيني فهر- تريفه ټه ميرى- سوغرا ره زگه يى-
كولاله ستاوه ند- وه نه وشه چوگاني- كه لاويژه بيگ نيا-
عيشرته موشفيق- چرو پيرو زنيا- بوون.

له دريژي ټو دانيشتنه دا به ره ممه شيعريكي شاعيري غزل نووس "هه تاو خورشيدى" له لايان خويانه وه پيشكه شي هوگران و خاتوناني ټم كوره كرا.

ټو كتيب هه ش به ستره. هه ر له و په يجه وه له لايان خاتوناني «ديالوگي مه اباد» بانگه يشت ده كه ين له گشت خاتونان بؤ به شداري كردنيان له و كو بوونه وانه بؤ ټوه ي بتوانين به هاوپټيه تي و هاوفكري يه كتر سنوري گشت لاپره كان به زينين بؤ خو پينگه ياندن و په ره پيداني ئاستي فكر و ټه نديشه ي ئينساني و زانستي .

«خاتوناني ديالوگي مه اباد»

هه ر به م چه شنه له كوتايي كوزه نديك له سهر جه م
بايگ كاني هاوپټياني ټم دانيشتنه و بير و بؤ چوونه
جاواز كاني خويان له مه ر مژاري ټو جار، لاپره ي

WOMEN

Democratic Women Union of Kurdistan

No : 50 Date: September 2020

زامی خەرمانان

شهیدانی پیشه‌نگی خهباتی یه کسانیکواری و نه‌ته‌وه‌یی